

~~TP/114B283~~
1 P/114B183

§

ప లె టూ ల్ లో

హాడియర్ క్రిమన్.

అనువాదకుడు:

గరిమెల్ల సత్యనారాయణ.

విశ్వ సాహిత్య మాల,

ముంగండ్ల, అంబాజీపేట పోస్టు.

ర-చన : 1930.

అయిదు అంకాలుగల నాటకం.

అంశానువాదం: 1935:

అంధ్రానువాదం 1938:

బ్రెడ్

పల్లెటూళ్ళలో

(సోనియా వొలోకొవా.)

(గిరిమెళ్ళ సత్యనారాయణ.)

అవంతీ ప్రెస్, ముంగండ్.

వెల : 6- అణాలు.

శ్రీ పేమస గ్రంథాలయము

3^వ ఎ ప్రోలు (కృష్ణ)

మ 129

బ్రెడ్...

నేటిరష్యను నాటకరంగాన్ని తెలుసుకోవాలంటే రష్యన్ విప్లవచరిత్రతో కొంతవరకూ పరిచయం సంపాదించాలి. అలాగే రష్యనువిప్లవాన్ని గూర్చి తెలుసుకోవాలంటే కూడా, సోవియటు ప్రభుత్వంలో నాటకరంగానికి గల ప్రాముఖ్యతని గూర్చి తెలుసుకోవాలి. ఏమంటే, విప్లవానంతరం రష్యాలో వ్రాయబడిన నాటకాలన్నీ బ్రహ్మాండమైన సామాజికాభ్యున్నతికి ఏదోఒక వైపు నుంచి సహాయకరంగా వుండేటట్లే వ్రాయబడ్డాయి. పెద్ద వర్ణన లెందుకు?— సోవియటుప్రభుత్వానికి నాటకం కుడిచేయి.

“కళ కూడా ఒక ఆయుధమే!”

సోవియటు యూనియను చూడడానికి వెళ్లే యాత్రీకులకు వినబడే కమ్యూనిస్టు హెచ్చరికలలో ముఖ్యమైనది ఇది. కమ్యూనిస్టులు నాటకకళని ఒక వజ్రాయుధంగా చూసుకుంటూ వ్నారు. ఉపయోగించు కుంటూ వ్నారు కూడాను. గ్రంథకర్త యొక్క భావనావేశాన్ని ప్రదర్శించడం కోసం కాదు అక్కడి నాటకం, అది సర్వశక్తిమంతంగా వుంటూన్న ప్రభుత్వం చేతిలో వున్న దివ్యాయుధం. కమ్యూనిస్టుసిద్ధాంతాల్ని ప్రచారం చేయడానికీ,

నిరక్షరతయొక్క అంటు వొడలీ వొడలకుండా వున్న చాపరు లకి నూక్కుంలో కర్తవ్యం మాపించడానికీ, అది ప్రధానంగా ప్రపంచాగించుతూ వుంది.

ఇప్పుడు చూడండి ఈ నాటకాన్ని!

గ్రామసభాగ్యం పెంపొందాలంటే, ఉత్పత్తి ఆభివృద్ధిపాం దాలంటే, సమిష్టివ్యావసాయకవిధానం అవసరం. కాని దానికి సుధ్యతరగతి చైతు విముఖుడు. భూస్వాములు ఈ యవకాశాన్ని చూసుకొని సోవియట్ల కులనోయడానికి పన్నాగాలు పన్ను తూంటారు. ఈ స్థితిలో మధ్యతరగతి చైతుల్ని భూస్వాముల పరుకుబడిలోనుంచి తప్పించి తమకి అనుకూలం చేసుకోవలసిన విధానాన్ని ఎంతో నేర్పుగా బోధిస్తూంది, ఇది.

మైకేలోపు మూర్తిభవించిన పార్టీ కార్యవిధానం,- ఓల్గా చెప్పింది. రాయస్కీ- పార్టీ అంటే ఆశీమాం, ఆ కార్యంలో అభినివేశమూ గల అనుభవశూన్యడయిన పార్టీ వర్కరు. క్వాసో వన్నారా, నక్కలాంటి కుటిలభూతకుడు. ఈ ముగ్గురి కార్య క్రమాలలోనూ ఈ "డ్రెడ్" పరిణతి చెందింది.

ఆ సంవత్సరాలు - అంటే 1929-30 లు సోవియటుచరిత్రలో మరువరాని గోజులు. "కులక్"లను సంపూర్ణంగా నాశనం చేయ డానికి, సోవియటుప్రభుత్వం అనాడు భూమ్యాకాశాలు తల క్రిందులు చేసేస్తూంది. ఎంతోమంది ప్రచారకుల్ని పల్లెటూళ్ళ లోకి పంపింది.

ఆ వ్యవహారంలో పాల్గొన్న వారిలో వ్లాడిమిర్ క్రిమన్
వొకడు. కమ్యూనిస్టుల తీరుగా ఆతడూ పల్లెటూళ్ళలో వర్గ
యుద్ధవ్యాప్తికి తంటాలుపడిన వాడే. ఆశంగతులు చూసి, అను
భవించి, ఈ నాటకం వ్రాసేడు. పల్లెటూళ్ళలో పార్టీ అవలం
బించవలసిన విధానాన్ని సూచించుతూ ఈ నాటకం ఆ విధా
నాన్నుంచి తొలగిన చారికి హిలో పక్షం చేస్తూంది. ఆ నాటి
పత్రికలకి వ్రాసిన రిపోర్టుమాదిరిగా వున్న ఇది క్రిమన్ చేతిలో
గజీవం అయింది.

1930 ఆరురాలు కాలంలో లెనిన్ గ్రాడ్ లోనూ, 1931
జనవరిలో మాస్కో ఆర్బుధియేటరులోనూ, ప్రదర్శించబడి విశే
షంగా అభినందించబడింది. శేటికీ సోవియటు యూనియన్ లో
నలుమూలలాకూడా ఈ నాటకం తరచుగా ఆడబడుతూంది.

* * * *

క్రిమన్

1902 లో లెనిన్ గ్రాడ్ నగరంలో పుట్టేడు. విప్లవంనాటికి
అతగానికి 15 ఏళ్ళకంటే అధికం లేవు. విప్లవం రాగానే క్రిమన్
కమ్యూనిస్టు యువజనసంఘంలో చేరి అంతర్వ్యుద్ధంలో కేషియన్
ప్రాంతాలలో పాఠాడేడు. 1920 లో కమ్యూనిస్టుపార్టీలో
సభ్యుడుగా చేరి అనాటినుంచి పార్టీ వ్యవహారాలలో శ్రద్ధతీసు
కొని పనిచేస్తూన్నాడు. 1920 తరువాతనే స్వెర్డ్లోవు యూని
వర్సిటీలో చేరి చదువుకున్నాడు. శాస్త్రమికవర్గరచయితల సంఘా

న్ని మొదట రాస్ట్రోవులోనూ, తరువాత ఉత్తరకేషియాలోనూ నిర్మించేడు. “రాప్” అనే రష్యను శ్రామికవర్గ రచయితల సంఘం లోపల కొంతకాలం ప్రధాన సభ్యుడుగా పని చేసేడు. నేడా “రాప్” రద్దుకావడం చేత, దానికి మారురూపమే అయిన సోవియట్ రచయితల సంఘానికి ప్రధానిగా వుంటూన్నాడు.

ఈతని రచనలు.

ఏ. ఉస్పెన్ స్కీతో కలిసి 1926 లో “కాన్స్టెంటయిన్ రెఖిన్” అంటూ తన మొదటి నాటకాన్ని వ్రాసేడు. “రైల్వే హుమ్” అనేది 1928 లో, “సిటీ ఆఫ్ విండ్స్” అనేది 1929 లో, “డ్రెడ్” అనే ఈ నాటకాన్ని 1930 లోనూ, వ్రాసేడు. ఈ మధ్య రష్యను రచయిత లంతా పోటీచేసి నూతననాటకరచన పోటీలో క్రిమన్ యొక్క “మిర్ క్యులస్ ఎస్టామ్” అనేదే మొదటి బహుమతి సంపాదించింది. ఇవిగాక-

ఎన్నో సినేరియోలూ, సంపుటాలనిండే వాఙ్మయవిమర్శలూ, ఎన్నెన్నో వ్రాసేడు.

* * * *

ఇటువంటి ఉత్తమనాటకాన్ని మా గ్రంథమాల ద్వారా ఆంధ్రులకి అందేయాల అవకాశం కల్గించిందనుకు శ్రీగరిమేశ్వ సత్య నారాయణగారికి కృతజ్ఞులం.

ముంగండ్.

నవంబరు 1939.

సంపాదకుడు.

పాత్రులు.

మైకేలోవ్ డిమిట్రీ పెట్రోవిచ్:- జిల్లా కమ్యూనిస్టు పార్టీకి
కార్యదర్శి. 35-40 ఏళ్ళ వయస్సు. గంభీరమయిన విశ్రాంతి,
మాంచి ఆలోచన గలవాడు.

ఓల్గా:- ఆతని భార్య. అందమయిన విగ్రహం. కొంచెం వలంగా
వుంటుంది. వయస్సు పాతిక ఏళ్ళు వుంటాయి. ఒక చిన్న
పట్టణంలో కాపురం పెట్టినందుకు మొగడిమీద చిరు-బుస్సు
మంటూ వుంటుంది.

రాయస్కీ పావేల్:- జిల్లా కమిటీకి కొత్తగా వచ్చిన ప్రతినిధి.
వయస్సు ముప్పయి దాటుతుంది. నమ్మతగిన కమ్యూనిస్టు.
కాని, కొంచెం విచిత్రమైనవాడు. పెద్దఎత్తులు వేస్తాడు.

జోకోవ్:- జిల్లా కమిటీ నియమించిన నిర్మాణ శాఖకి సంచాలకుడు.

కోకోనోవ్:- కమ్యూనిస్టు పార్టీయొక్క స్థానిక శాఖలో ఒక
ప్రచారకుడు.

షేవోనికోవ్:- మండలవార్తాపత్రికా సంపాదకుడు.

లరియానికోవ్:- అసిస్టెంట్ కోడ్డు నూపరించేయబడు.

కాశ్యాకోవ్:- ఆ జిల్లాలోని సామదాయక స్వామ్య శాఖకి
సంచాలకుడు.

గోమోక్ష :- ప్రభుత్వాదాయవ్యయ శాఖకి మేనేజరు. కమ్యూనిస్టు.

లోక్సేవ :- కమ్యూనిస్టు పార్టీయొక్క స్థానిక శాఖకి కార్యదర్శి. ఇంచుగించు ముప్పుయి ఏళ్ళు వుంటాయి.

జోటోవా :- కమ్యూనిస్టుయువజన సంఘానికి కార్యదర్శిని. పనులెనిమిది ఏళ్ళకి అధికంగానే వుంటుంది, వయస్సు. చురుకైన రైతుపిల్ల. ఆమెలోగల పెద్దలోపం మితిమీరిన చురుకుదనమే డైరెక్టర్ మైకేల్ పాలోవిచ్ :- గ్రామసోవియటుకి అధ్యక్షుడు. ముగ్గురైతు. గ్రామంలో మంచి పలుకుబడి గలవాడు.

రోమనోవ్ నికోలాయ్ :- ఒకరైతు. ఒకప్పుడు కమ్యూనిస్టు పార్టీ సభ్యుడుగా వుండేవాడు. వయస్సు 30 కీ 40 కీ మధ్యలో వుంటుంది. అంతదృఢపు రోజులలో గోర్బాచ్యుద్ధాలలో ఒక చేయి పోగొట్టుకున్నాడు. మనిషిలో సురేకారపు పాలు ఎక్కువ. వ్యక్తిత్వపులంటే దయాదాక్షిణ్యాలు మాపమాడ దంటాడు.

సోటిన్ :- భూమి-పుట్రా లేని రైతు. కమ్యూనిస్టు కార్యక్రమం లో శ్రద్ధగా పాల్గొంటూన్నాడు.

క్వాసోవ్ ఇవాన్ జిరాసిమోవిచ్ :- అదొకరకం మనిషి. పెద్ద రైతు. (కులకు) బాగా డబ్బున్నవాడు. దగ్గరదగ్గరగా అరవయి ఏళ్ళుంటాయి. సోవియటులంటే మహాకోపం. తెలివి తేటలు గల దోస్తాయి.

పాపా:- అతని కూతురు. వయస్సు 22 వుంటాయి. రూపసి.
పుష్టి గల సుందరశరీరం.

మైకేల్:- అతని కొడుకు. 24 ఏళ్ళు వుంటాయి. పూర్వకాలపు
మనిషి.

కోటికిన్ వాసిలీ ఆఫనాశీవిచ్,	}	కులకులు.
జుబోవ్ పావేల్ ఇవానోవిచ్,		అంటే బాగా డబ్బు
పోస్కిన్ సోఫ్రాన్ కుజ్మిక్,		గల రైతులు.
ఓల్గా వాసిలీ పాలోవిచ్,	}	ఒక పాటి ధనవంతు
కోరిటోక్ ఇగ్నాట్ వాసిలీవిచ్,		లయిన మధ్యతరగతి
సిలోవ్ వాసిలీ,		రైతులు.

గ్రెగొరిన్ నికనేర్ సెమినిచ్:- బీదరైతు.

మిషా:- అఫనాశీవ్:- కమ్యూనిస్టు యువజనసంఘం లో సభ్యు
రాలు.

మోక్రినా:- జోగిని. వింత ప్రకృతి గలది. సోవియట్లు అంటే
పరమాసహ్యం గలది.

కాటరీనా:- రైతుకుటుంబానికి చెందిన స్త్రీ.

దాపా:- టైపుచేసే స్త్రీ.

స్త్రీ పురుషులయిన రైతులు.

కమ్యూనిస్టు యువజనసంఘ సభ్యులయిన యువతీ-యువకులు.

* * * *

సమయం- 1929 లో ఆకురాలు కాలం.
 ప్రదేశం- సోవియటు రష్యాలో ధాన్యం
 పండించే ఒక జిల్లా.

* * * *

శ్రీ వేమన గ్రంథాలయము
జే ల ప్రో లు (కృష్ణ)

మొదటి అంకం.

ఒకటో రంగం.

మైకేలోవ్ ఇంట్లో చదువుకొనే గది. గదంతా
చిందర వందరగా హడావిడిగా వుంది. గదిలోని బల్ల
లన్నీ పుస్తకాలతో నిండివున్నాయి. వెనుకటి గోడ
పొడూగునా పుస్తకాలతో నిండిన షెల్ఫులు నిల
బెట్టబడి వున్నాయి. ఒక వేపున చిన్న టేబిలూ, దాని
మీద టెలిఫోనూ, కొన్ని కాగితాలూ, కనబడుతు
న్నాయి. గదికేసి చూడగానే అక్కడి పనికి తెమలిక
వుండదనిపిస్తుంది. అందుచేతనే నీటుదనానికి తిలాం
జలి ఇచ్చివేయబడింది. పుస్తకాల షెల్ఫులకి ఎదురు
కుండా పెద్ద సోఫా ఒకటి వుంది. గదికి వున్న రెండు
ద్వారాలలోనూ ఒకటి వసారాలోకీ, మరొకటి మిగి
లిన గదులలోనికీ, వుంది.

మైకేలోవ్ బల్లదగ్గర పనిలో మునిగివున్నాడు. నలభై యేళ్ళు దగ్గరపడుతున్నాయి, ఆతడికి. మనిషి సన్నగా, పొడుగుగా, వుంటాడు. మోటుగా కనిపిస్తాడు. దుస్తులవిషయంలో ఆటే శ్రద్ధ లేదు. ప్రస్తుతం గడ్డం తెగమాసివుంది. చూపులు ఎంతో అలసటను సూచించుతున్నాయి. మనిషి కేసి చూడగానే పని బరువయిపోయినట్లు అర్థం అవుతుంది. ఆతని కాలు కొక దానికి కట్టువున్నాయి. రూపాలాగే మాటాని మాత్రపు తణుకూ, బెణుకూ, లేకుండా కటువుగా వుంటుంది.

ఆతని భార్య ఓల్గా చాలా అందమైనది. తీరయిన శక్తిరం. వయస్సు ఇరవైనాలుగు ఏళ్ళుటాయి. అలంకరించుకోడానికి బాగా శ్రమపడుతుంది ఎర్రని వున్ని దుస్తులు ధరించింది. ఆ కట్టుకోవడంలో ఎంతో నేర్పు చూపించింది. ఆమె పెళ్ళుల దగ్గరకూర్చుండి, పుస్తకాలు వేసికవి పేరుస్తూ, కొన్నింటిని సోఫా మీద పడేస్తూంది.

మైకేలోవ్:- ఎందు కాలాగ పోలేస్తావు, వాటిని? నెమ్మదిగా

పెట్టలేళ్ళ?

ఓల్గా:- నాకు "నెవ్వు" అంటేనే విసుగు పుడుతుంది.

మైకేలోవ్:- మళ్ళీ ఏదో ధోరణిలో పడినావే!

ఓల్గా:- ఈ పూర్వోక్త స్పందన అంటే మహా అవస్థంగా వుంది.

అజ్ఞానం, కటికి చీకటి, ఇక్కడ కాపురం వున్నాయి. ఈ పట్టణాని కంటకీ పోగుచేసి మూడువందల పదకొండు వీధి దీపాలా?

మైకేలోవ్:- ఇక్కడ మూడువందల పదకొండే దీపాలున్నాయని నీ నవల చెప్పేరు?

ఓల్గా:- నీ నివేదికలో చూశా.

మైకేలోవ్:- ఆ నివేదిక నే కొంచెం కొనకంటా చదువుతే ఈ ఏడాది ఆఖరుకి మరో ఐదువందల పంక్తిమీద దీపాలు పెట్టబోతున్నామని తెలిసి వుండేదిగా!

ఓల్గా:- (దిగులుగా) నాకు ఒక పెద్ద సప్తాహంలో శుండాలనుంది.

మైకేలోవ్:- మరొక విదేశీనాటికి ఇక్కడి జనసంఖ్య ఎదులకులు ఆవుతుంది.

ఓల్గా:- అబ్బ! ఇప్పటికే ప్రాణం నిశ్చయించి, మైకేలో!

మైకేలోవ్:- ఎందుకో, ఏమిటో, నాకేమీ అర్థం కాదు.

ఓల్గా:- [తనని నిట్టూర్చి] ఔను! ఏమీ అర్థం కాదు.

తలుపు చప్పుడు పోతుంది. పక్కనిముసుగు

ఇద్దరూ తటపటాలుస్తారు.

మైకేలోవ:- [ప్రక్క నున్న చేతిజెత్తం అందుకొని లేస్తాడు]

బహుశా ఇంజనీర్లు అయివుంటారు. తమ పతీస్తా.

ఓల్గా:- కదలకుండా కూర్చుంటా, ఒక్క నిమిషం!

వసారా గుమ్మంలోంచి వెళుతుంది. తెరలోపల మాటలు వినిపించుతాయి. “రాయస్కీ” గదిలోకి వేగంగా వస్తాడు. ఐరోపాఖండపు కొత్త ఫేషనులో కుట్టిన కోటు తొడిగేడు. బొచ్చు టోపీ పెట్టేడు. చేతిలో అందమైన సూట్ కేసు ఒకటి పట్టుకున్నాడు. గదిలోకి వస్తూనే దానిని నిర్లక్ష్యంగా ఒకమూలకి గిరాటు వెడతాడు. గబగబా వచ్చి మైకేలోవ్ భుజం పట్టుకుని ముద్దు పెట్టుకుని కొగలించుకుంటాడు. సం తోషం పట్టలేక ఆతని నడిమీద తట్టుతాడు. రాయ స్కీ మైకేలోవ్ కంటే చిన్న. నీటుగా ప్రపంచాను గుణంగా వుంటాడు. శుభ్రమయిన దుస్తులు. అంద గాడు. ఓల్గా కూడా వరాండాలోంచి వస్తుంది. ఆమె వెదపుల మీద చిరునవ్వు కనపడి కనపడకుండా వుంటుంది.

రాయస్కీ:- [సంతోషంతో] మిట్కా!

మైకేలోవ్:- [అంత సంతోషంతోటీ] నీ ఆనాథ్యం కూల!
 ఎప్పుడొచ్చినా హడావిడిగానే! ఏదీ చూడనీ, నీమొహం.
 ఆచంద్రో ఇద్దరూ ఒకరినొకరు తేరిపారి
 చూచుకుంటారు.

రాయస్కీ:- మిట్కా! నీ కాలుకి ఇదేమిటిరా?

మైకేలోవ్:- ఆ. ఏమీ లేదు. బండీలొంచి పడ్డాను లే. మన
 రస్యాలో రోడ్డు ఏలాగ వున్నాయో నీకు తెలియదా యేం?
ఊ. అంతుచేత పడిపోయేను. దానికేంగాని, ఎక్కడి
 నుంచి ఈ రాక!

రాయస్కీ:- మీ జిల్లాలో ఇక్కడే ఇంక పనిచేస్తారు.

[కాగితాలు తీసి చూపిస్తాడు.] ఈ మూడేళ్ళనుంచి జర్మనీ
 లోనే వున్నా

మైకేలోవ్:- అదీ సంగతి! అయితే మాతో కలిసి పనిచేస్తావు
 అన్న మాట. బాగుంది. చక్కా. నిష్ఠు. ...కాని, చూడు.
 ఎంత తెలివితక్కువ పనిచేసేనో. ఓర్గా! ఇండు నా స్నేహి
 తుడోయి! [రాయస్కీ, ఓర్గాలు కంసర్పి చేస్తారు.] ఊ.
 ఈ రాయస్కీ పావేల్ మా నేలలో కవిస్సాగుగా వుం
 డేవాడు.

ఓర్గా:- ఔను. నేనూ అదే అనుకున్నా.

రాయస్కీ:- [ఓర్గాతో] మీకేలాగ తెలుసును?

ఓర్గా:- మీయొక పిచ్చిని రని డివిటీ చెప్పేవాడు.

రాయస్కీ:- [టోపీ తీసి వేశాకోశంగా] మిట్టా! నందనాలు.

తెలిఫోను గంట మోగుతుంది. మైకేలోపు

రిసీవరు అంగీకరించాడు.

ఓర్కా:- [రాయస్కీతో] జమ్మినేనుంచి వచ్చి ఎంతకాలం వింటి?

మైకేలోప్:- [తెలిఫోనులో] జేను.

రాయస్కీ:- మూడు వారాలు అయింది. ... మిట్టా బాగా చిక్కిపోయేను. నడ్డిసూడా పొంగిపోయింది. ఎంత చొరవగా నడిపేవాడనుకున్నాను? ... మా క్రిందలో అతనితో సమంగా నాట్కుం చేసేవాళ్ళే లేరు.

మైకేలోప్:- (వెనకటి మాదిరిగానే) జేను.....

ఓర్కా:- ఇతడా! నాట్కు? మీరు జమ్మినీ రాయబాగ్‌కర్‌తో వెళ్ళేరా?

రాయస్కీ:- ఉహూ! కాన్స్ట్రక్షన్‌ సాకాశితో వున్నాను.

ఓర్కా:- అయితే మీరు ప్రొజెక్టు లన్నమాట! (చిరు నవ్వు నవ్వుతుంది.)

మైకేలోప్:- జేను.....

రాయస్కీ:- మీరు చాలా ఆశ్చర్యంగా వుంది కాబోయిన!

మైకేలోప్:- నాకు సమ్మతమే. [రిసీవరు క్రింద పెట్టేస్తాడు.]

ఏమిటి ఆశ్చర్యం అటూన్నాను!

రాయస్కీ:- ఓర్కా!- ఇంక మిమ్మల్ని పేరు పెట్టే పిలుస్తాను.

ఏమీ తప్పుపట్టుకోరు? ద! [ఆమె తల వూపుతుంది.] నేను

ప్రాప్తానం నంటే ఓల్లా నవ్వుతూంది. ఎందుకో ఏమిటో,
నాకు చాలా ఆశ్చర్యంగా వుంది.

మైకేలోవ్:- కాని నాకు ఆశ్చర్యం లేదు. ఎప్పుడో ఒకనాడు
ప్రాప్తానం అయి వస్తానని నేను అనుకొనేవాడిని. వీటికేం
గాని, ముందు నీ గుడ్డలు తీయి. [రాయస్కీ కోటు తీస్తాడు.
అతని గుండెల మీద ఎర్రజెండా పతకం కనిపిస్తుంది.]
స్నానం చేయవూ?

రాయస్కీ:- అక్కర లేదు. స్త్రీమను దర్శనం చేసి తరవాని తీరింది.
.....మిట్టా! ఏమిటి ఈలాగ చిక్కిపోయేవు?

మైకేలోవ్:- అధూరించుకున్నాను. దానికేం గాని, యూరపు
విశేషా లేమిటి?

రాయస్కీ:- యూరపులోనా? ఇంకా యూరపేమిటి! ఈ షేర్
గాలిగోపురం, ఆర్మీ షేర్ మినహాగా ఈ రష్యను అనాం
కారం ముందు ఏమయినా కనబడుతుందా?

మైకేలోవ్:- ఏం కోపం వచ్చిందా ఆ ముసిలిదానిని గురించి
[ఐకోపా] ఆలాగన్నా నని?

రాయస్కీ:- మనం ఎన్నడూ ఎక్కడా విషయాల్ని గూర్చి అలా
వెటకారంగానూ, తెలివితక్కువగానూ, మాటలాడితే నాకు
మహావొళ్ళు మండింది, చెప్పాద్దూ.

మైకేలోవ్:- ఏం నీకు అంతలోకే ఎందు కంత కోపం?

రాయస్కీ:- ఈలా మాటలాడింది నువ్వొక్కడివే కాదు. అందు

చేతనే నాకంత కోపం వచ్చింది. ఇంకా ఐరోపావాళ్ళ వద్ద
మనం నేర్చుకోవలసిన సంగతులు కొద్దో గొప్పో వున్నాయి.
మిట్టా! వాళ్ళకి “ఫాక్సుట్రాట్” నాట్యం తప్ప నుకొకటి
తెలియదని చెప్పే చదవటాన్ని కార్చి చంపేయా లనిపిస్తుంది.

మైకేలోవ్:- నువ్వు జర్మనీ వెళ్ళేవా!

రాయస్కీ:- బెర్లిన్, హంబర్గు, డ్రెస్డెనులలో వున్నాను. . . .

. . . ఆ దేశం అంతా నూనె పోసిన యంత్రం మాదిరిగా నడిచి
పోతూంది. విమానం లోంచి కోనిక్పు-బర్గు చూస్తే గడియా
రంమరలు విప్పి కళ్ళ యెదట పేర్చరా అనిపిస్తుంది. [అతి
శయించుతూన్న ఉద్రేకంతో] యంత్రాల హోరు, భూ
గర్భంలోని రైళ్ళ గర్జనలు, ఓటికి నేల అదిరిపోతూంటుంది.
నిజంగా వికవలసినవి, మాడవలసినవి, అక్కడే వున్నాయి.

డిల్లా:- రాత్రిళ్ళు దీపాలు వెలుతురుగా వుంటాయా?

రాయస్కీ:- ఎలక్ట్రిక్ దీపాలకి కళ్ళు జీగాల్మవి పోతాయి.

ఆ వెలుగులో ఆసలు మనం చదవగలమా! ఇంక ఇళ్ళు వుం
టాయి. మిలమిలలాడిపోతూ! “ట్రాంజస్ స్ట్రాస్”లో ఒక భవ
నం మీద సాంపెయిన్ గ్లాసు విద్యుత్కాంతిలో వెలిగిపో
తూన్నట్టు వుంటుంది. ఆ కాశంలో సాంపెయిన్ సీసా ఆకారం
కనబడుతుంది. దానిలోంచి సాంపెయిన్ పొంగుతున్నట్లే
వుంటుంది.

టెనిఫోను మోగుతుంది. మైకేలోవ్ దిసినరు

అందుకుంటాను.

మైకేలోవ:- నేనే మాటలాడుతూంట ... ఔను. అది అడిగే నులే... రాయస్కీ జిల్లాకి కిరసనాయిలు ఎందుకు సస్టయి చేయలేదు? కార్యదర్శి నాకు ఫోను చేసేడు. నిన్న రాత్రి పొత్తి మీటింగులో కొవ్వవస్తులు వెలిగించుకుని కాలక్షేపం చేసేరుట. కొద్ది గోజులలోనే ప్రజలకి దీహాలకి బగులుగా పాలకర్ర లిచ్చేలాగున్నావే.అబద్ధం! మూడు గోజుల క్రితమే కాదు, ఐదు టాంకులు తీసుకున్నారు! ... జాగ్రత్త! కొంప మురిగిపోతుంది! ... సరే! [రిసీవరు తగిలించి వేస్తాడు. రాయస్కీలో] ... సారే ప్రియనా!

బిల్గా:- మోటారుల మూలంగా వీధులలో మనుష్యులు కనపడ రంటారు, నిజమేనా?

రాయస్కీ:- విమానంలోంచి క్రిందికి చూసేమంటే, మోటార్లు ఒక దాని వెనకనొకటి క్రిక్కిరిసిపోయి వుంటాయి. ఇంక రాలుస్తే కూడా క్రిందపడెదు. వీధులన్నీ అవే. ఆగడం-దారి ఈయడం, అంటూ వుంటుందా? ఎప్పుడయినా ఆగుతే రోడ్ల మొగిలలో ఆగుతాయేమో. అదయినా ఆటోమాటిక్ సిగ్నలు ఈయబడితేనే! కాలినడకని పోయేవాళ్ళు అలాటి సమయాలలోనే రోడ్లు దాటుతారు.

మైకేలోవ:- చాలా బాగుంది.

రాయస్కీ:- ఏమిటా బాగున్నది?

మైకేలోవ్:- చాలా అందమయిన కథ చెప్పేవు. దానికేమిగాని, అక్కడి విప్లవోద్యమాలు ఏలా వున్నాయి? (ఇంతలో డేలి ఫోను గంట మోగుతుంది.) యమించు. [రిసీవరు అందుకుంటాడు.] డోను... డోనోను... అది చదివేను... చాలా బాగా వుంది. ఆక్షరాలు చాలా బాగా వున్నాయి. ఆఖరిన ఎరువుల్ని గురించి కొంచెం చేర్చు. ... సరసరి పోగుచేయించి పొలాలకి చేర్చాలని చెప్పు. ... దానిని పోగులుగా పోయించిన తరువాత భూమిలలో చల్లాలని చెప్పు. ఎన్ని ప్రతులు వేసేరేమిటి? ఏభైవేలా? చాలు. వాటినప్పుడే అందరికీ పంపేసేరా? ఎప్పటికీ సిద్ధం అవుతాయి, మరి!..... సరే! (రిసీవరు క్రింద పెడతాడు.) డో. ఏమిటోయి నీ ఆభిప్రాయం చెప్పు? పడమటిని విప్లవం వచ్చేటందుకు తగిన సాధనాలు ఏమన్నా వున్నాయా?

రాయస్కీ:- అడక్కపోవడ మేమని ఉబుసుకోకకి అడుగున్నావా-లేక నిజంగా తెలుసుకోవా లనేనా?

మైకేలోవ్:- నేను.....

తలుపు దగ్గర చప్పుడు.

ఓర్! ... అరుగు ఇంజనీర్లు వచ్చేరు. ... నువ్వు ఇక్కడినే వుండరా పాడేలే! ఎంతో నేపు పట్టమలే. ఓర్! మేము మాటలాగు కుంటూంటే నువ్వు విను. నీ పేపరుకి ఉపయోగించే విషయాలు చాలా వింటావు.

ఓల్గా తలుపు తీయడానికి వెడుతుంది. మైకేలోవ్ బల్గమీద నున్న కాగితాలలో రిపోర్టుకోసం వెడు కుతున్నాడు. రాయస్కీ సోఫామీద చిందరవందర గా పడివున్న పుస్తకాలు తిరగవేస్తూంటాడు. అసిస్టెంటు రోడ్డునూపరింటెండెంటూ, ఇంజనీరూ, ఐనలరియానోవునీ, కమ్యూన్ ఫోజ్ [సాముదాయిక సావ్యమ్యశాఖ] సంచాలకుడు కాశ్యాకోవునీ, వెంట వెట్టుకుని ఓల్గా తిరిగి వస్తుంది.

కాశ్యాకోవు:- అమ్మయ్య! వచ్చేసేం. ఏమిటి నీ కాలుకేం?

మైకేలోవ్:- ఆఁ. మరేమీ లేదు. ఎముక కొంచెం గూడు

తప్పింది. కామ్రేడ్స్! ఆలస్యం చేసేరు. పదిహేను నిమషాలు!

కాశ్యాకోవ్:- నా తప్పుకాదు. ఒట్టు... ఈ కామ్రేడ్ ...

లరియానోవ్:- నా పేరు లరియానోవ్. రోడ్డు నూపరింటెం

డెంటు వద్ద అసిస్టెంటుగా పనిచేస్తూన్నా.

మైకేలోవు:- ఓఁ. మీరా? దయచేయండి. [కుర్చీ చూపుతాడు.

లరియానోవు కూర్చుంటాడు.] ఊఁ. ప్రకృతంకి వద్దాం.

అయితే మీరు చందా ఇవ్వడానికి ఒప్పుకోనట్లే కాదా?

లరియానోవు:- మేము చందా ఇవ్వలేము.

మైకేలోవ్:- కాని, నీరు మాత్రం వాడుకుంటారేం?

లరియానోవ్:- నీరు ఒకరిదా యేం?

మైకేలోవు:- ఏదీ ఏ ఒక్కరిదీ కాదు. కాలువ తవ్వతూన్నది మాత్రం ఎవరు? మన పే నా, -మరెవ్వరేనేనా?

కాక్యాకోవు:- మనమే!

మైకేలోవు:- అందుకే కాక్రేడ్స్! మాకు కొంత డబ్బు కావాలి మీకు నీరు కావాలి. కనక చందా ఇవ్వండి!

లరియానోవు:- మేము డబ్బు ఇవ్వలేము. కాలువ మీదిగాని మాది కాదు.

మైకేలోవు:- ఐతే ఇవ్వరన్న మాటేనా?

లరియానోవు:- ఇవ్వలేము!

మైకేలోవ్:- సరే. పైసా పైసా చొప్పున మేమే వసూలుచేసుకుంటాము.

లరియానోవు:- పైసా పైసా చొప్పున అసడంలో మీ వుద్దేశం?

మైకేలోవ్:- మీరు వాడుకోనే నీటికి ప్రతి నూరుకడవలకీ ఒక పైసా చొప్పున వసూలు చేస్తాము. ఇవిగో లెఖ్కులు. [కాగితాలు తీస్తాడు.] రెండేళ్ళలో మొదటి వాయిదా పూర్తవుతుంది. ఐదేళ్ళనాటికి అంతా వసూలువుతుంది. పదేళ్ళలో...

లరియానోవ్:- ఒక్కమాట! ...మీ వుద్దేశం ఏమిటి? మీకీ అధికారం ఎవరిచ్చేరు?

మైకేలోవ్:- కాలవ మాదేనని మీ రిప్పుడే కాదు అన్నారు?

లరియానోవ్:- దీనికి మరో శాఖ తవ్వకుంటే?

మైకేలోవ్:- ఆహా! తప్పదు. ప్రతిమూరు కుండలకి కానీ తప్పదు.

లరియానోవ్:- రేపటి లోవున సమాధానం ఇస్తాను. అగుతారా?

వెంటనే ఈ విషయాలు బోర్డు ఆఫ్ డైరెక్టర్స్ కి తంఱి నిచ్చి
తెలుసుకుంటాను.

మైకేలోవ్:- ఆలాగే. కాని, వెంటనే డబ్బు ఇవ్వాలని చెప్పండి.

మాకు చాలా అవసరం!

లరియానోవ్ లేచి సెలవు తీసికొని వెడతాడు.

కాశ్యాకోవ్:- వాళ్ళు ఇస్తారంటావా?

మైకేలోవ్:- మహారాజులా. కాని, పన్ను వలస మనకీ అంతగా

వుపయోగం లేదు. సరేగాని, ఆ కలిపిన మన్ను పరీక్షించేవా?

కాశ్యాకోవ్:- ఇంకా పదునాలుగు వందల సాజేనుల * మేర
పరీక్షించాలి.

మైకేలోవ్:- ఇటీకల మాట ఏమిటి?

కాశ్యాకోవ్:- ఇంకా లేల లేదు.

మైకేలోవ్:- నీ అంచనాలు నిన్నటికే చేరుతుందాలి. ఒక టుణం.

[నోటు బుక్కు లోంచి చదువుతాడు.] 'కాశ్యాకోవు 12.

స. ఇటీకల ఫ్యాక్టరీ తాలూకు అంచనాలు.'

కాశ్యాకోవ్:- నీ తోడు! ఏళ్ళుడా తీరుబడి లేందేనా. దేవుడి

తోడు. నాకు ఒక్క నిమిషం తీరిక లేదు.

మైకేలోవ్: ఐతే వాళ్ళింకా అంకెలు వేస్తూన్నారా?

* సాజేను = 7 అడుగులు.

కాశ్యాకోవ:- రేపటికి తప్పకుండా తెస్తా. నమ్మ. ఈ మాటకి నన్ను తుమించు.

మైకేలోవ:- రేపు పదకొండు గంటలకి తేవలసిందే....

కాశ్యాకోవ కరస్పర్శచేసి నెలపు తీసుకుంటాడు.

అబ్బే! అనుకున్న వేళకి పని పూర్తి చేయాలనే తెలియకపోతే?

[తన జేబు నోటుబుక్కులో వ్రాసుకుంటాడు.] తూరీగల్లి

గుండుసూదికి గుచ్చినట్లు వీళ్ళని ఆ కానీతో లంక వేయాలి.

పడమటి సీమని గురించి ఏమిటి చెబుతున్నావు. రాయస్కీ!

రాయస్కీ:- [ఉద్రేకంతో] పాశ్చాత్యదేశాలలోని తీర వేరు.

కార్మికులు వీధికి వచ్చేరంటే రక్తం చిందిస్తారు.

మైకేలోవ:- పెద్ద ప్రదర్శనాలూ. ఊరేగింపుల్నీ, గురించా?

రాయస్కీ:- చిన్నా లేదు. పెద్దా లేదు. ఊరేగింపు లన్నింటినీ

చెదరగొడతారు. కొంతమంది నిరుద్యోగులతో కలిసి “రీచ్-

స్తాగు” దరికి వెళ్ళేను. రబ్బరు తొడిగిన కర్రలతో పోలీసులు

మమ్మల్ని బాదేరు. రివాల్వరు మడమలతో కొట్టేరు. నా

చేయి విరిగింది కూడాను. “స్టారం-ట్రూపుస్”ని తప్పించుకో

వడం బ్రహ్మాండం అయిందంటే నమ్మ.

మైకేలోవ:- ఎందుకొచ్చిన అభినయం ఇది? అక్కడికి నువ్వు

వెళ్ళడం పొరపాటు.

రాయస్కీ:- పక్కకి తప్పకొని కూలీలని ఏలా బాదుతూన్నా

రో చూస్తూ, నిలబడినా నీ సలహా?

మైకేలోవ:- ఆ స్తారంపోలీసులు నిన్ను పట్టుకొనివుంటే ఈ పాటికి జగ్గనులు ఎన్నేనా కథలు అల్లివుండేవారు. గవ్వను గూఢచారులు కూలీల్ని రెచ్చగొడుతున్నారని గోల చేసి వుండేవారు. నేను చెప్పింది నమ్ము. నువ్వు ప్రక్కకి తప్పుకుంటే వచ్చే హానికంటే, అది చాలా ప్రమాదకరం.

రాయస్కీ:- నీది మంచి ఆలోచనగల బుర్ర. కాని, దానికి సమయా-సమయాలున్నాయి. అంటే ఏమిటో తెలుసా? అతి ఆలోచన కూడా ఒక్కొక్కప్పుడు విషమిస్తుంది.

ఓల్గా:- అదే డిమిట్రీ అయితే అసలు రీవ్-స్టాగు కే వెళ్ళకపోను.

మైకేలోవ:- నిజం! ఆలోచన లేని పని ప్రమాదకరం అని నా వూహ.

రాయస్కీ:- నేను చేసింది తప్పునన్న మాట. కాని, మళ్ళీ అటువంటి పరిస్థితులే సందర్భపడితే జగ్గనుకూలీలతో కలిసి ఆ పోలీసులచేత మళ్ళీ దెబ్బలు తినడానికి సిద్ధం. మేము దెబ్బలు తింటూంటే, నువ్వొకమూల నిల్చుని చూడొచ్చు.

మైకేలోవ:- నిజమయిన వీరుడిలా మాటాడేవు. కాని, నా దృష్టికి సార్థకం లేని పాఠశాల సిరికిదనంలో సమానమే!

రాయస్కీ:- ఐదేళ్ళ క్రితం అయితే నీచోట ఈ మాటలు వచ్చియుండవు. ...ఆ! కాని,... (గభీమని లేచి గదిలో అటు ఇటు పచారు చేస్తాడు. మరల సోఫామీద చతికిలబడి కాగితాలు తిరగజేస్తాడు.)

మైకేలోవ్:- నీకు ఆకలి వేస్తూందనుకుంటా. పావేల్! కడుపు
లో ఎత్తడి పోయింది కనకనే ఆలా కర్ర-బుర్రు మంటూ
న్నావు. ఓల్లా!.....

ఓల్లా:- [వెక్కిరింతగా, రాయస్కీతో] ఇతరుల మానసిక భావా
లని కనిపెట్టడంలో మైకేలోవ్ మహాసమర్థుడు...

మైకేలోవ్:- ఓల్లా! ఆతని కేదయినా పెట్టరాదా?

రాయస్కీ:- నా కేమీ అక్కరలేదు.

మైకేలోవ్:- నీ తొందరపాటు ఇంకా తగ్గలేదు. (ఏదో జ్ఞాప
కం వచ్చి బల్లమీది కాగితాలు తిరగవేస్తాడు.)

రాయస్కీ:- నువ్వు మాత్రం! నీ తొందరపాటు అప్పుడే తగ్గిపో
యిందా? నిజంగా ఆరిందా వయ్యేవేం?

ఓల్లా:- ఏమిటన్నావు? ఆరిందా యనా?

మైకేలోవ్:- ఉహూ... [కాగితాలు తిరగవేస్తూ] అయితే,
ఆకలి లేదంటావా? పోనీ కొంచెం వోడ్కా పుబ్బుకో.
మా యింటిలోనిదే లే.

రాయస్కీ:- వద్దు.

టెలిఫోను గంట మోగుతుంది. మైకేలోవ్
రిసీవరు అందుకుంటాడు.

మైకేలోవ్:- ఔను... ఔను... నేనే. సరే! నీ కోసం ఎదురు
మాస్తాంటా. [బల్లవర్గర కూర్చుంటాడు.] జిల్లాకమిటీనుంచి
సిలుపు వచ్చింది.

బిల్ల:- (రాయస్కీతో నెమ్మదిగా) ఏమిటి మీ రంత నీరసం
గా కనబడతారు?

రాయస్కీ:- గత కొద్ది సంవత్సరాలలోనూ రష్యాలో ఎంతటి
మార్పు వచ్చింది! నా మిత్రుల మొగాలు అస్తమించుతూన్న
నూర్యబింబాల మాదిరిగా కనబడుతున్నాయి. ఒకప్పుడు
బాజ్వల్యమానంగా వున్న మన వాళ్ళంతా చప్పబడిపోతూ
న్నారు....ఈ మిట్కాని చూస్తే నాకు ఏడుపొస్తోంది...
వాడు క్రింద నిలబడే వాడా? ఎప్పుడూ గుర్రం మీద వున్న
ట్టే! ...బెల్లెన్ మీద విరుచుకుపడా లనేవాడు....ఆలాం
టిది ఇప్పుడు ఏలాగ తయారయ్యేడు!

మైకేలోవ్:- (టెలిఫోనులో) జోనాను. మైకేలోవే మాటలాడు
తూంటు. కామ్రేడ్ ఆంటనోవ్! గడచిన ఐదురోజులలోనూ
ఉన్నదంతా పంపేసేం. జోను. అరవైమంది వెళ్ళేరు.
... మా కోసమని ఒక లక్ష వుంచుకున్నాం. ...ఉహూః
తెలిసింది. రేపటినుంచి బళ్ళకి ఎక్కించడం ఆరంభిస్తామే.
...సరే! ఉన్నంతవరకు పోగుచేస్తాం...ఆలాగే. ఊః. ...
వెలవు. [రిసీవరు క్రింద పెడతాడు.] రష్యాకు తిండి కావాలి!
[తెర పడుతుంది.]

రెండో రంగం.

అదే గది. మైకేలోవ్ బల్లదగ్గర కూర్చుని పేర్ల జాబితా పరీక్షించుతున్నాడు. జిల్లాకమిటీవారి నిర్మాణశాఖాసంచాలకుడు జుకోవు ప్రక్కన వున్నాడు. నీటుగానూ, సుందరంగానూ, వున్న దాషా అనే టైప్రిస్టుగరల్ దగ్గరనే తన పనిలో మునిగివుంది. స్థానికపత్రికా సంపాదకుడు పెరివోనికోవ్ గదిలో మరో మూలనున్న బల్లవద్ద కూర్చుండి ఒకవ్యాసం న్రాయడానికి సాధకం చేస్తూన్నాడు. ఆతడికి వయస్సు మరలింది. మీసాలు నెరిసేయి. పురుగుకొట్టిన బట్టలు కట్టుకున్నాడు.

మైకేలోవ్:- [ఒక పేరు కొట్టివేస్తూ] చిత్యాకోవ్ మొహం ఈడ్చిరి. కాని, ఈ మిగతావాళ్ళంతా మహాదిట్టమైనవాళ్ళు. కొనోనోవ్ పేరుదగ్గర ఈ గుర్తు ఏమిటి?

జుకోవ్:- ససేమిరా వెళ్ళనంటూన్నాడు. పెద్ద అల్లరి పెడుతూన్నాడు. సెంట్రల్ కమిటీకి వ్రాస్తాడుట.

మైకేలోవు:- ఆతని కోసం కబురంపేవా?

జుకోవు:- వస్తూన్నాడు.

మైకేలోవు:- ఎవరీ లాబిస్కావు? "ఒక్కూజా" యేనా?

జుకోవు:- ఔను.

మైకేలోవు:- అబ్బే! నశ్చివాడు.

జుకోవు:- ఏమేనా, పెద్ద ఉపన్యాసా రీయబోతారా యేం?

మైకేలోవు:- వద్దు. ఆతని పేరు తీసేద్దాం. ఒక్క మాట నోటి నుంచి ఊడి బయటపడేటప్పటికి, ఆ రైతులు పారికప్రిళ్ళులు వేస్తారు. ...గ్రోమోవు కూడా వెళ్ళనంటున్నాడా?

జుకోవు:- వాళ్ళందరికీ కబురంపేను.

టెలిఫోను మోగుతుంది.

మైకేలోవు:- ఆ. నేనే. ఛేర్మనా? ...నీక్కడికేరా.....

లేపాక్కమాటు ఈ జిల్లాలన్నీ మనం చుట్టిరావాలనుకుంటాను. ...ఔను.... ఔనాను. అలాగే.... [రిసీవరు క్రింద పెడతాడు. సంపాదకుడితో] నీ వ్యాసం ఎంతవర కయింది?

పెరియానికోవు:- ఇదిగో చూడు. దీనికి తలా-తోకా దొరకడం లేదు, మరి.

మైకేలోవు:- ఏమిటి లాపం?

పెరియానికోవు:- ఇదిగో చూడు. పెద్దపెద్ద సమాసాలూ, పలుగు రాళ్ళలాంటి మాటలూ.

మైకేలోవు:- ఆ సమాసాలు లాగయ్యాయి.

జరియానికోవు:- ఆలా చేస్తే వ్యాసం చప్పగా వుంటుంది.

మైకేలోవు:- సరే. నీ యివ్వం వచ్చినట్లు కానీయి. దాషా! శ్రా
పులు వచ్చేయా!

దాషా:- ఉహూం. రారేదు.

మైకేలోవు:- మామూలు భాగోత మే!

తలుపు దగ్గర చప్పుడు.

జాకోవు:- [తలుపు దగ్గరకి వెళ్ళి] తలుపు తీసేవుంది.

మైకేలోవు:- [ఔరిఫోనులో] నాకు ఒకటి పదహారు ఇయ్యి....

జొనాను. వన్ సి..క్స్..టీన్..త్అందులోనూ పోపోప్

వున్నది. పోపోవు! హలా...ఈలా విను. శ్రాపులు ఏవి?

ఒంటి గంటకి ఇంక పదినిముషాలుంది. నిన్ను అరస్తుచేయిస్తా.

జాగ్రత. నిన్న చెప్పలేదు? నువ్వు పంపే మనిషిలో నాకేం

పనిలేదు. వాడొక త్రాగుబోతు కావచ్చు....శ్రాపులు సరి

గ్గా 12 గంటలకి రావలసింది. అప్పుడే పదినిముషాలు తక్కువ

ఒంటి గంట అయింది. కాని, శ్రాపులు రారేదు. ఆదిక్కు

మాలిన తిండి తరవాత తిందువు గాని, లే. దాచు...మా ఆఫీ

సులోని తిండి మరేం అంత బాగుండదు....

కొనోనోవు గదిలోకి వచ్చి ఆ బెదిరింపు లన్నీ

వింటాడు. మైకేలోవు దిసీవరు క్రింద పెడతాడు.

మైకేలోవు:- ఏమోయి, కొనోనోవు! వచ్చేవా? సరే గాని పల్లె

టూల్కుకి పోనన్నావని విన్నాను. అదేమిటి!

కొనోనోవు:- ఎవరు? నేను! ఆలాగన్నానని ఎవరు చెప్పేరూ?

అబ్బే! తప్పకుండా వెడతా.

జుకోవు:- [ఆశ్చర్యంతో] తప్పకుండా వెడతావా? అయితే ఆ గర్భదగ్గోళం అంతా ఏమిటి?

కొనోనోవు:- ఊరిఫే తమాషాకి అన్నాను. అయితే మైకేలోవు లో ఆ మాట చెప్పేవా?

మైకేలోవు:- అయితే ఇక్కడి కందు కొచ్చిట్లు నువ్వు?

కొనోనోవు:- నేనా. నేనా. మీ అందరి వద్ద సెలవు తీసుకుం..

మైకేలోవు:- సరే, మరి. సుఖంగా పోయిరా. జిల్లాకమిటీఆఫీసు లో నీ ప్రయాణపు చీటీ వుంది, తీసుకో.

కొనోనోవు:- సెలవు! మైకేలోవు! సెలవు!

వెడతాడు.

మైకేలోవు:- [పెరియానికోవుతో] వ్యాసం ఏమవుతూంది?

పెరియానికోవు:- ఇదిగో చూడు! కరుణ చిలుకుతూంది.

మైకేలోవు:- నీ కరుణరసం కాలిరి.

పెరియానికోవు:- ఇదిగో చూడు. అది లేకుంటే కోర్టుతీర్పులా తయారవుతుంది.

మైకేలోవు:- కానీ, శ్రమపడి, ప్రయత్నించి, వ్రాయి.

గ్రోమోపు ప్రవేశించుతాడు.

గ్రోమోవు:- నేను పూర్వకి పోను.

మైకేలోవు:- ఏం! ఎందుచేత?

గ్రోమోవు:- మాస్కో నుంచి పరీక్షక సమితి కొద్దిరోజులలోనే రాబోతుంది. కాదా?

మైకేలోవు:- ఔను.

గ్రోమోవు:- నా నిర్మాణకార్యాలన్నీ సకాలంలో ముగియాలా, అక్కర లేదా?

మైకేలోవు:- తప్పకుండా.

గ్రోమోవు:- ముందటేటికి మడిసయకులు నిలువచేయాలా, వద్దా?

మైకేలోవు:- విధిగా.

గ్రోమోవు:- మాకు నియమించిన పనిలో నూటికి పదమూడువంతులు వెనకబడియున్నాం. అది పూడ్చుకోవాలా వద్దా?

మైకేలోవు:- తప్పదు.

గ్రోమోవు:- ఈ పనులన్నీ చేయించడానికి నేనిక్కడ ఉండాలి. ఏం? అక్కరలేదా?

మైకేలోవు:- అక్కర్లేదు. నువ్వు ఉండవలసిన పనిలేదు. గ్రోమోవు! నువ్వు పల్లెటూళ్ళకి పోయితీరాలి. జిల్లాకమిటీ ఆఫీసుకి పోయి నీ ప్యాసు తీసుకో.

గ్రోమోవు:- ఐతే ఇక్కడి పనికి పూచీ ఎవరిది?

మైకేలోవు:- నీదే. నువ్వే పూచీ. సరియైన సహాయం తీసుకొని వుండకపోతే దాని ఫలితం నువ్వే అనుభవిస్తావు. నీకిచ్చిన పని పూర్తిచేయకపోతే నువ్వే బాధ పడతావు. సకాలంలో నీ నిర్మాణ కార్యక్రమం పూర్తిగాకుంటే నువ్వే అనుభవిస్తావు.

గ్రోమోవ్:- వీటికి తోడు నేను పూజ్యునికూడా పోయేదా?

మైకేలోవ్:- ఆఁ. వెళ్ళాలి. తప్పదు. ఇదేమీ సుఖపడేటందుకు
సమయం కాదు, గ్రోమోవ్!... ఊఁ. ఇంకేమయినా ప్ర
శ్నలున్నాయా!

గ్రోమోవ్:- కావలసి నన్ని. అవన్నీ పార్టీసమావేశంలోనే.

మైకేలోవ్:- నువ్వు సమావేశానికి ప్రతినిధిగా ఎన్నుకోబడి
వుంటేను. ఎన్నుకోబడి వుంటేను! ఈ మధ్యని పార్టీసమావేశ
శంలలో నువ్వు తగుచుగా కనపడడం లేదు. జానా?

గ్రోమోవ్:- అయితే నీకు గూఢచారులున్నారన్న మాట!

మైకేలోవ్:- పార్టీలో మూటలు మోసే రకం ఎవ్వరూ లేరు.
ఎందుకు ఊరితో కంఠకోవ పడతావు!

గ్రోమోవ్:- [పెంకితఁగా] కమ్యూనిస్టు పార్టీలో.....

భర్తృస తగుపు తెరుచుకుంటుంది. గ్రోమోవ్ని
ప్రక్కకు తోసి ముద్రాపకుడు పంపిన ముసిలివాడు
హడావిడిగా లోపలికి వస్తాడు. గ్రోమోవ్ మండిప
డుతూ పోతాడు.

మైకేలోవ్:- [లేచి నిలబడి అరుస్తాడు] ఏమిటో పార్టీ అంటు
న్నావు? పార్టీ-ఏమిటి?

ముసలివాడు:- [గుండెలు అణచుకుంటూ, ఆయాసపడతూ,]
పూర్వులు ... పన్నెండుగంటలకి-.

మైకేలోవ్:- ఈలా నా చేతికియ్యి. (తీసుకొని పరీక్షించుతూ
న్నాడు.) తగల పెడుతూన్నాడు. స్కాండ్రల్...

ముసలివాడు:- (గట్టిగా) అబద్ధం!

మైకేలోవ్:- ఏమిటి నువ్వంటావు? అబద్ధం ఏమిటి?

ముసలివాడు:- ఏమీ పాడు చేయడం లేదు. ఇంక ఆయాసాన్ని
గురించా! పరుగెడితే ఆయాసం రాదు!

మైకేలోవ్: నిన్నేమీ అనలేదయ్యా! [త్రాపులు చూసి,
ఇదిగో ఎప్పుడూ పనుల్ తక్కు. ఇక ముందునుంచి పదినిమిషాలు
ముందుగానే ఇయ్యమను. లేకుంటే వేళకి అందుకోలేవు.

ముసలివాడు:- [స్థిమితపడి] ఆలాగే.

మైకేలోవ్:- [ముసలివానితో] నువ్వు వెళ్ళొచ్చు. [జుకోవుతో]
నువ్వు కూడా వెళ్ళు. తప్పువాద్దులే అందరూ బయలుదేర
వలసిందే. కార్యదర్శు లందరికీ ఫోనులో చెప్పి.

జుకోవ్:- ఫ్యాక్టరీనుంచి నిన్ను ఎవ్వరూ ఫోనులో పిలవలేదు?

మైకేలోవ్:- లేదు. ఎందుకు?

జుకోవ్:- వాళ్ళేదో నీతో మాట్లాడాలన్నాడు.

ముసలివానితో వెడతాడు.

మైకేలోవ్ తన పనితో మునిగిపోతాడు. వెరియా
నికోవ్ కృత్యాద్యవస్థకి లోనవుతున్నాడు. తనలో
తానే చదువుకుంటాడు. అభివృద్ధిస్తాడు. కొన్ని పను

కులు కొట్టేస్తాడు. మళ్ళీ వ్రాస్తాడు. ఆలోచిస్తాడు. ఆతని చుట్టూసలిపి పారేసిన కాగితాలు పడున్నాయి. వరాండాలో ఓల్లా నవ్వు వినబడుతుంది. ఆమె రాయ స్క్రితోసహా ప్రవేశిస్తుంది. ఇద్దరూ కులాసాగా కబుర్లు చెప్పుకుంటున్నారు.

ఓల్లా:- నిజంగా రాయస్క్రి వట్టి పిచ్చివాడు. వీధిలో పిల్లలతో పేక ఆడేడు. ఒక ముసిలిదానిని బురదలోకి ఈడ్చేడు. తీరా ఇంటిదాకా వచ్చి 2 కమోటారు క్రింద పడిపోయినవాడే, దాటిపోయేడు గాని.

పెరియానికోవ్:- అదేమిటి!

ఓల్లా:- కామ్రేడ్! మీరికొకడనే వున్నారూ! నమస్కారం. మేము వీధి వెంబడే నడచివస్తూంటే ఒకకారు మా వెనకాల వచ్చింది. ఇతగాడు కారుమందరమంచి ఒక్క పరుగుతీసేడు. నా ప్రాణం హాడిలిపోయి వెర్రేకేక పెట్టాను.

మైకేలోవ్:- ఏమిటి వెర్రేపని!

రాయస్క్రి:- నువ్వాట్టే కంగారుపడకొయి! ఈ కాళ్ళలో శక్తి లోపం లేదు.

మైకేలోవ్:- నాకు తెలుసు. నువ్వే చేసినది వెర్రేపని. కారుని మీ మీదనుంచి పోనీయడం ద్రోవరు కేమన్నా సరదాయా? కాని, అలాగంటి సమయాలలో ఏమీ తోచదు. ఆపరేకపో

వచ్చు. నీ కిదంతా తమాషాగానే వుంటుంది.

ఓల్గా:- ఓరి బాబూ! ఆఖరికి ఎంత మందకొడిదనం వచ్చింది?

రాయస్కీ:- బహుశా నువ్వు చెప్పినది నిజమే కావచ్చు. కాని, డిమిట్రీ! మనం వేసే ప్రతిఅడుగు ఆలోచించి వేయడం సాధ్యపడదు.

మైకేలోవు:- ఎవ్వడూ ఆలోచించడానికి అగకపోడని నావూహ.

అడుగువేసే టప్పు డల్లా ఆలోచించకపోవడం దుస్సాధ్యం.

[ఒక్క నిమిషం ఊయకొని] రైతులనుంచి ధాన్యపు వనూ

శ్శకి నువ్వు పల్లెటూశ్శకి పోవాలి. అదీ నీ మొదటిపని.

ఓల్గా:- ఎప్పుడు?

మైకేలోవు:- రెపు.

రాయస్కీ:- రేపేనా? అయితే డిమిట్రీ! కెళ్ళమని నువ్వు సల

హా యిస్తూన్నావా, లేక జిల్లాకమిటీకార్యదర్శివిగా అజ్ఞాపి

స్తూన్నావా?

మైకేలోవు:- రెండింటిలో లేదా ఏమిటి?

రాయస్కీ:- పార్టీ అజ్ఞ అయితే నేను రేపే బయలుదేరాలి.

మైకేలోవు:- జిల్లాకమిటీ నిర్ణయం అది. (సంపాదకుడితో) నీ

వ్యాసం ఎంతవరకు వచ్చింది?

పెరియానికోవు:- ఇదుగో చూడు...

మైకేలోవు:- [గట్టిగా] నీ చూడడం మండిరి! ఆ పని నేనే చేసు

కుంటానులే. (శాంతంగా) దాషా! టైప్ రైటరు తీసుకో. లే.

నే చెప్పటాంటాను. నువ్వు టైపు చేయి.

దాషా టైపుమిషను తీసుకొని బయలుదేరింది. తన చేతికర్ర మీద ఆనుకొని మైకేలోపు ఆమె వెనుకనే వెడతాడు. భయంతో పెరియానికోవు కూడా వెంబడిస్తాడు.

ఓల్గా:- [ఆందోళనతో] అయితే నువ్వు రేపు వెడతావా?

రాయస్కీ:- ఇంతవరకు నేను పార్టీ అజ్ఞర్నీ తిరస్కరించలేదు.

ఓల్గా:- కాని, ఇది పట్టి అవివేకం! నాయకత్వం వహించగల నీ సమర్థతని పార్టీ ఉపయోగించుకొని వుండవలసింది.

రాయస్కీ:- పార్టీ తన అవసరాన్ని పట్టి ప్రతిమనిషినీ ఉపయోగించుకుంటుంది.

ఓల్గా:- ప్రతిమనిషిని గూర్చి ఆలోచించి ఆతనిని తగురీతిని వుపయోగించుకోవచ్చు. వారిని పార్టీ వెనక దాచపనిలేదు. పార్టీ అంటే ఏమిటి? జనం- అడవాళ్ళూ, మగవాళ్ళూ,

రాయస్కీ:- కాదు, కాదు.

ఓల్గా:- అయితే మరేమిటి?

రాయస్కీ:- పార్టీ అనేది ఒక చట్రం లాంటిది. ప్రజల్ని కలిపి పట్టుకుందుకు ఉపయోగించే పట్టుకారులాంటిది.

ఓల్గా:- కావచ్చు. కాని, ఒక్క క్కప్పుడు ఆ కారు మాంసంలో కంటా దిగుతూంటుంది. ఏమయినా మనుష్యులు మనుష్యులే. అందరినీ సమానంగా వుండేట్లు కత్తిరించివుంచడానికి వారే

మన్నా పాదలా? ఉదాహరణకి చూడు నీ విషయం...

రాయస్కీ:- నేను అదంతా ఆలోచించేను. ఈ పట్టకారు నా మాంసంలా కంటా దిగుతూనే వుంది. అయినా అది లేకుంటే నేను బ్రతుకలేను.

ఓల్గా:- నీ మాటలేవీ నా కర్ణం కావడం లేదు.

రాయస్కీ:- ఇది చాలా చిక్కువిషయం. ఓల్గా! ఈ విషయం ఇంతవరకూ ఇతరులకి చెప్పవలసిన అగత్యం కలగలేదు. ఒక పెద్దగుంపు వుందనుకో. అందులోని జనం అందరూ ఒకేమో స్తరుగా ఒకే ఒడ్డు-పాడుగులలో వుంటారు, అనుకో. అంతే వాళ్ళందరివీ ఒకే మాదిరి మెడపట్టీలు. అందరివీ ఒకే మార్గం. అందరూ ఒకేవిధంగా తూచినట్లు మాట్లాడుతూంటారు, అనుకో. అటువంటి సఘటనలో వుండడానికి నాకు మనస్కరించదు. అందరూ ధరించేమాదిరి మెడపట్టీయే నేనూ నిత్యమూ ధరించవలసి వుంటుందనే వ్రాహ్మ కలిగేటప్పటికి నా ప్రాణం చచ్చిపోతుంది. కాని, నాకు భయం కలిగించే వ్రాహ్మ మరొకటి వుంది. ఓల్గా! ఆ గుంపు నిన్ను విడిచి వెళ్ళిపోతా రనుకో. ఆ జనం ఆలాగ ముందుకి జరిగిపోతూంటే నువ్వు, నీ ఆలోచనలూ, అనుమానాలూ, పెట్టుకొని అక్కడనే దిగబడిపోతావు. నువ్వు రాకపోయినా వాళ్ళు ఆగరు. వాళ్ళ పాటలు వాళ్ళు పాడుకుంటారు. వారి మాటలు వారివి. వాళ్ళలో ఒక్కడూ నీకేసి తిరిగిచూడడు. లయతో పడే వారి అడు

గులకి దయవుండదు. అందుచేతనే వారి అభిప్రాయాలకీ, నా అభిప్రాయాలకీ, కలయిక లేదనీ, వారి ఆలోచనలకీ నా ఆలోచనలకీ సంబంధం లేదనీ, ఏవేవో కారణాలు కల్పించుకొని వారికి దూరంగా వుండిపోలేను. నేను వాళ్ళని వదలలేను. నాకు సాయం ఉన్నారని నేను అనుకోవాలి. నన్ను ఆజ్ఞాపించగల వారు, నన్ను కృమశిక్షణలో వుంచగలవారు కావాలి. నన్ను దగ్గరగా చేర్చగల ఇనపగొలుసు లేనిదే నేను నడవలేను.

ఓల్గా:- వారు నిన్ను సరియైన మాగ్గంలో నడిపించ లేకపోనే?

రాయస్కీ:- నేను వారిని వదలను. వారిలోనే చస్తాను. నేను పార్టీకోసం పోరాడేను. నేనొక సైనికుణ్ణి మాత్రమే.

ఓల్గా:- ఎప్పటికైనా జరుం వుంటుందనే నమ్మకమయినా లేని సిపాయీవి. ఈలాంటి యోధులు యుద్ధంలో నెగ్గగలరా?

రాయస్కీ:- నాకు జయం కలుగుతుందనే నమ్మకం లేదని నీ కెవరు చెప్పేరు? శ్రామికవర్గం జయించరన్న మాట సర్వాబద్ధం! మనుష్యుడికి చావు ఏలాగో, ఆలాగే మనకి విజయం కూడా అనివార్యమే! మనమే - మన రష్యాయే - అంతిమవిజేతలం కాగలమని నమ్మకపోవచ్చు. పన్నెండేళ్ళకాలం ప్రభుత్వం నిర్వహించిన రెండ్స్ పోరిస్ - కమ్యూన్ కావచ్చు. అదే విజయం అయితే నేను చచ్చేటందుకు ఉపాయం చూసుకోవలసిందే.

ఓల్గా:- నీకు పల్లెటూళ్ళకి పోవాలని లేదు కాదు?

రాయస్కీ:- నాకు పల్లెటూళ్ళంటే సరదా లేదు. మంచుతుపా
నులు, మంచు, వాన, పేరు చెబుతేనే నా కసవ్యాం. మను
ష్యుడికి స్వాధీనం గాని ఆ మొండి ప్రకృతిశక్తుల్ని నేను
సహించలేను... గ్రామాలంటే అలాంటివే! ... వద్దు... నా
కవి ఇష్టం లేదు.... అయినా రేపు నే వెళ్ళకమానను.

ఓల్గా:- నీకు తెలిసిందా?

రాయస్కీ:- ఏమిటది?

ఓల్గా:- ఏమీ లేదులే. నా కేమీ పాలుపోవడం లేదు.

రాయస్కీ:- నా గడికి పోతూన్నా. కొంచెం వ్రాసుకోవాలి.
వెడతాడు.

ఓల్గా:- (ఉద్రేకంతో గదిలో పచారు చేస్తుంది. తల వంచుకొని
వుంది. చేతులు కట్టుకొని, కొంచెముగా వొంగి పెరియాని
కోవు పొరవేసిన కాగితాలవంక చూసి, చదువుతుంది.)
“రైతులారా! పార్టీ విజయశంఖం పూరిస్తుంది. ఎర్రజెండా
నెగర వేస్తుంది. పన్నెండేళ్ళ—.

దామా మైకేలోవులు లోనికి వస్తారు. దామా,
కొన్ని కాగితాలు పెట్టేసి నెమ్మదిగా వెళ్ళిపోతుంది.
తన చేతికర్ర మీద అనుకుంటూ, మైకేలోవు బల్ల
దగ్గరకి వెడతాడు. ఓల్గా అతని వైపు వెడుతుంది.

ఒకరినొకరు సమీపించి ఇద్దరూ నిలబడిపోతారు.

ఓల్గా:- పావేల్ మీదగల అనూయ చేతనా పల్లెటూళ్ళకి తరి
మేస్తున్నావు?

మైకేలోవు:- (ఒక్క నిమిషం ఊయకొని, ఆశ్చర్యంతో ఆమె
కేసి చూస్తాడు.) ఈ ప్రశ్న నీ హృదయంలోనుంచే వచ్చిం
దని నేననుకోను.

ఓల్గా:- ఆహా. హృదయంలోంచి వచ్చిందే. ...“జిల్లాకమిటీ
తీర్మానం ఇదిగో. ఇతడొక్కడేనా వెదుతూంటా? పార్టీనిర్ణ
యం అది. ప్రజలకి ధాన్యం కావాలి.”- ఊరి. కానీ. చెప్పు
వేం? చెప్పు. చెప్పు. నీకేం మాటలకి కొదవా? నీ వ్యాసాల
శీర్షికల వంటి మాటలు దొర్లించు. ఊరి. “పార్టీవిజయశంఖం
పూరించుతూంది.”

మైకేలోవు:- ఏం వొట్టో బాగాలేదా?

ఓల్గా:- నిజంగా! జబ్బుగానే వున్నాను. మైకే తెలుస్తూంది గా,
నా తల పట్టుకొని చూడు. నాకు జ్వరం వుందో లేదో తెలు
స్తుంది. మైకేలోవ్! జీవితం ఎంత చురుకైన అయిపోయింది?
ఓల్గాకి జబ్బు. రాయస్కీకి ఆకలి. పార్టీ విజయశంఖం పూరి
స్తూంది.

మైకేలోవు:- ఓల్గా! మనసు కుదుటపరుచుకో. శంఖం ఏమిటి?

ఓల్గా:- ఒక్క నిమిషం. మైకేల్! ఒక్కనిముషం పార్టీ కార్య
దర్శివనే విషయం మరచిపోయి మాటలాడు. నా మొహం

చూసి నిజం చెప్పు. పావేలు మీదగల అనూయచేతనే కాదు
ఆతనిని తరుముతూంటా? ఊరి నిజం చెప్పు.

మైకేలోవు:- ఏమిటా పిచ్చి ప్రశ్న!

ఓర్కా:- పిచ్చి ఏమిటి, డిమిటీ! దాచుతా వెందుకు? నేను గ్రహిం
చలేననుకున్నావా? నీ మనస్సులో దాగిన భావాలు నాకు
తెలుసును. ఆతనిని నీ బాటలోంచి తప్పించాలని నీ వ్రాసా.
పెద్దమనుష్యులయిన శత్రువులు బహిరంగంగా పోరాడి నెక్క
డానికి ప్రయత్నించుతారు. వాళ్ళు ఒకేరకం ఆయుధాలు
ధరించి పోరాడుతారు. కాని, నువ్వు జిల్లాకమిటీ కార్యదర్శి
వాడే. పార్టీ రిలాగ నిశ్చయించిందంటూ నీ స్నేహితుణ్ణి
తరిమివేయగలవు. (ఏడుస్తుంది.) పావేల్ రాయస్కీకి
ప్రయాణపు టిక్కెట్టా! (మైకేలోవు ఏమీ మాటాడకుండా
కర్రమీద ఆనుకొని, నడచివెళ్ళి బల్లదగ్గర కూర్చుంటాడు.
ఓల్గాగదిలో పచారుచేస్తూన్న దల్లా నిలబడి ఆతనివంక పరి
క్షుగా చూస్తుంది.) క్షమించు. నీలో ఏనాడూ కలగడానికి
అవకాశం లేని వ్రాసాలు నీ కున్నాయనుకోవడం నా తప్పే.
[మైకేలోవు తొందరగా తల ఎత్తుతాడు.] ఔను. నీకు ఈ
భావాలు కలుగుతా యనుకోవడం అసహజం. నీకు ఏవిధమ
యిన భావాలూ కూడా లేవనే నా యనుమానం. నీ అభిమా
నం అంతా తీర్మానాల మీదా, తీర్పులమీదా, నియమాల
మీదా, మాత్రమే వుంటుందనే విషయం మరచిపోయేను.

ఏవో కొన్ని కారణాలచేత నువ్వుకూడా అందరిలాంటి మనిషివే అయినావని భ్రమపడినా. ఇదివరకు పార్టీసూత్రాలకి సజీవరూపంగా వుంటూన్న నీవు ఒక్క నిమిషం ఆ స్వరూపం వదిలేసేవని తలచేను. (అరుస్తుంది.) వింటూన్నావా? పార్టీనియమాలకి సజీవమూర్తివి నువ్వు.

మైకేలోవు:- (నెమ్మదిగా) పార్టీ నియమాలకి కూడా మార్పులు వుండకపోవు.

ఓల్గా:- అయితే నువ్వు ఆదికూడా కావచ్చు మాట. నీలో మార్పు అనేదే లేదు. విమర్శ, లోకజ్ఞానం, తర్కం, నీ అస్థిచర్మాల్ని పట్టివుంది. నువ్వు కాళ్ళుండి నడవగల ఆజ్ఞామూర్తివి. నీ ఖరా ఖండితనం చూస్తే నాకు దోహదస్తుంది. నువ్వు శకునశాస్త్రం లాంటి వాడివి. ఎక్కడి కక్కడ, ఏ శకునం ద్వారా ఆ శకునం బాపకు ఫలితాలు వ్రాసి పెట్టివెళ్లు నీలో జీవితసమస్యలు వానికి సరియైన సమాధానాలతో వ్రాసిపెట్టుబడి వున్నాయి. నీ భావాలకికూడా అనుక్రమణిక వుంది. రైలుబండిలాగ నీ కోరికలూ, ఆశలూ, ఒకే మార్గంలో, ఒకే నియమితసమయంలో నడచిపోతాయి. అడ్డం రాకు.

మైకేలోవు:- నీకు నేను అడ్డంరాను.

ఓల్గా:- ఎన్నో మార్పులు నీకు కోపం రప్పించాలని ప్రయత్నించేను. కాని, నువ్వెప్పుడూ లొంగలేదు. నిన్ను అవమానించడానికి ఏం చేయగలనో అన్నీ చేసేను. నిన్ను చికాకు పెట్ట

డం మానవమాత్రునికి సాధ్యం కాదు. నీ ఫోను అజ్ఞలకీ, నీ రిపోర్టులకీ, మినహాగా మిగిలిన ప్రపంచం ఏదీ నీకు తెలియదు. నువ్వు పార్టీయంత్రానివి. ఇంక నిన్ను భరించలేను. (ఒక కుర్చీ లో కూలబడి ఏడుస్తుంది.) ఆఖరుకి నీకు అనూయకూడా కల గదు, డిమిట్రీ!

మైకేలోవు:- ఓల్లా! ఓల్లా! నిజంగానే నీకు శరీరంలో బాగా లేదు. కొంచెం నీళ్ళు తెచ్చివెడతా నుండు. [లేస్తాడు.]

ఓల్లా:- [గభీమని లేచి నిలబడుతుంది.] నాకు నీళ్ళు తేనెక్కర లేవు. దేశంలో ఇప్పుడు జర్నలిస్టులకి వలసినంత పని వుంది. నేను వ్యక్తిజీవితాలు వ్రాస్తాను. రేపు రాయస్కీలో నే గూడా వెడతా.

గిర్రున తిరిగి బయలుదేరుతుంది.

మైకేలోవు:- [ఆమె వెనక నొక అడుగువేసి, దెబ్బ తగిలినట్లు గా కేక పెడతాడు.] అబ్బ!

ఓల్లా:- [వెనక తిరుగుతుంది.] మిట్యా! ఏమిటది!

మైకేలోవు:- విరిగిన కాలుమీద అనుకోబోయేను.

ఓల్లా:- [ఆశాభంగంతో] అంతేనా! [వెడుతుంది.]

మైకేలోవు:- [ఒక్క నిమిషం ఆమెకేసి చూసి, కర్ర పారేసి కుంటుకుంటూ, బల్లదగ్గరనుంచి ఆమె వెళ్ళిన వైపుకి బయలు దేరుతాడు. టెలిఫోను మ్రోగుతుంది. అతడు ఒక్కనిమిషం ఆగి తటపటాయిస్తాడు. టెలిఫోను మళ్ళీ మ్రోగుతుంది.

మైకేలోవు వెళ్ళి రిసీవరు అందుకుంటాడు.] నేనే మాటలా
డుతూంటు. ...జౌను. హలో! ముసిలీ! సాధారణసమావేశ
శానికి రిపోర్టు తయారుచేయాలా? ఇంతకంటే కొంచెం ముం
చుగా చెప్ప కూడదు? ... డోం. చూసేవా? ఈ పని ఈ
వేళకి చేయలేను. ... జౌను. శరీరంలో ఏమీ బాగులేదు.
కావాలంటే... బాధ ఏమిటా? ఏమిటని చెప్పను? ... నా
గుండెలో ఏదో బాధగా వుందనుకుంటాను. ... ఆస్పిరినా?
ఉపయోగించవచ్చు. ... తప్పకుండా తీసుకుంటా.
సరే. రిపోర్టు ఇప్పుడే తయారు చేస్తా. సెలవు! [రిసీవరు క్రిం
ద వుంచుతాడు.]

[తెర]

రెండో అంకం.

మూడో రంగం.

ఒక కులక్-అంటే మాంచి డబ్బుగల పెద్దరైతు, క్వారోవు ఇంట్లో బాగా అలంకరించబడిన ఒక పెద్ద గది. గదిలోని సామానులన్నీ మంచి పనివాడితనాన్ని ప్రకటిస్తూ, దృఢంగా వున్నాయి. ఒక గోడనిండుగా బొమ్మలు తగిలించి వున్నాయి. ఒకమూలని ఒక బొమ్మ క్రింద దీపం వెలుగుతూంది. ఇవాన్ జిరాసిమోవిచ్ క్వారోవ్ కొంచెం కాయపారు మనిషి. అరవయిషళ్ళ వాడు. గడ్డం తీరుగా కత్తిరించబడి వుంది. ఒక షర్టు తొడుక్కున్నాడు. దాని మీద వేస్తు కోటు. ఆతని కూతురు పాపా విసువుతో పేకముక్కలు అటూ యిటూ పడేస్తూంది. ఆమెది ఇరవై యేళ్ళ వయస్సు. అందమైన విగ్రహం. బంగారురంగు జుట్టు పీపుమీద జీరాడుతోంది.

కిటికీవద్ద పిలుపు వినబడుతుంది. క్వారాన్ ప్రతిక చదుపుచున్న వాడల్లా తలయెత్తి చూసేడు. పాషా కిటికీదగ్గరకి వెళ్ళి, తెర తప్పించి, బయట చూస్తుంది. పాషా:- సోవియటు అధ్యక్షుడు వచ్చేడు. ఆతనితో ఎవరోకాని కొత్తవాళ్ళుకూడా వున్నారు.

డైడోవు:- [తెర వెనక్కాల] ఇవాన్! తలుపు! చుట్టాలు!

క్వారాన్ హడావిడిగా లేచి తలుపుదగ్గరకి వెడతాడు. గడియతీసి, తలుపు తెరచిన చప్పుడు వినబడుతుంది. రాయస్కీ, ఓల్గా, డైడోవులు లోపలకి వస్తారు. రాయస్కీ నీటయిన తన ఓవర్ కోటు వేసుకున్నాడు. బొచ్చు టోపీకి బదులుగా “హాట్” పెట్టుకున్నాడు. డైడోవు ముసిలివాడు. దయాదాక్షిణ్యాలున్న రైతు. రాయస్కీ చేతిలో సూట్ కేసు ఒకటుంది.

డైడోవు:- ఇక్కడ మీకు చాలా అనుకూలంగా వుంటుంది.

ఇవాన్ జిరాసిమోవిచ్ మీ బసకోసం ఒకగది ప్రత్యేకించి ఇస్తాడు. నల్లలూ, అవీ ఉన్నా... [క్వారాన్ తో] ఈయన జిల్లాపార్టీ ప్రతినిధి, కామ్రేడ్ రాయస్కీ. ధాన్యపు వసూళ్ళకోసం వచ్చేడు.

క్వాసోవు:- ఆయన కేమీ లోటుండదు. కాని, ఏమిటన్నావు?

మా నిర్ణయం ప్రకారం ధాన్యం పంపలేదా?

డైడోవు:- ప్రభుత్వానికి ఇంకా కావాలి.

క్వాసోవు:- మనకి వాళ్ళకంటే ఎక్కువ తెలుసునా యేం?

పాషా! ప్రభువులకి పడకగదులు చూపమ్మా!

రాయస్కీ:- ఏ ప్రభువుల్ని గూర్చి మాటలాడుతున్నావు? మా

రోజులలో చాలామంది ప్రభువుల్ని నల్లసముద్రంలో ముంచి

పారేశేను.

క్వాసోవు:- తుమించండి, ఏదో పొరపాటు.

ఓల్గా:- (పాషాతో) పెద్ద బాదకబందీ పెట్టుకోకు. నే నిక్కడ
వుండగలను లే.

రాయస్కీ:- నీ కిక్కడ అనుకూలంగా వుండను. నే నీగదిలో
వుంటాను.

ఓల్గా:- అబ్బ! పేచీ పెట్టకు. నాకు ఈ గది బాగుంది.

(క్వాసోవుతో) కాని, మీ కింకో గది వుందా? మీ రెక్క
డుంటారు?

క్వాసోవు:- ఓ. కావలసి నన్ని గదులు.

రాయస్కీ:- బాగుంది. సరే. అయితే నేనే ఆ గదిలోకి పోతా.

[నూట్ కేసుతో బయటదేరుతాడు. ఓల్గా వెంబడిస్తుంది.]

క్వాసోవు:- [వెటకారంగా] ఓ. మహావీరుడు.

డైడోవు:- యుద్ధంలో చేసిన ఘనకార్యాలకోసం ఆతడికి ఎర్ర

జేండా పతకం ఇచ్చేరు.

క్వాసోవు:- సరే గాని, ఇప్పుడేలాగే? చాలా ధాన్యం కావా
లంటారా యేమిటి?

డైడోవు:- ఆ అబ్జు లేవో త్వరలోనే పంపుతారు.

క్వాసోవు:- మైకేల్! ఎక్కడ తెచ్చి ఇయ్యగలం?

డైడోవు:- ప్రభుత్వానికి అవసరం అయినప్పుడు ఎక్కడో ఒక
చోట చూసి ఈయాలి.

క్వాసోవు:- మన అదృష్టం బాగా లేదు. ఇదివరకు ఒక పెద్ద
ట్రయిన్ నిండుగా ధాన్యం పంపించలేదు?

డైడోవు:- మళ్ళీ పంపువాలి!

క్వాసోవు:- హరి! అభ్యాయురైతా!

తిరిగి వస్తూన్న రాయస్కీవంక తదేకదృష్టితో
చూస్తూ, పాపా గుమ్మంలో నిల్చుంది.

రాయస్కీ:- ఇంక కాలం వ్యర్థం చేయకూడదు. కామ్రేడ్!

డైడోవ్! కార్యదర్శికి కబురంపేవా?

డైడోవు:- ఏదీ, ఖాళీ యేదీ? ఇదిగో ఇప్పుడు. ఒక్క క్షణం.

పార్టీ సెక్రటరీనీ, కమ్యూనిస్టు యువజనసంఘ కార్యదర్శినీ,
ఇద్దరినీ కూడా వెంటబెట్టుకుని వస్తా.

రాయస్కీ:- సరే. మీ కోసం కనిపెట్టుకొనివుంటా.

డైడోవు:- కామ్రేడ్ రాయస్కీకి ఏదయినా తిండికి ఈయి.

క్వాసోవు:- ఓదో దేవుడిచ్చినదానికి లోపం వుండదు.

రాయస్కీ:- (ప్రతిదానికీ బిల్లు చెల్లించేస్తా.

క్వాసోవు:- దాని విషయం అంత పట్టింపు లేదు. ఏదో విశంగా ఆఖరున లెఖ్కులు మాసుకోవచ్చు. మాది ఏదో సాధారణపు భోజనం. రైతువాళ్ళం కదా!

పులిసిన మీగడ, కొట్టె, వెన్న, జిన్ను, మాంసపుకూరలు, తెచ్చి పాపా వొడ్డిస్తుంది.

రాయస్కీ:- (పదార్థాలవంక చూసి) ఓ. రాజా తిండి. ఏమిటి ఇవన్నీ? వేపుడు ముక్కలా!

పాపా:- మాంసపు వేపడం.

రాయస్కీ:- [ఒకటి తీసి నోట వేసుకొని] చాలా బాగున్నాయి. నీ చెక్కిళ్ళలాగే ఎంత ఎర్రగా వున్నాయో!

పాపా:- నా బుగ్గలు ఇంకా ఎర్రగా వుండేవి. ఇప్పుడు వాడి పోయినాయి గాని.

రాయస్కీ: ఎందుచేత?

పాపా:- మీ భార్యని పిలిచేదా?

రాయస్కీ:- నా భార్యనా? [నవ్వుతాడు.] ఔను. పిలు. ఓలు. [కేక పెడతాడు.] ఓ పెళ్ళామా! ఓల్లా! ఓ పిల్లా!

ఓల్లా:- [దుస్తులు మార్చుకొని వస్తుంది.] ఏమిటా వికారం?

రాయస్కీ:- భోజనం వడ్డించేరు. ముద్దుగుమ్మా! పాలు ఆవిడ్లు కక్కుతున్నాయి. జిన్నుముక్కలు విరిగి కూలుతున్నాయి. ఈ మాంసపు వేపుడు ఎర్రని జ్వాలలా వెలిగిపోతూంది.

ఓల్గా:- ఓం. రాయస్కీ కవికూడానా?

రాయస్కీ:- ఈ ప్రాతఃకాలపు సౌందర్యం నాలో ఉత్తమ భావాల్ని రేగొల్పుతూంది. నేను చేసిన గుర్రపు స్వారీవలన నా నాశాలలో రక్తం పొంగిపోతూంది. ఈ అరణ్యం చూస్తే నాకు ఎంతో సరదాగా వుంది. చూసేవా? ఆ ఆవేశం ఆణచుకోలేకుండా వున్నాను. అడవి అడ్డపడినంతాంటే, అది మనల్ని చూసి నవ్విందా అనిపించింది.

ఓల్గా:- [నెమ్మదిగా నవ్వుతూ] నీ కభుర్లు చూసి ఈ యింటియజమాని పిచ్చివాడనుకొని ఏలాగ తేరిసారి చూస్తూన్నాడో!

రాయస్కీ:- [అదే గొంతుకతో] ముసలివాడు బహు ఉత్తముడు. ఆ పిల్ల చూడు. ఎంత ముద్దొస్తూందో.

ఓల్గా:- నిజశే. అందమయినదే. తిండి తిందాం, రా. పావేల్!

కూర్చుంటారు.

రాయస్కీ:- [క్వాసోవుతో] మీరు కూర్చోరేం? ఏం పాపా! నువ్వు రావేం?

క్వాసోవు:- సమస్కారం! మేము కోడికూత వేళనే లేచి, చ్చితినేసేం.

రాయస్కీ:- [తింటూ] అయితేనేం. కూర్చోండి. మీ భార్య కనపడరేం?

క్వాసోవు:- మమ్మల్ని విడిచి వెళ్ళిపోయింది, ఏడాదిక్రితం.

రాయస్కీ:- [అశ్చర్యంతో] ఎక్కడికి పోయింది? ఎవరితోటి?

క్వాసోవు:- ఎక్కడికి పోయిందో ఎవరూ చెప్పలేదు.

బిల్లా:- ఆమె చచ్చిపోయింది. ఏమిటా తెలివితక్కువ ప్రశ్నలు?

రాయస్కీ:- చచ్చిపోయిందా? నా కేం తెలుసు? నేనే మనుకున్నానో తెలుసునా? ... [తింటూ చెప్పడానికి తటపటా యిస్తాడు.] మీరు సమిప్తి వ్యవసాయక్షేత్రం ప్రారంభించబోతున్నారా?

క్వాసోవు:- మా కా సంగతులేమీ తెలియవు.

రాయస్కీ:- తెలియడానికి ఏముంది? మీ యంతట మీరే ప్రారంభించవచ్చు.

క్వాసోవు:- మా యంతట మేమా? ఊరి? ఔనేమా ... కాని, మా వాళ్ళకి అజేమీ తెలియవు. అమాయకులు. భయస్థులు.

రాయస్కీ:- అందులో భయపడడాని కేముంది? వెనకటిలాగే రోజులు గడిపివేయాలని వుందా?

క్వాసోవు:- నిజమే! పూర్వపు రోజులు అంత సుఖంగా గడవలేదు. అప్పుడేమీ సుఖాలనుభవించలేదు. కాని, మా వాళ్ళ ధోరణి వేరు. వెనకటి పద్ధతులు మాకు బాగా నచ్చిపోయాయి. మా తాతలు ఆ మార్గాలలోనే కాలం గడుపుకున్నారు. మా తండ్రులు తమ తండ్రులనుంచి ఈ వారసత్వం సంపాదించారు. వాళ్ళు మాకు ఇచ్చిపోయారు. కాని, ఈ కొత్తబాట — నిజానికి స్వర్గమే యనండి. అందులో ఎంతమాత్రం సందేహం వుండదు. - అయినా మా వాళ్ళకి నచ్చదు. మా కి

భూలోకజీవనమే సమృథం అంటారు.

రాయస్కీ:- ప్రతివాడూ నూతనమార్గాలలో జీవించడానికి
తగు ప్రయత్నాలు చేయాలిగాదా.

క్వాసోవు:- నిజమే. కాని, మావాళ్ళు వర్తిమూర్ఖులు. నీ నెత్తిపై
యేదో వుందంటే నీవే తీసివేయ మనే రకం.

రాయస్కీ:- ప్రతివాడూ ఆలాగే వుంటాడా?

క్వాసోవు:- అంతా ఒక్కలాగే వుంటారు.

ఓల్గా:- మీ అభిప్రాయం ఏమిటి?

క్వాసోవు:- మే మెంతవాళ్ళం! మీ రంత ఏలా వెళ్ళమంటే
ఆలాగ వెళ్ళవలసిన వాళ్ళమే. గాని, ఈలోపుగా మా వెన
కటి దారి మానుంచేనే వుంది.

రాయస్కీ:- సరే, కూర్చోండి. పొదగని గుడ్లు పిల్లల లెక్కలో
రావు.

క్వాసోవు:- బాగా చెప్పేరు. కాని, మా కన్నో పిల్లలు మిగ
లవు కాదూ?

రాయస్కీ:- పిల్ల లేమిటి!

క్వాసోవు:- మామూలు కోడిపిల్లలే.

పాపా నవ్వుతుంది.

ఓల్గా:- ఏం ఎందుకు మిగుల లేదు?

క్వాసోవు:- నగరంలోని వాళ్ళకే ఎన్నీ చాలడం లేదు. రైతు
తిండికి లేనప్పుడు కోళ్ళని అమ్ముకొని ధాన్యం కొంటాడు.

రాయస్కీ:- నిజంగా ధాన్యం అంత తక్కువగా వుంటే.....

క్వాసోవు:- ధాన్యం ఆకాశం మీదినుంచి రాలుతుందా యేం?

ధాన్యపు పన్ను ఇచ్చేము. చందా చెల్లించేసేము. అదనపు పన్నులు ఇచ్చేసేము. మా కింక మిగిలేదేమిటి?

రాయస్కీ:- పెద్దరైతుల దగ్గర లేదూ?

క్వాసోవు:- ఏమో వుంటే వుండొచ్చు.

కిటికీ దగ్గర చప్పుడు.

రాయస్కీ:- (తటానం లేచి) అయ్యో వచ్చేరు.

క్వాసోవు:- [పాపాతో] తలుపు తెరు!

పాపా తలుపు తెరుస్తూది. స్థానిక కమ్యూనిస్టు పార్టీ కార్యదర్శి లోక్తేవునీ, యువజనసంఘ కార్యదర్శి జొటోవానీ, వెంటబెట్టుకొని డైడోవు ప్రవేశిస్తాడు. ఇద్దరూ రైతులే. విప్లవం ఇరువురిలోనూ కూడా గొప్పమాన్సు తెచ్చింది. లోక్తేవు నున్నగా గడ్డం గీసుకున్నాడు. ముప్పయి ఏళ్ళుంటాయి. శుభ్రమైన దుస్తులు. చురుకైన కళ్ళు. జొటోవా దృఢశరీరంగల పడుచు. కళ్ళలో చురుకుదనం ప్రతిబింబిస్తూంది. వారి వెనకనే పాపా తిరిగివస్తుంది.

డైడోవు:- [వేళాకోళంగా] ప్రజలెన్నకున్న కమిస్సరులంతా

వచ్చినట్లే.

లోక్తేవు:- సిబ్బంది అంతా వచ్చింది. [రాయస్కీతో కరస్పర్డు చేస్తాడు.]

జొటోవా:- కమ్యూనిస్టుయూవజవసంఘకార్యదర్శిని, మీరు ఏం చెప్పినా చేయడానికి సిద్ధం. [చేయి కలుపుతుంది.]

రాయస్కీ:- కామ్రేడ్స్! ఇంక ప్రారంభించుదమా! (లోక్తేవు ఓల్లా వంక ప్రశ్నార్థకంగా చూస్తాడు. అది గమనించి,) ఈ మె కామ్రేడ్ డెటోవోవా. జిల్లాపత్రికకి సంబంధించి యున్న మనిషి. ఓర్గా! నువ్వు చేస్తూన్న దెంత మంచిపనో ఎరుగుదువా? [అందరూ బల్ల చుట్టూ కూర్చుంటారు. డెటోవోవు క్యాసోవుకి సంజ్ఞ చేస్తాడు. పాషతో సహా ఆతడు గది విడిచిపోతాడు.] ఇంక మన పని చూసుకుందామా? మీరు ఇరవైయొక్క వేల పూడుల ధాన్యం పంపించేరు.

డెటోవోవు:- ఇరవైయొక్క వేలూ, ఒకవంద.

రాయస్కీ:- సరే. ఇంక వాళ్ళదగ్గరున్న దానిలో మరొక ఏడువేల పూడులు వనూలుచేయాలి.

డెటోవోవు:- ఏడు వేలే!

జొటోవా:- ఏడువేలు తీసుకోవచ్చు. పెద్దరైతులే దరిదరిగా ముప్పయి వేలదాకా దాచేరు.

లోక్తేవు:- (బెదిరింపుగా) జొటోవా!

జొటోవా:- పోనీ ఇరవయ్యే అనుకో.

లోక్తేవు:- ఇరవయ్యా!

జొటోవా:- పోనీ, పదిహేనే అను. ఎంతయై తేనేం? కొనక పోలేదు గదా!

లోక్తేవు తలవూపి తేరిపారిచూస్తాడు.

డైడోవు:- మావూళ్ళో ఏడువేలు వుండవు. కాని, ఏలాగో ఒక లాగు పోగుచేయాలి.

లోక్తేవు:- ధాన్యం లేకపోలేదయ్యా డైడోవు! నీకా భయం అవసరం లేదు.

డైడోవు:- ధాన్యం వుండనీ - వుండకపోనీ ఒక్క పని మాత్రం నిశ్చయం. త్వరలో అన్నీ పోగుచేసి తెస్తాము.

రాయస్కీ:- పోగుచేయడం అంత! పైపైగా లేదు. కామ్రేడ్స్! ఏవిధంగా వనూలుచేయాలో కూర్చుని మాటలాడుకుందాం.

డైడోవు:- మాటలాడుకొనడానికి ఏముంది. ఇంత వనూలు కావాలని చాటించుదాం. అంతే.

లోక్తేవు:- అది పద్ధతికాదు.

జొటోవా:- అదంతా ఒక్క కులక్కులదగ్గరనే పోగుచేద్దాం. గ్రామంలో సగంమంది కులకులే. మిగిలినవాళ్ళు గొర్రెల మాదిరిగా వారివెనక్కాలే వుంటారు.

లోక్తేవు:- (అసహ్యంతో) సగంమందా?

జొటోవా:- నువ్వు ఇక్కడికివచ్చి ఆట్టేకాలం కాలేదు. నీకు ఆట్టే తెలియదు. ఊరంతా కులకులే. కొంచెం బయటికి

వెళ్ళి, చాటుగా నిలబడి వాళ్ళు చెప్పుకొనే మాటలు విని చూడు. అనేకరకాల కులకులు. అనేకరంగుల జనం ఇక్కడ వున్నారు. ఇక్కడ ఇరవైమంది రక్షకుల్ని పెట్టుకోవలసి వచ్చింది, తెలుసా?

డైరెక్టరు:- ఏడుగురేలే.

జోటోవా:- ఏడుగురూ. అదేం అంత తేడాకాదులే. మనం బలవంతంగా ధాన్యం వసూలు చేయవలసి వస్తుంది. మనం ఆయుధాలు తీసుక తప్పదు.

లోక్తేవు:- వసపూసి పిట్టలాగ ఒకటే వాగుడు. కళ్ళు చూస్తే క్రిందూ మీదూ తెలియదు. అందులో వొళ్ళిటి ఉపయోగించేది లేదు.

రాయస్కీ:- నీ ఆభిప్రాయం ఏమిటి?

లోక్తేవు:- ఈ ధాన్యం చాలవరకు కులకులనుంచే వసూలుచేయాలి. కాని, వాళ్ళు ఒకపట్టాన వదులుతారా? ఒక పెద్దపేచీ లేవదీస్తారు. అందుచేత కొన్నాళ్ళపాటు ప్రచారం సాగించడం అవసరం.

రాయస్కీ:- కొంత కాలం అంటే? వసూలు చేసే ముందా?

లోక్తేవు:- ఏ పని చేసేటందు కయినా సరే ముందు.

రాయస్కీ:- అటుతరువాత కొంత కాలంపాటు వసూళ్ళా?

లోక్తేవు:- ముందు రంగం తయారు కావాలా? అప్పుడు వసూలు చేయడం సులభం. ఏ తయారీ లేనిదే షేచీకి దిగడం ప్రమాదం.

దకరం. తెరచాప లన్నీ దింపండి. తాదూ, తంపరా, గట్టిగా
వుందో లేదో చూసుకోండి. వచ్చే తుపాను నెదుర్కోవాలి.
రాయస్కీ:- మన కూలీలంతా అంతవరకూ నోట్లో జేలు పెట్టు
కొని కూర్చోవలసిందేనా? నీ తెరచాపలు దింపి, చుట్టుకొని,
జాగ్రత్త పడేదాకా వాళ్ళని తిండి తిప్పలూ మాని వస్తుండ
మంటావా?

డైడోవు:- ఇంత చర్చకి అవసరం ఏముందీ? ప్రభుత్వం ధాన్యం
కావా లంది. మనం తెచ్చి ఇయ్యాలి. రేపా సభ చేద్దాం.
అంతేనా?

లోక్తేవు:- మీ యిష్టం. కాని, ఫలితం వుంటుందనుకోను. ఇటిక
గోడని తలకాయతో కొట్టి కూలదోయ బోయినట్లుంటుంది.

రాయస్కీ:- నువ్వింకా వెనకటి పుంతలోనే వున్నావు.
కామ్రేడ్! చెబ్బలాట వస్తుందని ప్రక్కకి తప్పుకోడం సరి
యైన పనా?

లోక్తేవు:- రంగంలోకి దిగేనుండు తనబలం దృఢపరచుకోవడం
తప్పు పని కాదు.

రాయస్కీ:- మనం దాడి ఆరంభించేము. మన పార్టీ మనల్ని
అప్పుడే ముందుకి పంపింది.

లోక్తేవు:- నిజమే! కాని, రైతులందరినీ ఒకటి శండుమారులు
పిలవడం నచ్చ చెప్పడం- మళ్ళతరగతి రైతుని కూడా పిలిచి
బోధించడం అవసరం. లేకుంటే కులక్ వీరందరినీ తాను

చేరదీస్తాడు.

రాయస్కీ:- నీ వ్యూహానిర్మాణం బాగాలేదు. కామ్రేడ్! దీన్ని పట్టి చూస్తే నువ్వెన్నడూ యుద్ధంలోకి పోలేదని తెలుస్తూ వుంది.

లోక్సేవు:- పొరపాటు. ఏదేళ్ళు రంగంలో వున్నా.

రాయస్కీ:- అయితే పాఠం బాగా చదవ లేదన్న మాట. ఎప్పుడూ శతృవుల్ని హతాత్తుగా ముట్టడించాలి. అతడు పడక కుర్చీలో కూర్చుండి విశ్రాంతి తీసుకుంటూ వుండగానే, తల నువ్వుకుని ముస్తాబవుతూండగానే, మనం దండయాత్ర సాగించాలి. మనం ఈ వేళ అప్పుడే దండయాత్రకోసం సిద్ధం కెక్కేము. మనం హతాత్తుగా ఎదుర్కొని మీదపడాలి. శతృవుకి సద్దుకొనేటందుకు అవకాశం ఈయకూడదు. మీ కులకులు నిద్ర పోతూంటారు. హంసతూలికా తల్పాల మీద అ శరీరాలు పారేసి విశ్రమిస్తుంటారు. హతాత్తుగా అలా గంటి సమయంలో మనం యుద్ధభేరి వాయించాలి. ఒకటి. తప్పితే రెండు. మొదట మీటింగు. వెంటనే వసూలు. ఒక వేళ లేచి కులక్ సహాయం కోసం అర్చనా సమయం మించిపోతుంది. మనం ఇదివరకే ఆ తయారీలేవో చేసుకొని వుండవలసింది. ఏ మేం యెత్తులు వేయవలసిందీ నిశ్చయం చేసుకోవలసింది. సరే, అంతా పూర్తయినట్లేనా? రేపు. ఎనిమిదింటికి. ఇంక. (లేస్తాడు.)

జొటోవా:- [లోక్తేవుతో] నీకు తగిన మనిషి.

డైహోవు:- నీ ఆజ్ఞ ప్రతిఅక్షరం నిర్వహించుతాం.

లోక్తేవు:- రేపు మళ్ళీ (విసువుతో) కేవలం....

రాయస్కీ:- నెలవు. ఏదో ఉపన్యాసం ఇచ్చేననకోకు. అది నీ మంచికే.

లోక్తేవు:- తప్పేమిటి? నెలవు!

జొటోవా:- ఈ వేళ క్లబ్బులో ఒక నాటకం ఆడుతూన్నాం. మీరు వస్తారా?

రాయస్కీ:- తప్పకుండా... మే మిద్దరం కలిసేవస్తాం, నేనూ ఓల్గా. వేసే వారివరు?

జొటోవా:- మా పూరి వాళ్ళే. కాని, మంచి అలవాటున్నట్లు బాగా వొప్పించుతారు. కూర్చున్న జనం అంతా కళ్ళనీళ్ళు పెట్టవలసిందే.

లోక్తేవు:- నిజమే ఆ మాట. ఆ ఆట చూసినప్పుడు నవ్వవలసిన చోట ఏడుపు, ఏడవ్వలసిన చోట నవ్వు వస్తుంది.

జొటోవా:- నీ కన్నీ వేళాకోళమే. నీవలన కొంచెం కూడా ఉపకారం లేదు. సలహా అంతకంటే లేదు. వేళాకోళం- వెటకారం, అంతే. [వెదుతుంది.]

లోక్తేవు:- [రాయస్కీ చేయిపట్టుకొని] క్రాషేడ్! ఆయుధాల మాట ఏమిటి? మనకి వెనక్కాల ఆసరా వుండొద్దా? ఆ జాగ్రత్త అవసరం.

రాయస్కీ:- నేనేం చంటి పిల్లవాడిని గాను. [లోక్తేవు-డైడో
వులు వెళ్ళిపోతారు. ఓల్గాతో] పార్తికార్యదర్శి వర్తి పిరికి
పంద. మార్గం సరిచేయడానికి మీటింగులు చేస్తూ ఎన్నో
రోజులు గడుపుతాడుట. నే నన్ని పనులూ మూడు రోజుల్లో
ముగించేస్తా. నాకు నాలుగు వూళ్ళు వొప్పచెప్పేరు. నాకు
ఇచ్చిన వ్యవధిలో పది వూళ్ళ పని నిర్వహించగలను. మీట
రీ వాళ్ళ చురుకుదనం అంటే ఏలాగుంటుందో ఈ కంచర
గాడిదలకి చూపుతా.

ఓల్గా:- నీ మాట లెంత బాగుంటాయి? ఎంతవుత్సాహం, ఎంత
ధైర్యం, వుందీ నీలో?

రాయస్కీ:- అరకుంటే వెనక్కి తిరిగే మనిషిని కాను.

ఓల్గా:- ఔను. నువ్వే సరి అయిన వాడివి. నిన్ను కలుసుకో గల
ఆశ వాచులునున్నాను.

రాయస్కీ:- నన్నా?

ఓల్గా:- ఔను. నిన్నే. నీ మాదిరి మనిషి నే...

రాయస్కీ:- ఏం! ఎటువంటి వాడినేం నేను?

ఓల్గా:- నువ్వు ... నువ్వు ... చెప్పడానికి మాటలు దొరకడం
లేదు ...

రాయస్కీ:- కాని, ఓల్గా! మనం ఇకముందునుంచి కలిసివుండాలి.
ఏమంటావు?

ఓల్గా:- నీ వుద్దేశం ఏమిటి?

రాయస్కీ:- ఇదీ! [హఠాత్తుగా ఆమెని పట్టుకుని ముద్దుపెట్టు కుంటాడు.] ఓల్లా! ఓల్లా! నా ముద్దుఓల్లా! చున నాళ్ళాల్లా ప్రవహిస్తూన్నది నీయకాను. రక్తం! డబ్బుతో విలువకట్టరాని రక్తం! [మళ్ళీ ముద్దు పెట్టుకుంటాడు. ఓల్లా తప్పించుకుంటుంది. రాయస్కీ ఆమె వెంటపడతాడు. ఇద్దరూ ఒకరి వెంట నొకరు బల్లచుట్టూ పరుగెత్తుతారు. ఆమెని పట్టలేక రాయస్కీ బల్లమీదుగా గెంతుతాడు. అదే సమయంలో హాలులోనికున్న ద్వారం తెరుచుకొని జోగినియైన మోక్రీనా ప్రవేశిస్తుంది. రాయలా పాతుకుపోయినట్లు గుమ్మంలో నిలబడి పోయి, మొగానికి చేతులు చాటు చేసుకుంటుంది.] మాతాజీ! ఏం కావాలి?

మోక్రీనా:- [లెంపలు వేసుకుంటూ] పాపం శమించు గాక! పాపం శమించు గాక! ఓరీ సైతాన్!

రాయస్కీ:- [నవ్వుతూ] పాపం శమించు గాక! [బల్లమీది నుంచి ఉరుకుతాడు.]

మోక్రీనా:- ఓరీ పాపీ! నా దగ్గరికి రాకు. [ఆతనికేసి చేతులు తిప్పి గాలిలో శిలువ గీస్తుంది.]

రాయస్కీ:- ఏం కావాలి నీకు.

మోక్రీనా:- తుచ్చుడా! నీ కిక్కడేం పని? పాపీ! ఎందుకు వచ్చేవు? ఏమిటా దిక్కుమాలిన సతకం! ఇల్లంతా ఏమిటా గంతులు? ఫో. ఇక్కడినుంచి పో.

క్వాసోవు:- [పాపాతో గదిలోకి వస్తాడు. పాపా గుమ్మంలో నిలబడుతుంది.] అమ్మా! మీ గదిలోకి మీరు వెళ్ళండి. [రాయస్కీతో] ఆమె ఒక జోగిని. నన్ను చూడడానికి వచ్చింది. రాత్రికి బగళ్ళు నిరంతరం భగవద్ధ్యానం తప్ప మరొకటి వుండదు.

ఓల్గా:- ఆమె కళ్ళలోని వెలుగు చూసేవా? ఎంత వయస్సుంటుందంటావు? బహుశా చిన్నవయస్సుదే అయివుంటుంది.

క్వాసోవు:- నేనెప్పుడూ ఆ విషయం తెలుసుకోడానికి ప్రయత్నించ లేను.

రాయస్కీ:- దాన్ని చావనీ, మన కెందుకు? ఓల్గా! షికారు పోదాం, రా. ఊరిబయట చిట్టడపు లున్నాయి. మంచు దట్టంగా, అందంగా వుంది. రా. పోదాం.

ఓల్గా:- మాతో నువ్వుకూడా రా, పాపా!

పాపా:- నే రాలేమమ్మా!

రాయస్కీ:- ఔను. నువ్వు కూడా రావాలి. ఆ యడవులు చూపింతువు గాని.

పాపా:- అదిగో అడవి. నా సహాయం ఆవసరం లేకుండానే మీరు దానిని కనుక్కోగలరు. ఎడ మధ్యాహ్నం తొగడం నా కలవాటులేదు.

రాయస్కీ:- ఏమి టంత విచారంగా వున్నావు? పాపా! కాస్త సరదాగా వుండాలి. స్నేహితులతో కలిసితిరగాలి.

పాపా:- సరదాతో కడుపు నిండదు.

రాయస్కీ:- నీ కేం గావాలి?

పాపా:- ఏం కావాలా? ఏమి టక్కర్లేను? చూడు. ఈ యింటి ద్వారాలూ అవీ తలకి తగిలేలా వున్నాయి. ఇంతకంటే పెద్ద ఇళ్ళలో వుండాలని వుంది.

రాయస్కీ:- మీ తండ్రితో చెప్పకపోయావా? ఆయనే ఎత్తు చేయించుకు కాదూ?

పాపా:- చూ నాయనా! ఆయనగారు ఎన్నడూ ఆలాగంటి పని చేయడు.

క్వాసోవు:- పాపా! నీ పని నువ్వు చూసుకో.

ఓల్లా:- ఏమి అంత ములిగిపోయే పనులేమన్నా వున్నాయా?

క్వాసోవు:- పొలం పనులు తప్ప మరేమీ కుండే ఇతరసను లేమిటి? మీతో ఆయుధాలేవయినా తెచ్చుకున్నారా? అంత చనువుగా అడిగినందుకు క్షమించండి. మీ యింటి పేరేమిటో నాకు తెలియదు.

రాయస్కీ:- నన్ను కామ్రేడ్ రాయస్కీ అంటారు.

క్వాసోవు:- కామ్రేడ్ రాయస్కీ! అధనం ఒక విస్తరియినా కూడా వుంచుకో.

రాయస్కీ:- ఏమిటా మాట పట్టుకొని రాపాడించేస్తున్నావు? ఇక్కడేమయినా గందరగోళం వచ్చేలావుందా?

క్వాసోవు:- ఉహూం. గందరగోళం అనేది ఈ వూర జరగదు.

కాని. నీ పని వుండే అది అలాగంటిది. ఏంజరిగినా జరగొచ్చు.
 రాయస్కీ:- మరేం ఫర్వాలేదు. ఓల్లా! నడు, పోదాం. పాషా!
 విచారంగా వుండకు. [అమెకేసి చేయి వూపుతాడు.]

అతడు ఓల్లాతో కలిసి వెళ్ళిపోతాడు. పాషా
 తనచోటినుంచి కదలకుండా అలాగే నిలబడిపోయి
 వుంటుంది. క్వాసోవు కిటికీదగ్గరకు వెళ్ళి వారిద్దరూ
 దూరంగా పోయేదాకా చూస్తాడు.

పాషా:- అతడి కద్ద రివాల్వరుండ్ రేడ్ నీ కెందుకు?

క్వాసోవు:- [నెమ్మదిగా అమెకేసి తిరిగి] ఏమిటన్నావు?

పాషా:- విసబడనట్లు నటించకు. ఏదో ప్రయత్నాలు సాగించు
 తూన్నట్లుంది.

క్వాసోవు:- [నెమ్మదిగా] పాషా! ఈ సంజాయిషీ ఎకరినుంచి
 అడుగుతున్నావో తెలుసునా?

పాషా:- నీ నుంచి! క్వాసోవ్ ఇవాన్ జిరాసిమోవిచ్ నుంచి!
 నా తండ్రి నుంచి!—

క్వాసోవు:- మన ప్రభువుకి కోపిష్టివాళ్ళంటే అయిష్టం! పాషా!
 అటువంటి పాపపు పని నా చేత చేయించకు.

పాషా:- [కోపంతో] అతని తలమీది పెంట్రుకని కదిలించినా
 జాగ్రత్త! ఇవాన్! నీ తల సంగతి ముందు ఆలోచించుకో.
 నేను అటువంటి పని జరగనీయను. [వెనుతుంది.]

క్వాసోవు:- నవ్వు జరగ నీయవేం? అయితే గాలి ఈమూలకుందీ!
 ... ఓసి ముండా! వెళ్ళి ఆయన గారినే అడగకపోయేవా!
 పట్టణానికి తీసుకుపోయి పెద్దభవంతి బహుమతి చేసునే! ఆ
 యింటి మందర కీధిలో పచారు చేయవచ్చు. నిన్ను వాడు
 లంజరి చేసి వదిలిపెడతాడు.

పాష:- [గది లోనికి ఒక - పరుగున వచ్చి, క్వాసోవు మొగం
 మీద మొగం పెట్టి పెద్దగా అరుస్తుంది.] ఏమిటీ అన్నావు!

క్వాసోవు:- ఎందు కమ్మా! ఎందు కా కోపం? ఇప్పుడు... ఉం.
 ఇప్పుడు... [పాష బయలుదేరుతుంది.] నవ్వు ఆలాగంటి
 ప్రశ్న వేయకూడదు. మనం ఏలాంటి వాళ్ళం? ఎప్పుడేనా
 ఎవరినేనా చంపేమా? మనకి మాత్రం ఆ పరమేశ్వరుడు
 ఆత్మ నీయలేదూ? [పాష ఒక పొట్టిజాకెట్టు తొడుక్కొని
 రుమాలాకటి తలకి చుట్టుకుంటుంది.] ఎక్కడికి ప్రయాణం?

పాష:- అంకాగారి యింటికి.

క్వాసోవు:- వెళ్ళి రా పాష! వెళ్ళేదానివి ఏలాగూ వెడుతు
 న్నావు. మైకేల్ని నేనో మారు రమ్మన్నానని చెప్పి, పంపు.
 గ్రాంకిన్ ఇంటి దగ్గరకూడా ఓ కేక పెట్టు. ఆతనిలో మాట
 లాడవలసిన పని వుంది. పంపుతావా?

పాష:- పంపుతాను లే! [వెడుతుంది]

క్వాసోవు:- [సావిడిలోకి వెళ్ళి ఆమెని పంపి తలుపు గడియ
 పెడతాడు. అక్క - డినుంచే ఆతని మాటలు వినిపిస్తూంటాయి]

నేను పెంచి, పోషించిన కూతురు వరస ఈలాగ వుంది. రాత్రి
సి విత్తనం. [వస్తాడు.] ఏమయినా నా రక్తసంబంధం కదా!
[గట్టిగా] అమ్మా! మాతాజీ!

మోక్సీనా:- [హానికి వస్తుంది.] ఇదిగో వచ్చేను.

క్వాసోవు:- ఆత్మరక్షణ కిది సమయం. నగరంనుంచి మహామంచి
బహుమతి వచ్చింది. మన పాతర లన్నీ తుడిచిపెట్టేటందుకు
పారికట్ట వచ్చింది. వాళ్ళు మనధాన్యం దోచుకుపోడానికి
వచ్చేరు.

మోక్సీనా:- ఆ వెళ్ళవలసిన వాడూ ఆ వెళ్ళివాడేనా?

క్వాసోవు:- కమ్యూనిస్టు ముద్రమ్మా, అది! సర్వాధికారాలూ
వాడి చేతిలో పెట్టేరు. సోదా చేయకుండా ఒక్క- ఇల్లు
కూడా వొదలదు.

మోక్సీనా:- అయితే ఏలాగ?

క్వాసోవు:- ఆత్మరక్షణకి దిగవలసిందే! వెళ్ళి ఆడవాళ్ళ నంద
రినీ పిలు. వాళ్ళు కళ్ళు తెరచేలాగ చేయి. రేపటి మీటింగు
వేళకి వాళ్ళకి ఈ సంగతులన్నీ అవగతం కావాలి. ఆ సభ
పెడుతూన్న దెవరో, ఒందుకు పెడుతూన్నారో, సమస్తం
తెలియాలి. వెళ్ళు. మాతుష్కా! త్వరగా వెళ్ళు.

మోక్సీనా:- సెలవు. ఇవాన్! ఇంకా ఒక రాత్రీ పగలూ మనకి
ఆవకాశం వుంది. ఆ సర్వరక్షకుడు మనని రక్షిస్తాడు.

క్వాసోవు:- ఆతడు దయామయుడు. [ఆమె వెనకనే వెడతాడు.

తలుపు గడియవేసిన చప్పుడు వినబడుతుంది. అతడు తిరిగి వచ్చి, కిటికీలోంచి బయటికి చూస్తాడు.] తిరుగు. కామ్రేడ్! తిరుగు! షికాగ్లో కొట్టు. మా వూళ్ళో మంచి అడవులున్నాయి. మేము హంసతూలికా తల్వాల మీద శరీరాలు పార వేసి దొంగతనం చేశాం— మేము తలలు దువ్వుకుని ముస్తాబవుతూ వుంటే— మేము—

తలుపు దగ్గర చప్పుడు. క్వాసోవు తలుపు తీసి, పాపానీ, ఆమె సోదరుడు మైకేల్నీ, గ్రాన్ కిన్ నీ, స్రవేశపెడతాడు. మైకేల్ పాపాకంటే కొంచెం పెద్ద. గోముగా పెరిగేడు. పల్లెటూరివేషం. కాలిని జోళ్ళు మెరుస్తున్నాయి. గ్రాన్ కిన్ బీదరైతు. అదో రకం మొద్దు. కుటిలులయిన కులక్కులు చెప్పిన దానికల్లా తల వూపుకూంటాడు.

—లోనికి రావయ్యా! నేస్తం! [ఈ మొగ మెచ్చు మాటలతో గ్రాన్ కిన్ ఉబ్బిపోతాడు. కూర్చుండడానికి ఒక మంచి కుర్చీ చూపుతాడు.] కూర్చో. ఈలాగ కూర్చో.

అందరూ కూర్చున్నాక పాపా వెళ్ళిపోతుంది.

—అబ్బ! ఏలాంటి రోజులు వచ్చి పడ్డాయి. [నిట్టూర్పు.]

గ్రాన్ కిన్ :- నాకు తెలుసును.

క్వాసోవు:- నీకూ తెలుసునా? బాగుంది. బాగుంది. అఖరుకి ఏమవుతుం చంటావు?

గ్రన్ కిన్:- నాకేమి తెలుసు?

క్వాసోవు:- నాకు తెలుసును సుమీ! మనందరికీ చిప్ప చేతికి వస్తుంది. రైతువాడి శరీరంలో ఒక్క బొట్టయినా మిగలకుండా చక్తం పిండుతారు. ప్రభుత్వం నీ ధాన్యానికి ఏమిటిస్తున్నారు!

గ్రన్ కిన్:- పూడుకి ఎనిమిది రూబుళ్ళు.

క్వాసోవు:- నేను? నే నెంత ఇచ్చేను?

గ్రన్ కిన్:- అరవయి రూబుళ్ళు.

క్వాసోవు:-..ఏం? ఎందు కంత ఇచ్చేను? గ్రన్ కిన్! రైతులెంత శ్రమపడి పని చేస్తారో నాకు తెలుసును గనక. నేను కూడా తెల్లవారకుండా లేచి, పొలం పోయివాడినే గనక! చెమటోడ్చి భూమి మన్నుతున్నాను గనక! నీ అవస్థా అంతే! మన చెమట, కన్నీరు, పడి భూములు ఉప్పబడిపోయేయి. కాని, ఈ ధాన్యం ఉడక పెట్టి మాస్కోలో గుర్రాలు మేపుతున్నారు. ఈ ధాన్యంకోసం ఎంత శ్రమపడ్డామో వారికే మయినా తెలుసునా?

గ్రన్ కిన్:- అయితే మాత్రం మనం ఏమి చేయగలం; మన చేత్తో మనం ఇన్వకపోతే వాళ్ళే తీసుకుపోతారు.

క్వాసోవు:- ఎందుకు తీసుకువెళ్ళాలి; ధాన్యం లేనప్పుడు తీసు

కొనే దేమిటి; నికనేర్! మన మందరం పరస్పరసహాయం చేసుకోవాలి. ప్రతివాడూ అందరికోసమూ, అందరూ ప్రతివాడికోసమూ, పని చేయాలి. అన్నిటికంటే ముఖ్యమయిన విషయం ఏమిటంటే, మనలో మనకి కలతలు కలగచేయకుండా జాగ్రత్తపడాలి. మన కుటుంబాన్ని ధ్వంసం చేయనీయకూడదు. మనలో ఒక్క-డు మన గుట్టుబయట పెట్టినా అందరం చచ్చేమేం.

గ్రాన్ కిన్:- మీ ధాన్యం విషయంలో నే నేమి చేయగలనో చెప్పండి!

క్వాసోవు:- నికనేర్! నా ధాన్యం నీ పొతరలలో దాచు. నీ యింట వోటు లేకపోలేదు. ఒకవేళ నీ యిల్లుకూడా వెతికేరా, ఆ ధాన్యం నీదే నని చెప్పు. వాళ్ళకి నీ దగ్గరనుంచి లాగుకొని పోవడానికి హక్కు లేదు.

గ్రాన్ కిన్:- ఆలాగే.

క్వాసోవు:- రేపు మీటింగుకి రా. మిగిలిన వాళ్ళ నందరినీ వెంట తీసుకురా. రైతువాడి బుర్ర మన్ను తింటూండని వాళ్ళ అభిప్రాయం. తమ పోరపాటు త్వరలోనే తెలుసుకొనేలా చేయాలి.

గ్రాన్ కిన్:- సరే. సెలవు.

క్వాసోవు:- దేవుడు నీ కెన్నడూ ఏ లోటూ చేయడు. మళ్ళీ నువ్వు మా యింటి చాయల కయినా రాబోకేం! (ఆతని పంపి

వేసి తిరిగి వస్తాడు.) మిష్కా! ఇక ఆఖరు ప్రయత్నం చేసి చూడాలి. వాళ్ళు మనల్ని లెక్కి చేయరు. ఊరి కంఠకీ ఓ అరవయి మందిని ఏరి వాళ్ళ దగ్గర వసూలు చేస్తారు.

మైకేల్:- ఏం. చాలా అడుగుతున్నారా?

క్వాసోవు:- ఏడు వేలు.

మైకేల్:- అయ్య బాబోయ్!

క్వాసోవు:- వెంటనే ఊళ్ళో వాళ్ళందరినీ పిలవాలి. ఇంక ఈ వేళకి నిద్ర లేదు. మనం సాధించవలసిందొక గొప్పసమస్య.

మైకేల్:- ఈ ప్రతినిధి ఏలాంటివాడు?

క్వాసోవు:- అగ్నిహోత్రం. అయినా ఆర్పగలం.

మైకేల్:- లంచం తీసుకుంటాడా?

క్వాసోవు:- మనం ఎలకల మాదిరిగా మెత్త మెత్తగా వూరుకుంటే పిల్లిలా వెంటపడతాడు.

మైకేల్:- అయితే నువ్వనుకుంటూన్న స్టాన్ ఏమిటి?

క్వాసోవు:- నాకో చిన్న వూహ తోచింది. ఆహా! రైతువాడికి ఎంత దుర్గతి వచ్చింది! (లేచి నిలబడి పాపా వెళ్ళిన గదివంక నడుస్తూ, నెమ్మదిగా) రహస్యం! మన పిల్లికూడ వుండే ...

మైకేల్:- [ఆశ్చర్యంతో, నెమ్మదిగా] ఏమి టంటావు!

క్వాసోవు:- ఏమీ లేదు లే. ... మన పాపాకి ఒళ్ళు తెలియడం లేదు. మీటింగు రేపు జరుగుతుంది.

[మైకేల్ కేసి వొంగి చెవిలో గుసగుసలాడుతాడు.] మిష్కా!

నే చెప్పేది శ్రద్ధగా విను.
ముసలివా డేదో చెబుతోంటే మైకేల్ మొగం
మీద నవ్వు కనబడుతుంది. తెలిసినట్లుగా తలవూపి
వెళ్ళిపోతాడు.

[తెర]

మూడో అంకం.

నాలుగో రంగం.

గ్రామంలో రచ్చ బయలు. సభ జరుగుతోంది. వెనకిగా గుమ్మటంతో వున్న చర్చీ, కో-ఆపరేటివ్ స్టోర్సు, వున్నాయి. చర్చీ ప్రస్తుతం సోవియట్ కార్యాలయంగా మార్చబడింది. దానిమీద ఎర్ర బెండా తెగురుతున్నాయి. గోడలికి నోటీసు లాటిచ బడివున్నాయి. చాలామంది వ్యవసాయదారులు స్త్రీ పురుషులు బెంచీలమీదా, కుర్చీలమీదా, కూర్చుని యున్నారు. కొంచెం దూరంలో క్వారీ వు ఒక దుంగ మీద కూర్చుని యుంటాడు. జుబోవు కూడా అక్కడనే కూర్చుని యున్నాడు. నాళ్ళు కులక్ లని ఊరంతా ఎరుగుదురుగనక ఆ సమావేశంలో వారు కలియలేదు. పడుచుకారు కుర్రవాళ్ళంతా హాస్యా

లాడుకుంటూ కిచకిచ లాడుకుంటున్నారు. డైడోవు, రాయస్కీలు సభా వేదికమీద నిల్చున్నారు. సభా వేదికకి దిగువనున్న బెంచీమీద ప్రజలకేసి తిరిగి ఓల్గా, లోక్తేవు, జుటోవా, ఇంకా ఎదరో కమ్యూనిస్టు యువతీయువకులు కూర్చున్నారు. సభ చాలా ఆలజడిగా వుంది.

డైడోవు:- గ్రామస్థులారా! మీ రంతా కామ్రేడ్ రాయస్కీ వదిలిన రిపోర్టు విన్నారు కదా! ధాన్యం శూలు చేయడానికి ఈయన్ని ప్రభుత్వం ప్రత్యేకంగా పంపించేరు. మీలా ప్రతివారూ ప్రభుత్వానికి ఎంతెంత ధాన్యం, ఎంతెంత గోధును అమ్ములో అంచనా తేల్చేము. నేనా పట్టిక చదువు తాను వినండి.

కోటికిన్:- ప్రశ్న లేవయినా ఆడగవచ్చా? ప్రశ్నల కేమేనా అవకాశం వుందా?

షిలోవు:- అనీ!

కాటరీనా:- మా ప్రశ్నలకి సమాధానా లివ్వండి.

గ్రీన్ కోట్:- ప్రశ్నలు వేసితీరాలి.

ఓల్గా:- మాకు బాగా తెలియలేదు...

డైడోవు:- [రాయస్కీతో రహస్యంగా సంప్రదించి] మీరు ప్రశ్నలు ఆడగవచ్చును. కాని, అల్లరి చేయబోకండి. ఇది

సభ కాని సంత కాదు.

కోటికిన్:- [లేస్తాడు] నేను అడగవచ్చునా?

డైడోవు:- కానీ.

అనేకమూలలనుంచి అభ్యంతరపెడుతో కేకలు.

రోమనోవు:- వాడికి ప్రశ్నించే అధికారం లేదు. వాడికి వోటు కూడా తీసేసేరు. వాడికి వోటు లేదు.

జోటోవా:- వాడిని మాటలాడనీయ వద్దు. మాటలాడడానికి వీలు లేదు.

మిస్కా అఫనాకోవు:- వాడు మాటలాడకూడదు.

కోటికిన్:- మీ యిష్టం. సభ్యులకి తెలిసేటందు కొక్క ప్రశ్న వేయ దలచుకున్నాను.

కాటరీనా:- ఆతడిని ఎందుకు అభ్యంతరం పెడతారు? వోటుంటే సీకేసేరు గాని, నాలిక పీకేయలేదు ఎదా! అడగనీయండి.

గ్రాన్కిన్:- ప్రశ్నలు ప్రజలకే ఉపకరిస్తాయి. విషయం బాగా తెలుస్తుంది.

షిలోవు:- పౌరాణ్యమే! మాకు వాక్వాంత్ర్యం కావాలి.

కేకలు:- ఆతడిని మాటలాడనీయండి. ఆతని ప్రశ్న లేవో అడగ నియ్యండి.

రాయ స్కీ, డైడోవులు సుప్రదిస్తారు.

డైడోవు:- నీ ప్రశ్న లేవో అడగవయ్యా!

కోటికిన్:- [టోపీ తీసి చేత పట్టుకొని, ఒక కాగితం చదవవు.]

మన కామ్రేడ్ ప్రతినిధి ఏవో స్వాధ్యాయాన్ని గురించి ముచ్చటించేడు. దానికి ఏవిధంగా ఆర్థం చెప్పకోవాలి? ప్రభుత్వం ఇప్పుడు మానల్ని ధాన్యం అమ్మకంటూందా? లేక విరాళం మాదిరిగా— దేవాలయం కట్టించేటందుకు దానం చేసినట్లు— 'ఇచ్చివేయమంటూందా? [నవ్వులు.]

రాయస్కీ:- ధాన్యం కో-ఆపరేటివులకీ, ప్రభుత్వానికీ, అమ్మ మని కోరుతున్నాము.

కోటికిన్:- కాని, ఏదో త్యాగాన్ని గురించి చెప్పేరే! ప్రభుత్వం నియమించిన రేటుకి ధాన్యం అమ్మడం త్యాగం చేయడమే నన్న మాట. అంటే మా ధాన్యం ఊరిఫే ఇవ్వడమే నన్న మాట.

షిలోవు:- కాని, మేము ధాన్యం ఎక్కడి నుంచి తెచ్చేది?

గ్రీన్ కిన్:- [కోపంతో] గోధుమల ధర ఎనిమిది రూబల్స్?

కాటరీనా:- మా దగ్గర ఏమయినా వుంటేనా త్యాగం చేయడానికి! ఈ వేలో రేపో మేమూ భిక్షుకి బయలుదేరవలసిన వాళ్లమే! ఒకరి వద్ద కొకరం భిక్షాటనానికి బయలుదేరవలసిందే!

రాయస్కీ:- మన దేశంలో పరిశ్రేషులు ఆభివృద్ధి చేయడంకోసం మనం చేయవలసిన త్యాగాల్ని గురించి మాటలాడేను. అంటే గాని మరొకటి కాదు. పరిశ్రేషులు వృద్ధి పొందుతే అందరికీ, ఇక్కడ నున్న మన కందరికీ, చాలా ఉపకారం వుందని మీ రందరూ ఎరుగదురు

గ్రాన్ కిన్ :- పశ్చిమలు అభివృద్ధి పొందడానికి ఏం చేయాలి?
కడుపునిండా తినా? తినకుండానా?

కాటర్ నా :- [దొంగ కన్నీటితో] నాకు ఆకలి దహించుకు పో
తూంది, మూడు రోజులనుంచి తిండి మొహం చూడలేదు.

కోటికిన్ :- ఇదంతా చూడగా పాశ్చాత్యమికాభివృద్ధికి చాలా
ధనం అవసరం అని తోస్తూంది. అందుకేనా మా రైతులనుం
చి ఎక్కువ ధాన్యం వసూలుచేయడం? అంతేనా?

రాయస్కీ :- అంతే!

కోటికిన్ :- మీకు కోపం రాకుండా వుంటుందంటే నా దొక
చిన్న ప్రశ్న. రైతుల్నే మీ రెండుకు ఇబ్బంది పెడతారు?
కూలీలకీ, ప్రభుత్వోద్యోగులకీ, జీతా రెండుకు తగ్గించరు?
రైతులు చౌర్యాగృహస్థితిలో పడి వుంటూంటే, ఫ్యాక్టరీకూలీ
లకి ఆ భవంతులు, క్లబ్బులు, సినీమాలు, ఎందుకు?

వెద్ద అలజడి. అందరూ ఉద్రిక్తు లౌతారు.

ఓల్ఫా :- నువ్వొంకా పన్నుల మాట మరచిపోయేవు. పన్ను రైతు
మీదనే వేసేరు. అది సకాలంలో ఇవ్వకపోయేదా వాడివి
ఉరి తీస్తారు.

కాటర్ నా :- అవన్నీ ఆలోచించి వాళ్ళు తమ బుర్రలు పాడు
చేసుకోరు. వాళ్ళ ధాన్యం వాళ్ళ కీయండి, అంజే.

రాయస్కీ :- కామ్రేడ్స్!

గ్రాన్ కిన్ :- ఒకప్పుడు యంత్రాలమీద తయారుచేసిన వస్తువులు

కనబడేవి. ఈ మధ్య అవేమీ కనబడడం లేదు. ఏం జరిగిందే
మిటి! ఫ్యాక్టరీలు మూసేసేరా? లేకపోతే ఆ కూలీలంతా
చచ్చేరా? కొంచెం చెప్పుదూ, బాబూ!

రాయస్రీ :- కారణం...

ఓల్టా :- [మధ్యలో] మా కాళ్ళకి జోళ్ళయినా లేక వేము
నానాబాధలూ పడుతూంటే ఉన్న చర్మం అంతా మీరు
సంచులకి ఎందుకు ఖర్చుచేసేరు?

డైరీఫోఫు :- (గట్టిగా) గోల చేయకండి. వేసే ప్రశ్నలు ఒక వస
గా వేయండి. మాకు మార్క్లాడ్డానికి అవకాశమేనా ఈయ
కుంటే ఏలాగ?

కోటికిన్ :- ఇదివరకు చాలా మార్క్లు విసడం అయింది.

డైరీఫోఫు :- ఇంక ప్రశ్నలు వేయడానికి వీలులేదు. వేయాలను
కున్నవా రెవరేనా వుంటే ఈలాగ వచ్చి అడగండి. (వేదిక
మాపుతాడు.)

గ్రీన్ :- నేను ఇక్కడినుంచే మాటలాడుతాను. నా కంఠం
పెద్దదే. అందరికీ వినిపిస్తుంది. పోయాలారా! మనం ఇదివరకే
ఒక రైలుబండెడు ధాన్యం సంపించేము. మన పన్నులు ఇచ్చి
వేసేము. మనకున్న ప్రతి ఏగాణీ సంతోషంకో ఇచ్చేసేము.
కాని, మనకు ఈ వేధకి తిండికిలేదు. నిజమేనా?

కేకలు :- నిజం! ... మన దగ్గర ఇంక ధాన్యం లేదు!
ఇచ్చింది చాలు. ... మనవంతు మనం ఇచ్చేసేం!

కాటరీనా:- ఏమోయ్! నా కాకలి వేస్తూంది.

గ్రాన్ కిన్:- మన మాటలు లెక్కిచేయ దలచుకొనకపోతే బలవంతంగానే తీసుకోవలసిందే. అంతేనా!

కేకలూ, చప్పట్లూ.

రోమనోవు:- ఏమిటి? మాటలాడరేం? [వేదిక ద్వారకి పరుగెత్తి ఎగిరి దానిమీద నిల్చుంటాడు. ఎడమచేయ్యి లేకపోయినా ఆతడిపని సులువుగానే చేయగలిగేడు. చాలా ఉద్రేకంతో వున్నాడు. కోపంతో మొగం జేపైరించింది] మన వారంతా నోరు : పి మాటలాడరేం? కోటికిన్! నీచుడా! కులక్! మా చెవులలో మైసం పెట్టి, నాలికకి తేనె పూస్తావేం? పరిభ్రష్టం ధాన్యం అన్నమని ఎవరి నడుగుతూంది? మూడు గంజులు మాత్రమే యున్న మమ్మల్నా? ధాన్యం పోయ్యాడానికి చోటు చాలక కొత్త గాదులు కడుతూ, బస్తాలకి బస్తాలే పాతకలు వేస్తూన్న మిమ్మల్నా?

కాటరీనా:- ఎన్ని అబద్ధాలు!

రోమనోవు:- గుడ్డి గొర్రెల మాదిరిగా వారంతా వాడన్నమాటే పట్టుకొని పామలాడుతారేం? ఇవాక్ జిరాసిమోవిచ్! నోరు మూసుకుని కూర్చున్నావేం, నీవు కూర్చున్న చోటినుంచి కదలకుండా కూర్చున్నావు. కాని, నాకు నీ నక్కజిత్తులు తెలుసును.

డైడోవు:- [దూరానికి చూసి] ఒక్క నిమిషం ఆగండి. పట్టపగ

టిపూట బండెడు గోధుమలు తోలుకుపోతున్నాడు, వాడె
వచ్చో గాని. [జనం అంతా తీరిగి మాస్తారు.] యువజనసంఘం
పోయి తీసుకురావాలి. వేగం! [చాలమంది యువకకమ్మూని
స్ట్రులు వేగంగా పరుగెడతారు. జనం అంతా శ్రద్ధగా పరిశీలి
స్తుంటారు.]

షిలోవు:- పోయి పట్టుకున్నారు.

ఓంభ:- వాడిని లాక్కొని వస్తున్నారు. అరరే! మనెవరో కాదు!
మన క్వసోవు గారి మైకేలే!

అందరూ కోపంతో వుంటారు. క్వసోవు! మైకే
ల్! అని కేకలు. కొంతమంది జనం బాడీకేసి పరు
గెడతారు.

గోవనోవు:- చూసేదూ! అదిగో బజారుకి తోలుకుపోతున్నా
డు. పెద్దబండీతో బండెడుగోధుమలు తోలుకుపోతున్నాడు!
నాలుగు బళ్ళ బయ్య, విషపుచ్చం!

కేకలు:- మంచి సమయం చూసేదు! ... వెధవ.... ఏమి ఆట
ఆడేనేడు. ... ఎంత ధాన్యం! ... మిస్కాకి మతిపోయిం
ది. ... గోధుమలని తోస్తుంది! ...

చాలమంది యువతీ యువకులు మైకేల్ని లోని
కీడ్చుకొని వస్తారు. బాడికోసం పోయిన జనంకూడా
వెనక్కాలనే వస్తారు. మైకేల్ని వేదిక దగ్గరకి తీసు

కొస్తారు. జనం కోపంతో ఆతని గుట్టుకుంటారు.

డైనోవు:- మైకేలా! ప్రభుత్వానికి ధాన్యం అవసరంగావున్న సమయంలో నూరు పూజుల ధాన్యం తోలుకుపోతున్నా వెక్కడికి?

మైకేల్:- నేను ప్రభుత్వానికి అపకారం చెయ్య దలపలేదు.

రోమనోవు:- బజారుకే తోలుకుపోతూండి వుంటాడు.

మైకేల్:- కాదు. ఇక్కడికే.

జనం ఆసక్తితో మూగుతారు. “నీ ఉద్దేశం ఏమిటి”- “ఇక్కడికా”- “ధాన్యం ఇక్కడికి తెచ్చుకు?”- అని కేకలు.

రోమనోవు:- వేళాకోళం కాదు. మేమూ ఎరుగుము!

కోటికిన్:- [కోపంతో] ఏమిటి నాయనా నీ అధికారం?

రోమనోవు:- శ్రమకి ప్రత్యేకంగా మనవి చేస్తా.

డైనోవు:- ధాన్యం ఎక్కడికి తీసుకుపోతున్నావు?

మైకేల్:- సోవియటు ప్రభుత్వం చెప్పినమాదిరిగా ‘బీదలకి సహాయం చేయడంకోసం- ప్రిజలకి పంచివెట్టడంకోసం- ఈ ధాన్యం తీసుకొచ్చేను. పౌరులారా! బీదలైతుల బాగాలు చూడలేకపోయేను. నేనూ చెవటోడ్చి భూమినున్నే వాడినే గనక ఆ బాగాలు నాకు తెలుసును. ఈ ధాన్యం మీకోసంకే తెచ్చేను. దేవుడి దయవుంటే చాలు. ఇది మీరు తీసుకోండి.

మూడువేపులకి తిరిగి తలవొంచి నమస్కరించు
తాడు. ఒక్కక్షణం నిశ్శబ్దం. అందరూ ఏదో అద్భు
తశక్తి ఆనహించినట్లు బండీకేసి చూస్తూంటారు.

కొటరీనా:- ఉచితంగా ధాన్యం! ఉచితం! ఉచితం! (బండీకేసి
పరుగిడుతుంది.)

ఆశతో ప్రజలంతా ఉచితంగా దొరికిన ధాన్యం
కోసం ఎగబడతారు. కొద్దిమంది పాస్తీసభ్యులూ,
యువకకమ్యూనిస్టులూ, మాత్రం వేదికదగ్గర మిగు
లుతారు. వారు నిరాశతో వెర్రిమొహం లేసుకొని
చూస్తూంటారు. మైకేల్ విషపుచప్పులు నవ్వుతూ,
ప్రజలవేపు చూస్తూ నిల్చుంటాడు. ఆతని తండ్రి
క్వాసోవు కదలకుండా, తన కేమీ సంబంధం లేని
మాదిరిగా ఆ దుంగమీద ఆలాగే కూర్చుంటాడు.

[తెర.]

అయిదో రంగం.

క్వాసోవు ఇల్లు. రాయస్కీ ఒక్కడూ కూర్చుని
వాసికుంటూ వుంటాడు. తలుపు తట్టిన చప్పుడు.
పాపా వెళ్ళి తలుపు తీస్తుంది. క్వాసోవు వస్తాడు.

రాయస్కీ:- ఓం. మీరా!

క్వాసోవు:- జాను. నేనే క్షేమమా?

రాయస్కీ:- మీ దయ!

క్వాసోవు:- రాత్రి నిద్ర పట్టిందా? మా హంసతూలికాతల్పాలు
మెత్తగానే వున్నాయా?

రాయస్కీ:- మీ తూలికాతల్పాలు దొంగలు తోలా! తెల్లవాల్లు
పక్కలాత్తి దొంగతూనే వున్నాను.

క్వాసోవు:- మా కలవాటు. నిద్ర బాగానే పడుతుంది.

రాయస్కీ:- అవి దళంగానే వున్నాయి.

క్వాసోవు:- అదే ఆరోగ్యం.

రాయస్కీ:- తెల్లవారేక ఓల్గాని చూసేగా?

క్వాసోవు:- చూడడం పడలేదు. (తటపటాయిస్తాడు) మీరీ
పూట ఎవరినేనా కలుసుకోవాలా?

రాయస్కీ:- నన్ను కలుసుకొనడానికి వాళ్ళే వస్తున్నారు.
చెయ్యగమకూ వాళ్ళూ.

క్వాశోవు:- ఆలాగా!... ఆలాగా!... నిన్న మా పూరివాళ్ళు
చాలా అసందర్భంగా ప్రవర్తించారు...

రాయస్కీ:- ఆలాగ దానిలోకి రా. ఈ నటన వదలిపెట్టు. ఆ
జరిగిన పనికి నీకు సంతోషంగానే వుంది. అది నీ మొహం
లోనే కనబడుతూంది.

క్వాశోవు:- నాకా!... నేనేం చేసేను?

రాయస్కీ:- నిన్న గోధుమల విషయంలో జరిగిన నాటకాని
కంతకీ బాధ్యులెవరు? నీ కొడుకే కాదా?

క్వాశోవు:- ఆలా గడడం అన్యాయం! దేవుడి నెత్తిమీద చేయి
పెట్టి ప్రమాణం చేసి చెప్పతున్నా. మీ ఆభిప్రాయం సరి
కాదు. ఇప్పుడు వాడి యింటి నుంచే వస్తున్నా. తండ్రి
పెద్దగల చీవాట్లు తగిలించేను. మీటింగు జరుగుతూండగా
ధాన్యం ఎందుకు తేవలసి వచ్చిందని అడిగాం. ఎందుకు గం
దరగోళం చేసేవు? — అని అడిగేను. కాని, వాడు నా మాట
వింటామా? ఈ గోడలలో పిల్లల సంగతి మీకు చెప్పాలా?
ఏమయినా అన్నా నా తన వాటా పంచుకు పోతానంటాడు
...ఊం. తండ్రి ఏమయిపోతేనేం?

రాయస్కీ:- మీటింగుకి అభ్యంతరం కలగచేసినందుకు ఆతడిని
అరస్టు చేయిస్తాన్నా.

క్వాసోవు:- అది కూడా న్యాయం కాదు. ఎటువంటి దురభిప్రాయమూ మఃసులో వుంచుకొని చేసినపని కాదు. అయితే నేం? మీ యిష్టం ఏలా వుంటే ఆలాగే చేయొచ్చు. శాసనం చేస్తే టప్పుడు ఈలాగంటి పరిస్థితులు కలుగుతాయని వ్రాపించి యుండక పోవచ్చు. ఆవిషయం నాకన్న మీకు బాగా తెలుస్తుంది. దానితో ఎక్కువ పరిచయం ఉన్నవారు మీరు. [ఊరుకుంటాడు.] పాషా! నీ గదిలోకి వెళ్ళమ్మా!

పాషా:- నే నింతవరకు నీ యూహలు వేసికీ అడ్డం రాలేదు, ఇకముందు అదికూడా తటస్థం దొచ్చు. జాగ్రత్త!

క్వాసోవు:- వెళ్ళమని చెపుతున్నా. వెళ్ళు. నెమ్మదిగా చెప్పాం. పాషా గభీమని లేస్తుంది.

రాయస్కీ:- ఎందు కామెని తరుముతా? ఆమెని ఇంటిలో మూసేసి అధికారం చలాయిస్తున్నా రేమిటి? పాషా చిన్న పిల్ల కాదు సుమా!

క్వాసోవు:- నే నామె తండ్రిని.

రాయస్కీ:- అయితే ఆమెని పీడించే ట దుకు మీ కేమయినా అధికారం వుందనుకుంటున్నారా? ఈ పాటికి ఆవన్నీ కట్టి పెట్టండి. మేము పోయే టప్పుడు ఆమెని కూడా మాతో తీసుకుపోవా లనుకుంటున్నాం.

క్వాసోవు:- ఆమె యిష్టపడితే నా అభ్యంతరం లేదు.

రాయస్కీ:- మాతో వస్తావా, పాషా!

పాపా:- తెలివి తక్కువ ప్రశ్న! [వెనుతుంది.]

రాయస్కీ:- [ఆమెని పిలిచి] పాపా! వేళాకోళం కాదు. నిజం!

[బల్ల దగ్గర నిశ్శబ్దంగా కూర్చుంటాడు.]

క్వాసోవు:- కామ్రేడ్! అయితే ఇప్పుడేమి చేయాలనుకుంటున్నారు, మరి?

రాయస్కీ:- ధాన్యం వసూలు చేసి తీరుతాను. నేనే స్వయంగా ఇంటింటికీ వెడతాను. కొందరిని సాయం తీసుకుని కూర పెరశ్యన్నీ తవ్వించేస్తా. నేనేమీ వెనక తగ్గేరకం కాదు.

క్వాసోవు:- నేనూ అదే భయపడుతున్నా. కామ్రేడ్! ఈ ముసిలివాడి మాట వినండి. ఇక్కడి వారందరినీ నే నెరుగుదును. ప్రతివాడిదగ్గర ఏముందో నాకు బాగా తెలుసును. నాళ్ళ గాడెలలో ఏమి వుందో, వారి మొలని ఏం వుందో పిడతలలో, భూమిలో, ఏమేమి దాచుకున్నారో, అదంతా నాకు తెలుసు. ఇక్కడ ఏడువేలపూడుల ధాన్యం కొరకదు. నే నా రైతులతో ఈ కేళ మాటలాడిచూసేను. మేమెంత ఈయగలమో అంతా ఇచ్చివేస్తాము. దానికి మీటింగులతో పని లేదు. రెండువేలపూడులు మాత్రం మే మీయగలం! అంతకంటే ఎక్కువ ఇయ్యడం మా తరంకాదు.

రాయస్కీ:- ఏమిటి! రెండువేలా! గ్రామం అంతా సోదాచేసి గాలించి వేయనిదే వొడలను.

క్వాసోవు:- [విగ్రహాల యెదుట వొంగి నమస్కరించి] ప్రభూ!

సేవకుని ఆత్మని రక్షించు! పావేల్! దయచూడు!

రాయస్కీ:- అతి గడుసుదనం చూపాద్దు. ఏమి టివంతా?

క్వాసోవు:- ఈనోటితో ఆ మాటలు చెప్పలేను.

రాయస్కీ:- ఇదిగో! గడుసుదనం చూపవద్దు.

క్వాసోవు:- క్రామేడ్! బ్రతకనీయరు. ఇంటింటికీ వెళ్ళే రంటే మిమ్మల్ని చంపేస్తారు. నాకు తెలుసును.

రాయస్కీ:- నన్ను బెదరించి తరమలేరు.

క్వాసోవు:- బెదరి పులతో ఆగేరకం కాదు, వాళ్ళు. ఏమూల నుంవో కాల్చి చంపుతారు. రాత్రి-పగలో ఇది జరిగితీరు తుంది. మా వూరివాళ్ళు మహా తెంపరులు. పొగరుబోతులు. వర్తి పుంధాకోరులు. చూసేరు కాను?

కిటికీ వద్ద చిన్న చప్పుడు.

రాయస్కీ:- [అదరిపడి] ఏమిటది?

క్వాసోవు:- [కిటికీ దగ్గరకి వెళ్ళి చూస్తాడు.] వాడు- ఆ రోమ నోవుగాడు వచ్చేడు. తుంటరి! మన పొంతాలకి పేరుపడ్డ పొగరుబోతు. ఇదివరకో చెయ్యి పోయింది. అయితే నేం! లక్ష్యమా! శాంతంగా ఒకవోట కూర్చుంటాడూ! తామ పాము బుసలు కొట్టినట్లుధూమ్-ధూమ్ అంటూ నేవుంటాడు. తీసుకురానా నాడిని!

రాయస్కీ:- లోపలకి రానీండి! నన్ను నే మిమ్మల్ని గురించి ఏవో మాటలాడదలచుకున్నట్లు తోచింది.

క్వాసోవు:- స్వంతనోటికి భర్తేముంది?

క్వాసోవు తలుపుతీసి రోమనోవుని వెంటబెట్టుకు
వస్తాడు.

రోమనోవు:- నమస్కారం! క్రమేడ్! ఈ ఛండాలుడుండగా
నేను మాటలాడను. పొమ్మను వీడిని.

రాయస్కీ:- ఇటు రా. ఆయనగారిని అలాగ తిట్టకు. మనం
వున్నది ఆయన యింట్లోనే.

రోమనోవు:- ఓడికి ఇల్లేమిటి? మనమే దీనిని కట్టియిచ్చేము. ఈ
వేళ కిందులో వున్నాడు. త్వలోనే అందరం కలిసి ఉద్వా
సన చెబుతాం!

క్వాసోవు:- నా కెండుకు. మీరు మాటాడుకోండి, నే పోతా.
కాని, కోల్యా! ఎప్పుడూ ఈలాగే వున్నావు. జాగ్రత! నీ
గోజులు దగ్గర పడినాయి.

రోమనోవు:- ఏం చేయగలవోయ్! నూతులో తోసేద్దా మను
కుంటున్నావా? నే నింకా మరువలేదులే.

క్వాసోవు:- నీ వంటి అబద్ధాలకోరుల్ని శిక్షించడానికి శాసనాలు
న్నాయి.

రోమనోవు:- సోవియటు శాసనాలని తమరు నా మీదికి తిప్పు
తారు కాబోలు నేం?

క్వాసోవు:- దీనికి ప్రతిఫలం అనుభవించకపోవు. కానీ, తిట్టు.
వెళ్ళిపోతాడు.

రాయస్కీ:- నయ్య అన్నా వేమిటి?

రోమనోవు:- 'వైట్సు' ఈ గ్రామానికి వచ్చినప్పుడు వీడే మన వారిని పన్నెందుగుర్ని సట్టియిచ్చేడు. వారిని చిత్రనథ చేయడంలో వీడూ సహాయపడ్డాడు. వీడే ఆ ముక్కలన్నీ ఒక నూతలూ పారేసేడు. ఇందులో ఎంతమాత్రం అసత్యం లేదని నాకు బాగా తెలుసును. కాని, సాక్ష్యం ఏదీ? దొరికితూండా బొమ్మిడాయిలా బారిపోయేడు. వాడే ఆ పని చేసివుండక పోతే ఈ నా రెండో చెయ్యి కదపా.

రాయస్కీ:- [నమ్మలేక] ఈ ముసిలాడు?

రోమనోవు:- వీడే. ఈ అల్లరి కంతా మూలకందం వీడే. నే చెప్పే గానిలో ఏ మాత్రం అసత్యం వున్నా చచ్చినంత వొట్టి.

రాయస్కీ:- ఏమో. నీ యిల్లెక్కడ?

రోమనోవు:- [వైటకారంగా] గ్రామంలో ప్రవేశించ బోయే ముంకు మా రాజప్రాసాదం కనపడలేదు? అది నేలలో తవ్వి కట్టేమేమో ఈ సాధారణపు కంటికి కనపడను.

రాయస్కీ:- ఆ మట్టిగుడిసె నీ దన్నమాట.

రోమనోవు:- నాదే. మా నాళాలలో ఇంకా రాజరక్తం ప్రవహిస్తూంది. నా వేరు కోల్కా రోమనోవు. తెలిసిందా?

రాయస్కీ:- నీ పని! పార్టీసభ్యుడివా?

రోమనోవు:- నా కున్న దీ ఒక్క చెయ్యే.

రాయస్కీ:- నేను వేళాకోళం చేయడంలేదు.

రోమనోవు:- ఆయితే నన్ను తోనేసేరు.

రాయస్కీ:- ఎందుకు?

రోమనోవు:- నా నాడులలో మాంచి తీవ్రమైన రక్తం ప్రవహిస్తూంది. కారణం ఏమంటే ఇంకా చిన్న వాడిని గదా?... అదో విషయం కాదులే. వాళ్లు నన్ను తీసుకుంటారు.

రాయస్కీ:- నువ్వు తప్పకుండా పార్టీలో మళ్ళీ చేరు.

రోమనోవు:- తప్పకుండా చేరుతాను. నాతో పాటు నా రోమనోవు పటాలాన్ని అంతనీ కూడా పార్టీ లోకి తీసుకు వస్తాను. నేనో పటాలాన్ని తయారు చేసేను. మాకు యూనిఫాంలు, అధికార చిహ్నాలు, అన్నీ వున్నాయి. కానీ, కాళ్ళకి బూట్లే లేవు. పెరేడులో వచ్చి కాళ్ళ మీదనే నిల్చి పలసి వస్తూంది.

రాయస్కీ:- ఎన్నాళ్ళలో ఈ పని చేయ గలవు?

రోమనోవు:- మా సభ్యత్వపు చీట్లు సిద్ధం చెయ్యగానే.

రాయస్కీ:- నువ్వు తాగలేమా?

రోమనోవు:- నే నెప్పుడూ తాగే వుంటాను. కొంచెం అలా వెళ్ళి మా బిలం లోకి పాకి పోయి, గోడల కేసి ఒక సారి చూడు. నిజంగా ఏడుస్తూంటాయి. ఉప్పనికన్నీళ్లు కారుస్తూంటాయి. వాటిని చూస్తే నీకు కూడా ఏడుపువస్తుంది. కానీ మా పటాలం లోకి వచ్చి చూడు! అంతా ఆనందం! గోడలు ఎత్తుగా ఉంటాయి. నేల పొడిగా ఉంటుంది.

రాయస్కీ:- నీకు మరొక చోటు ఎందుకు ఈయరు? అంటే వాడివి కదా?

కోమనోవు:- ఎక్కడ ఉందని ఇస్తారు. సమిష్టి గృహం కట్టుకున్నప్పుడు నాకోభాగం, - మూడు గదులు, ఒక అలంకార గృహం ఇస్తారు.

రాయస్కీ:- మీరు సమిష్టి వ్యవసాయ త్రేత్రం ఏర్పరచుకోరు?

కోమనోవు:- చేయచ్చు. కాని దానంతట అది ఏర్పడుతుందా?

రాయస్కీ:- ఎప్పుడుచేయొచ్చు?

కోమనోవు:- తగిన సన్నాహం అంతా చేస్తూన్నాము. త్వరలో కోటని ముట్టడిస్తాము. కామ్రేడ్! నా జీతం ఎంత ఆనంద కరంగా ఉందనుకున్నావు? ఏదో పెద్ద సుడిగాలిలో, ఆనంద వాయకమైన సుడి గాలిలో కొట్టుకు పోతూన్నానా? అనిపిస్తుంది. నా మట్టి గుడిసె మట్టి గుడిసె అనిపించడం లేదు. అదొక పెద్ద ఓడ. నే నొక ప్రయాణీమణి. తెగచాపలు రెప రెప లాడుతూన్నాయి. కొయ్య వంగుతూంది. నా మట్టిగు నేను క్రిందా మీదా పడుతూన్నాను. అయినా సరే. దాన్ని ముంగుకే నడిపిస్తా. సముద్రా లన్నీ పొంగి, చెలియలి కట్టలు దాటి, గుడిసెలన్నీ నీట ములిగి పోతాయి. వాటి కస్ఫలమీద రైతులు నిలబడి 'కోల్కా! తాడు విసిరి మాకు అందించు... పైకి లాకోక్' అని అరుస్తారు. ఒక్కక్కళ్ళ నే పైకి, పైపైకి లాక్కుంటాను. ఇంకా ముందుకి వెడతాను. గ్రామస్తులందరినీ

నాతో తీసుకు వెడతా. నవ్వుతా... ఏడుస్తా...

[కన్నీరు ప్రవహిస్తుంది.]

రాయస్కీ:- ఏడుస్తున్నావేమిటి? ఎందుకు?

రోమనోవు:- ఆనందం అధికం అవడం చేతనో - ఇంత వెళ్లి పీచుగ
నైపోయే నే ఆనో - ఏడుస్తున్నాను... దానికేంగాని, ధాన్యం
వసూలు చేస్తావా?

రాయస్కీ:- తప్పకుండా వసూలు చేయాలి. తప్పకుండా కాని,
ఏడు వేలు వసూలు చెయ్యగలం అని తోచాడు.

రోమనోవు:- ఏమిటి నీవు ద్వేషం? వసూలు చేయలేం? కావాలంటే
పన్నెండు వేల పూడులు కూడా వసూలు చెయ్యగలం. తెలు
సునా? మనం ప్రతి యిల్లు సోదాచెయ్యాలి.

రాయస్కీ:- సరే, అదీ తెలుస్తుంది కాదు. ... (తలుపు ద్వారా
చప్పుడు) ఒక్క తుణుకు; నే తలుపు తీస్తా ... (తలుపు తీసి
ఓల్గాని రానిస్తాడు.) ఓల్గాంకా! ఎక్కడికి పోయేవు! నీకోసం
మనస్సు ఎంత ఆరాట పడుతూందనుకున్నావా?

ఓల్గా:- నీవు ఎంత నేపు నీద్రు పోతావో ఆ భగవంతుడికే తెలి
యాలి. ఊరంతా తిరిగి దూరంగా పొలాల మీదికి కూడా
షికారు పోయి వచ్చేను.

రాయస్కీ:- నన్నెందుకు లేపలేదు? నేకూడా వద్దనుకాదు?

ఓల్గా:- ఎందుచేతనో కాని ఆ మాటే తోచలేదు సుమా.

రాయస్కీ:- నీ మనస్సు కేమయినా కష్టం తోచిందా?

ఓల్గా:- నిన్నటి మన అపజయాన్ని చూచేటప్పటికి చాలా బాధ కలిగింది.

రాయస్కీ:- మనకింకా పూర్తిగా పరాజయం కలగలేదు. చెప్పలేదూ- ఈ ప్రాంతా లింకా ప్రాధమిక స్థితిలోనే ఉన్నాయని.

ఓల్గా:- కాని ఒక్క క్షణికంలో విజయం సంపాదించ గలవనే అనుకున్నారు సుమా నేను.

రాయస్కీ:- వేదికమీద నున్నంతసేపూ ఓడలో కెప్టెన్ స్థానం లో నున్నట్లూ, చుట్టూ వెద్దీ తుపాను చేతునూన్నట్లూ అని పించింది. తరంగాలు బయలుదేరి, ఓడ పార్శ్వాలకు కొట్టుకొని చెదిరిపోయినాయి అనిపించింది.

ఓల్గా:- అయితే ఇప్పుడు ఏం చెయ్యాలని నీ ఊహ?

[కిటికీ దగ్గర పిలుపు. టైడోవు, లోక్టేవు, జోలోవాలు లోనికి వస్తారు. మామూలు స్వాగతాలు నడుస్తాయి.]

లోక్టేవు:- మనం పరిస్థితులన్నీ ఆలోచిద్దాం.

రాయస్కీ:- ఇక్కడి స్థితిగతులు మీకు తెలిసినంతగా నాకు తెలియవు. ఏమిటి మీ సలహా?

ఓల్గా:- కూర్చుని మాట్లాడుకుందాం.

[అందరూ కూర్చుంటారు.]

డైడోవు:—(రోమనోవుతో) మళ్ళీ వద్దువు గానిలే వెళ్ళు.

లోట్టేవు:— వాడుంటే నీకువచ్చే బాధేమిటి? వుండనీ.

రోమనోవు:— పోతా. ఒంటిచేలివాణ్ణి...

జొటోవా:— కోల్కా! ఉండవోయ (డైడోవుతో) పొట్టి స్నేహి

తుల్ని పొమ్మంటావే? కామ్రేడ్ రాయస్కీ! నవ్వు చెప్ప!

రాయస్కీ:— వెళ్ళకోయ! కూర్చో. కామ్రేడ్స్! వేరంగా చెప్పండి.

డైడోవు:— పరిస్థితులేలా వున్నాయో ఇప్పుడు చెప్పనే చెప్పేను.

ప్రజలంతా తిరుగుబాటు చేస్తూన్నారు. వాళ్ళ వర్గర ధాన్యం

ఉన్నట్టుగా తోచదు. మనం వెనక తగ్గక తప్పదు. ఊం.

లోట్టేవు:— ధాన్యం వసూలుచేయకుండా పోవడమే?

డైడోవు:— (వేళాకోళంగా) ఎందుకు కూడదు! పోగు చేద్దాము.

ఇంటింటికీ పోయి కొద్దో గొప్పో వసూలు చేద్దాము.

లోట్టేవు:— అయితే గ్రామంలో ధాన్యం కొద్దోగొప్పో మాత్రమే ఉన్నాయని నీడోహ.

డైడోవు:— మన కామ్రేడ్ ప్రతినిధి నిర్ణయించిన ప్రకారం —

ఆతని ఆదేశం ప్రకారం పోగు చేస్తాను.

రోమనోవు:— కామ్రేడ్ అభ్యుక్త! నేనొక ప్రశ్న అడుగు వచ్చునా?

డైడోవు:— కానీ.

రోమనోవు:— ఆవ తీన్న పసరంలా ఆలా గిల గిల లాడుతావేమి?

నా మాటలకి సరిగా సమాధానం చెప్ప - కులకుల ద్వారా
ధాన్యం లేదు!

దైదోవు:- నువ్వు ఇలాగ తిరస్కారంగా మాట్లాడే కూడదని ఇది
వరకు ఒకమారు బుద్ధి చెప్పేము.

రోమనోవు:- చెప్పే వరకూ నేను ఈ ఘోరణి వదలను. నచ్చి పో-
యిన తరువాత కూడా ఈ ఘోరణి వదలను. గోరీలో నుండి
కూడా తల పైకి యెత్తి గ్రామం అంతా మారుమోగేట్లు
ఆరుస్తాను. (గట్టిగా) కులకుల ద్వారా ధాన్యం వుంది.

రాయస్కీ:- (చీకాకుపడి) అబ్బ! అరవకోయి! మాకేం చెముడు
లేదు. ఇంకా నువ్వు అప్పుడే నచ్చి గోరీలోకి చేరుకోనూలేదు.

దైదోవు:- నీలాగ అరవడం వలన మన సోవియటు ప్రభుత్వానికి
నష్టమే కాని లాభం లేదు. నిన్నటి మీటింగులో గోలచేసిందె-
వవరు? కులకులేనా? చెప్పు. కామ్రేడ్ రోమనోవు! చైతుల
ఆర్థిక పరిస్థితులు తెలుసుకోని మరీ మాట్లాడుతూండాలి. నీ
కెప్పుడేనా నీస్వంతంకి భూమి-శుభ్రం వుందా - ఏమన్నానా?
ఇంకా నువ్వు తెలుసుకోవలసిన విషయాలు చాలావున్నాయి.

రోమనోవు:- నువ్వు చెప్పే వ్యవసాయమే నా కుడిచేతిని పుచ్చు-
గుంది. తిట్టు! దైదోవు! తిట్టు! కామ్రేడ్ అధ్యక్షా! కులకు-
లంతా నన్ను కొరగాని వాడని అంటూనే వున్నారు.

లోకేశ్వరు:- ఇద్దరూ చాలించండి మరి. కామ్రేడ్ రాయస్కీ!
మనం ఒక నిర్ణయానికిరావాలి. అక, ద ధాన్యం వుంది. అందు

లో సందేహం లేదు. ఇప్పుడు మనం ఏమిటి చెయ్యడం?

జోటోవా:- కులకుల్ని అరెస్టు చెయ్యండి; కావలసిన ధాన్యం అంతా ఒక్క రోజులో వస్తుంది.

రాయస్కీ:- అరెస్టు చెయ్యడమా? - కారణం లేకుండానే?

జోటోవా:- ధాన్యం ఇచ్చేదాకా తలలో పెట్ట.

డైకోవు:- వాళ్ళని యిప్పుడు అరెస్టు చేసేమంటే సాయంకాలం అయ్యేటప్పటికి పూరంతా తిరగబడుతుంది.

రాయస్కీ:- తిరుగుబాటా?

డైకోవు:- ఏం గగనమా ఏమిటి! చుట్టుప్రక్కల గ్రామాలన్నీ గర్గోలుపెట్టేయ్యవూ? దానికంతకీ బాధ్యుడెవడు అవుతాడు? కమ్యూనిస్టు యువజన సంఘ కార్యదర్శిని జోటోవా యా? తుమించండి. ఆవిడమాటే తలపెట్టరు ఎవరూ. ఇక ఈ కోట్ల కోట్లా రోమనోవు బాధ్యత వహిస్తాడా! ఉహూ... డైకోవు మీదనే ఆ పుచీచుంచుతారు. కామ్రేడ్ రాయస్కీ వైన పడుతుంది ఆ బాధ్యత...

రాయస్కీ:- (లేచి గదిచుట్టూ తిరుగుతూ) నిజం...

లోకేష్టేవు:- అయితే ఏమిటి చేయడం ఇప్పుడు?

రాయస్కీ:- కామ్రేడ్స్! పరిస్థితులు మనం అనుకున్న కంటేను తీవ్రంగా వున్నాయి. నిన్నను చూడనే చూడేరు. ఒకేమాట మీద నిలబడి, ఏకీభావంతో రైతులంతా మరల్ని ఎదుర్కున్నార.

జొబ్బా:- వాళ్ళంతా కులకులే... నేను ఈ గ్రామం
అంతా కులకులే అని చెప్పలేను!

రాయస్కీ:- ఇప్పుడు మనకి ఉన్న కట్టా రెండేమార్గాలు. ఇప్పుడు
చెప్పినట్లుగా అరెస్టులు ఆరంభించి ఇళ్ళన్నీ పోదాలు చెయ్య
డం ఒక పద్ధతి. మొదట నా వృద్దేశ్యం కూడా అదే. కాని,
ఇప్పుడు డైరెక్టరు ఊహయే సరియైనదని తోస్తుంది. గ్రామ
స్థులంతా మన మీద కత్తి దూయడమే కాదు- అనుకున్నట్లు
ధాన్యం వసూలు చెయ్యలేక పోవడమే కాదు- వన కార్యాల
వలన తటస్థపడే భీకర పరిస్థితుల కన్నిటికీ మనమే బాధ్యులం
కావలసి వస్తుంది.

లోకేశ్వరు:- కొద్దిగా తయారయి వుంటే ఈ చిస్కాలు లేకపోను.

రాయస్కీ:- ఇంక రెండో మార్గం వుంది! అదే సరియైనదని నా
వృద్దేశ్యం. బోల్షివికు పద్ధతుల కనుకూల మైనది అదే. రెండు
మూడు వేల పూదల ధాన్యం వసూలు చేయడం కంటే పై
తున్న మనపట్ల సుముఖులుగా చేసుకోవడం ప్రధానం. అందు
చేత ఈలాటి పరిస్థితుల్లో ఎక్కువలో ఎక్కువ ఎంత వసూలు
చెయ్య కలమా తేల్చుకొని ఆ ప్రకారం వసూలు చెయ్యడం
వచ్చింది. ఆ పద్ధతిలో రెండు మూడు వేల పూదల కంటే
అధికంగా వసూలు చెయ్య లేక పోతామేమో నని యెన్నగా
కించపడ నక్కర లేదు.

డైరెక్టరు:- ఖేష్!

రోమనోవు:- కామ్రేడ్స్! (తలవని తలంపుగా బల్ల దగ్గరికి పోయి ఉన్న ఒక్క-చేతిని దాని మీద అనుకుంటాడు.) ఇదిగో - డైరీ! ఈ చెయ్యి కూడా నీకి పాలెయ్యి. ఇంక దీని ఉపయోగం ఏమీ లేదు. నవ్వు ఆ చెయ్యి ఇంక లేవ నిశ్చయం. నా దగ్గర ఆయుధమా వుంది. దానితో నీరక కలసిన జనమా వున్నారు. కాని, అది ఉపయోగించ నీయవు కదా!

రోమనోవు మాట లాడుతూండగా మైకేలోవు లోనికి వస్తాడు. ఒక పాత విలిటరీ కోటు తొడిగి, మాసిపోయిన టోపీ వొకటి వెట్టుకున్నాడు. అతనిముఖం గంభీరంగా వుంటుంది. అతని హఠాదాగమనంకే రాయస్కీ చాల గాభరా పడ్డాడు.

మైకేలోవు:- ఏమిటి చేస్తూన్నా రిక్కడ? ఏమయినా కసాయి దుకాణం తెరవ లేను కదా! ఏమిటి నీకివేయడం అంటున్నారు? నాలా! పావెల్! ట్రేనుమా! కామ్రేడ్ లోక్మేవా! ఇదుగో వొల్గ్లా! (రోమనోవుతో) ఓ- మీరా! ఏలివారు! ఎవరు ఆ తిరుగుబాటు చేస్తూన్నది! మళ్ళీ మీ ప్రజల మీద ఆక్రమణం తప్పిందా?

రోమనోవు:- మీ పేరాకోళాలకి సమాధానం చెప్పగల శక్తి లేదు. కామ్రేడ్ మైకేలోవు! ఇంక నే బ్రితికేట్ ల్లా రెండేళ్ళు. ఈ నా జీవితం వ్యర్థం కావలసిందేనా!

జొటోవా:- కామ్రేడ్ మైకేలోవు! ఇక్కడ కొన్ని గోజులుండ
డానికే వచ్చేవా! పార్టీ మీటింగులో మాట్లాడవు?

మైకేలోవు:- ధాన్యం వనూళ్ళు చదువుగా కొనసాగించడం కోసం
జిల్లాలన్నీ తిరుగుతూన్నా. పాపేల్! ఇక్కడి పరిస్థితులు ఏ
లాగ వున్నాయి?

రాయస్కీ:- ఉన్నాయి! ప్రస్తుతం కొంచెం తగ్గవలసిన పరిస్థితులు
వచ్చేయి. స్థానిక పరిస్థితులు కొంచెం ఆలోచించక తీరదు.

మైకేలోవు:- ఏమిటా స్థానిక పరిస్థితులు? అటువంటి వేమీ ఉండ
కూడదే ఇక్కడ! గ్రామంలో వలసినంత ధాన్యం వుండే.

డైరీవు:- ఒకప్పుడు వుండేది.

మైకేలోవు:- ఎవరయ్యా నువ్వు?

డైరీవు:- స్థానిక సోవియటు అధ్యక్షుణ్ణి - డైరీవు మైకేల్
పాలోవిచ్ అంటారు నన్ను.

మైకేలోవు:- ఎప్పుడో వుండేదని కాదు - ప్రస్తుతం వుండన్న
విషయం తెలుసుకో.

డైరీవు:- (వెనక తగ్గుతూ) ఆహా!...

లోరేవు:- ప్రస్తుతం వరకు మేము ఓడిపోయేము.

మైకేలోవు:- ఏమిటి? ఓడిపోవడం అంటే?

లోరేవు:- (అతనికి ఒక కాగితం ఇస్తూ) కన్నటి మీటింగు రిపోర్టు
ఇది. చదువుకో.

మైకేలోవు:- (చదివి తలవూప గొణగుతాడు.) ఓ! అవీ సంగతి.

(లోక్తేవుకి ఆ నివేదిక తీరిగి ఇచ్చేస్తూ, డైస్కోవుతో) మిమ్మా

క్వాసోవును అరెస్టు చేసేరా?

డైస్కోవు:- అజ్ఞాత కోసం ఆగేను.

మైకేలోవు:- ఆగేవా? తక్షణం వాడిని జైలులో పెట్టు. ఈ వేళ

రాత్రికి మీటింగు పిలు.

డైస్కోవు:- మీ యిష్టం.

రాయస్కీ:- నా వుద్దేశం- ఏ కథనైనా తయ్యారీ లేకుండా ఈ

వేళ రాత్రి మీటింగు పిలుస్తే ఏమీ ప్రయోజనం ఉండదు.

మైకేలోవు:- ఆ చేయవలసిన ప్రయత్నాలేవో ఇదివరకే చేసివుండ
వలసింది.

లోక్తేవు:- నేనూ అదే చెప్పేను.

మైకేలోవు:- అదే నువ్వు చెప్పేవా? చెప్పడమే కాదు, చేసి
ఉండ వలసింది.

లోక్తేవు:- కాని కామ్రేడ్ రాయస్కీ...

మైకేలోవు:- రాయస్కీ! రాయస్కీ! రాయస్కీ ఏమిటి? నువ్వు
పార్టీ కార్యదర్శివి; ఇతరులతో నీకు అభిప్రాయ భేదం కలిగి
నప్పుడు వాళ్ళని నువ్వు ఒప్పించగలిగి వుండాలి. ఆతనిది తప్పనీ
నీ మాగ్నం సరియైనదనీ, నచ్చచెప్పాలి. నువ్వు అతడికి నచ్చ
చెప్ప లేక పోతే వెంటనే జిల్లా కార్యాలయానికి డైరెక్టోను
చేయాలి. వాళ్ళని అడుగు, వేధించుగు తిను. లేకుంటే నువ్వు
వట్టి దద్దమ్మ వన్న మాట స్పష్టమే! ఇప్పుడో - సమయం దాటి

పోయింది, సరంజామా చేసుకుందుకు. కులకు బహిరంగ సభ లో మనల్ని ఓడ కూసేసేడు. ఇంక ఏమాత్రమూ ఆలస్యము కాకుండా ఆ చేత్తో వాళ్ళ నెత్తే కొట్టాలి.

రాయస్కీ:- నిన్నెరించేది ఒక్క కులకులే కాదు. గ్రామం లోని రైతాంగం అంతా పోరాటానికి దిగింది.

మైకేలోవు:- గ్రామంలోని రైతాంగం అంతా కలియడం ఆనేది వట్టి మాట. పట్టణం- పల్లె అనేవి కేవలం భూగోళంలోనూ కివిత్వంలోనూ మాత్రమే కంట పడతాయి. సాంఘికముగా వాటికి ఆర్థం లేదు.

రాయస్కీ:- సిద్ధాంతం- అయితే అది మంచిదే. కాని, ధాన్యపు వ్యవహారం వచ్చేటప్పటికి, రైతాంగం అంతా మన కెదురెత్తుగా తయారయి వూరుకుంటుంది. ఆ ప్రవాహాలన్నీ కలుస్తాయి.

మైకేలోవు:- పావో! అవన్నీ పారపాటు. వేరు వేరు ప్రవాహాలు, వేరు వేరు నీటి విసుగులు, వేరు వేరు తరంగాలూను. నీ పడనని నడుపుగోడంలో వుంటుంది అంతా.

జోటోవా:- ఈ వూరంతా కులకులే అంటారు.

మైకేలోవు:- ఇది నువ్వనే మాట కాదు. ఈ మాట అంటూన్నది నువ్వు ఒక్కతవేనని అనుకుంటూన్నావు అంతే.

జోటోవా:- ఏమిటీ వింత? డిమిటీ! అయితే ఆమాట అంటూ న్నది ఎవరంటావు?

మైకేలోవు:- కులకు లంటారు ఈ మాటలు.

జొటోవా:- 'మలకు' అన్న పేరు చెబుతేనే మండిపడీ దాన్ని,
వాళ్ళన్న చూటలు పట్టుకు పామలాడుతానా?

మైకేలోవు:- అలాటివి లేకపోలేదు. కామ్రేడ్స్! మనపని మనం
చేసుకుందాం. రోమనోవు! నువ్వు కొన్ని వార్తలు అందించా
లాయ్. డైడోవు! పేన్ల పట్టిక తయ్య. సరిచూసింది సుమా.
మళ్ళీ ఒక్కమాటు సరిచూడు. లోక్మేవు! మీ సభ్యులందరినీ
పిలుచుకురా. కాని, అన్నిటికంటే ముఖ్యం, మనం వెంటనే
ఇక్కడినుంచి వెళ్ళిపోవాలి.

మైకేలోవు, డైడోవు, లోక్మేవు, రోమనోవు, జొ
టోవాలు బయలుదేరుతారు.

రాయస్కీ:- (పిలిచి గట్టిగా) జాగ్రత్త సుమీ. దొమ్మి జరుగు
తుందేమో.

మైకేలోవు:- (ద్వారం దగ్గర నుంచి) దౌర్జన్యాన్ని దౌర్జన్యంతో
ఎదురుకుంటాము.

రోమనోవు:- 'కామ్రేడ్ షైర్మన్! నాచేయి అప్పడే తెగ కొట్టిం
చుకోను. (చేయెత్తి) దీని ఆవసరం వుంది ఇంకా.

తెర.

నాలుగో అంకం.

ఆరో రంగం.

గ్రామంలోని రచ్చ బయలు. సాయంకాలపు పొద్దు. వేదిక సిద్ధంగా వుండికాని, దానిమీదికి ఇంకా ఎవ్వరూ రాలేదు. బయలులో మధ్యగా నికోలాను రోమనోవు ఏదో తవ్వతూన్నాడు. రైతులు, ఆడాళ్లు మగవాళ్ళు, పిల్లలు, బయలులోకి నెమ్మదిగా ఒక్కొక్కరు గాను - జట్లు జట్లు గాను చేరుకుంటున్నారు. రోమనోవును చూసినప్పుడు ఆగి ఆశ్చర్యంతో చూస్తూన్నారు.

మొదటి రైతు స్త్రీ:- కోల్యా! ఏమిటా చేస్తాన్నది?

ఆమెకి గాని, తరువాతవారికిగాని రోమనోవు ఏమీ సమాధానం ఈయడు. ఊరిఫే తవ్వి పోస్తూంటాడు. చూసేవాళ్ళవ్యాఖ్యానాలకి ప్రజలునవ్వులూ వేళాకోళాలూ, ప్రకటిస్తూంటారు.

రెండో స్త్రీ :- కోల్కా! ఏమిటా? చేస్తాన్నావు?

మొదటి యువకుడు :- కోల్కా పాతుకోసం చూస్తాన్నాడు.

రెండవ యువకుడు :- పాతా! ఒరే కోల్కా! నేనూ వస్తానురా-

మనిద్దగం పంచుకుందాం.

స్వీలోవు :- ఉండండోయ్! ఏమిటోయింది - కోల్కా.

కాటరీనా :- వెధవ చెప్పడేం? ఎవడికో ఘాత తలపెట్టేడు; నాకు తెలుసు.

మొదటి రైతు :- ఏదయినా పోయిందా ఏమిటా?

రెండో ఆడది :- ఎవ్వడికీ తెలియదు. ఏమిటో పుట్టిముంగిలా తెల

తవ్వి పోస్తాన్నాడు.

కోటిక్స్ :- హాస్యం - అంత కంటే ఏంలేదు.

సోజిన్ :- ఒక్క నిమిషం ఆగవోయ్. వాసిలీ! ఇదంతా వేళా

కోళం అని తోసి పారజేసి లాగ తోచదు.

మూడో రైతు :- ఇదిగో, వీడి గొయ్యి వీడే తవ్వకుంటున్నాడని

నా నమ్మకం.

జనం అంతా :- గోరీయా?

మొదటి రైతు యువతి :- వాళ్ళ న్యూస్కా నగల కోసం తవ్వ

తూన్నాడేమోనరా?

కాటరీనా :- ఇదేదో అశుభం తలపెట్టేడు...

మొదటి రైతు :- ఇంకో మట్టి గుడిసె కట్టుకుందుకు తవ్వతున్నా

వా ఏమిటా? మాతో కూడ చెప్పవోయ్, కాస్తా అంతా

చందాలు వేసుకొని అయినా కలప లేచ్చి ఇస్తాము.

ఒక కుర్రాడు:- నాకు తెలుసు నయ్యా బాబు! రేడియో కోసం
తవ్వతూన్నాడు.

నాలుగో రైతు:- (దగ్గిరికి వచ్చి) ఏమిటి చేస్తున్నాడు?

రెండో రైతు:- కొత్త దేవాలయం కడుతూన్నాడేమో.

రెండో ఆడది:- అబ్బ! ఏడిపించక చెప్పరా.

అందరూ:- చెప్పరా- కోల్కా! చెప్పు. డి. మాట్లాడవే!

కోటికిన్:- తప్పతాగి ఇట్లాంటి పాడుపనులు చేస్తూన్నందుకు ఇంక
వాడిని ఇక్కడి నుంచి వెళ్లయ్యావి.

సోటిన్:- బహుశా మీ కళ్లు పాకలోనే త్రాగి వుంటాడు.

మూడో యువకుడు:- ఏం జరుగు తూందర్రా- ఇక్కడ?

రెండో యువకుడు:- కొత్త వింత. ఎవడో కాని అప్పుడే వేసిన
ఆవు పేడని అమాంతంగా నరికేసేడుట.

మొదటి యువతి:- కోల్కా! వీళ్ళంతా పాపం ప్రార్థన పడు
తూన్నారు- చెప్పవు! ఏమిటా తవ్వతూన్నది?

రెండో యువకుడు:- ఒరేయ్! అంత తెగ నీలుగు కూడదురా.

ఒక ముసలివాడు:- కోల్కా! నేలంతా ఏమిటల్లా వెలుగుతావు?
భూదేవి శపిస్తుంది సుమీ!

గ్రీన్ కిన్:- అక్కడేమయినా ధాన్యం దాచలేదు కద! ప్రభు
త్వానికి అమ్మడానికి పైకి తీస్తూన్నావా?

[మాట మాటకి నవ్వులు, జనసంఖ్య పెరుగుతుంది.]

మొదటి రైతు:- ఇదొక చావు వచ్చి పడిందే.

మొదటి యువతి:- అక్కడ ధాన్యం వున్నాయి. ధాన్యం!

(పక్కలు పట్టు కొని నవ్వుతుంది.)

కోటికిన్ :- (ముసి ముసి నవ్వులు నవ్వుతూ) ధాన్యం!

రోవనోవు:- (నీటిగా అరుస్తాడు.) నోరు ముయ్యండి అంతా.

(కోటికిన్ తో) నీచుడా! అందరి కంటే ముందుగా నువ్వు నోరు

మూసుకో- వెరి వేసాలు వెయ్యక! (నీళ్ళబ్బం.) నేనో రైలు

రోడ్డు వేస్తూన్నా.

అనేక కంఠాలు:- ఏమిటి? ఏమిటి అన్నాడు!- ఏమిటి అంటూ
న్నాడు?...

పి.లోవు:- రైలు రోడ్డా! ఈ చిన్న పానతో నువ్వు రైలు రోడ్డు
వేస్తున్నావా? (ప్రజలంతా నవ్వుతు అణచు కుంటూన్న ధ్వని.)

రెండో యువతి:- పాపం! మతిపోయింది!

రెండో :- వేళా కోళాలకి తెగిన అదును దొరికింది కాదు. చవట.

రోవనోవు:- నేనా చవటని? మీరు మాత్రం చవటలు కారు?

నా చుట్టూ వున్న వీరంతా ఎలాంటి వాళ్లు? అసలు చవటలు

వీళ్ళే. (చుట్టూ చూపుతాడు.) ఇతరుల సాయం అవసరంలేకుం

డానే రైలు రోడ్డు వేస్తూన్నందుకు నేను చవటని. కాని, ఇదు

గో పదిహేను వందల మంది చవటలు- క్వాసోవు, ఆతని

న్నహితులు వీళ్ళని ఒకటికి యుండగా పీక్కు తింటున్నారు.

అయినా సరే, వాడి వెనక్కాలే వుంటారు. కనిపిచడం తర

వాయి, దూరాన్నుంచే సాష్టాంగపడి, చేతులు నలుపుకుంటూ
వొదిలి నిలబడతారు. క్వాసోవు ఒక్కడు గ్రామం అశేషాన్నీ
చవటల్ని చేసి అడిగ్తూన్నాడు. నేను మాత్రం ఒక్కణ్ణీ వెలు
గోడ్డు వెయ్యలేను!

కోటికిన్:- అయితే ఇదా నీప్రయత్నం! వెధవకభుక్ల చెప్పడా
నికి జనాన్ని పోగుచేయడానికిదో ఎత్తు.

క్వాసోవు:- నీకు ఆయాసం అంటూ లేదురా, కోల్కా! కాని,
రైతులందరిని చవటలని తిట్టకు. అది మంచి పని కాదు.

కోటికిన్:- గ్రామస్తులారా! ఈ పురుగు మనల్ని లోపలినుంచి
దొరికి తీసేస్తూంది.

సోటిన్:- తినేసే పురుగులూ వున్నాయి; సాములూ వున్నాయి.
కోల్కా ఒక్కడే కాదు. అల్లాంటి వాళ్ళు చాలా మంది
వున్నారు.

ధ్వజులు:- నిజం! కోల్కా తెలివైన ఘటం! క్వాసోవుకి ఇంత
వరకు చేసి, సేవలు సమస్కారాలు చాలును! హంతకుడు!

కాటరీనా:- దీనివలన ఏమీ ప్రయోజనం వుండదని చెప్పలేదు!

గ్రేన్ కిన్:- ఆ మాధులంతా కొంతకుంటు చించుకుంటూ పోతూ
న్నారు. ఉన్నది కాస్తా అమ్మకు తినేసి సోమరి పోతుల్లా.
తిరుగుతూ ఎదిటివానిదానికి నోరు తెరుచుకొని కూర్చుంటారు.
మనం చెమటోడ్చి సంపాదించినది. వాళ్ళ కిచ్చి చూడండి;
రెండు రోజుల్లో తగలేస్తారు.

కోటికిన్:- కోల్యా చెప్పివట్లు మనవూళ్ళో అంతా వృత్తి చవటలు.

కోరికో:- కోల్యా! ఇట్లాంటి ప్రవర్తనాలు చేయడం తప్పు. ఇది వేళాకోళాలకి సమయం కాదు. చాల తీవ్రమైనవిషయం ఇది.

క్వాసోవు:- ఏమిటి ఆ తీవ్ర విషయం?

కోరికో:- నీ విషయమే.

క్వాసోవు:- నా విషయం ఏమిటి?

సోటీన్:- అంతా వుండి, ఏదో నీ నిజవిషయం ప్రపంచం అంతా మరిచి పోయి చాలా కాలం అయింది. చేతనయితే బయటికి రా ఇప్పుడు.

కోటికిన్:- మీ ఎవరు బయటికి వచ్చి, ఏది అగింది- మేము నిలబడి ఆగడానికి!

సోటీన్:- (పిడికిలి ఎత్తి) కోటికిన్ మామా! ఒక్కటి అనిచేసంటే నేలకి అణగారి పోతావు- జాగ్రత్త!

ఓల్లా:- మీరు వచ్చింది మీటింగుకి కాని గుడ్డు లాటకీ కాదు; కొంచెం శాంతించండి.

కోరికో:- కోల్యా! చూసేవా, అతి జాగ్రత్తగా ఆలోచించి వ్యవహరించ వలసిన సమయంలో కొట్లాటలు ఎల్లా వస్తాయో. అబ్బే- తప్పుపని చేసేవు.

రోమనోవు:- అమిటి వాడిని కదా- తిట్టాడి ఎన్ని తిడతారో.

కోటికిన్:- ఏమిటిది? ఒక బికారి- త్రాగుబోతు, వెద్దెరునిషిలా వచ్చి మనకి బుద్ధులు చెప్పడమా? అందరిని చవటలని తిట్టి,

కొట్టబోవడమా? మాటలే! సాగనిస్తామనే!

రోమనోవు:- నిన్ను చంపుతా.

కోటికిన్ మీద వురుకుతాడు. వెద్దగోల బయలు చేరుతుంది. మైకేలోవు, డైడోవు, రాయస్కీ, ఓల్గా, లోక్వేవు, జోటోవా, చాలా మంది పార్టీ సభ్యులు, కమ్యూనిస్టుయువకులు-యువతులు వస్తారు.

మైకేలోవు:- ఆగండి! ఆగండి!

జనం తప్పుకుంటారు. ఇద్దర్నీ విడదీస్తారు.

కోటికిన్:- (జాలిగా) వీడు నన్ను రక్తం వచ్చేలా కొట్టేడు.

రోమనోవు:- కొడతానురా! కొడతాను! నీ తేనెపట్లూ తేనె

నీ వొట్టికి పూసి చీమల పుట్టలూ పారేస్తా.

మైకేలోవు:- పోస్ట్ గాటమానుతారా? సభిలోంచి గంటించాలా?

రోమనోవు:- నాకే రెండో చెయ్యి వుంటేనా!...

మైకేలోవు:- ఏమి జరిగిందేమిటి?

2. ఖ్లా:- ఒక చిన్న పేచీ. సామాన్యంగా రైతులు తమ పశు కా
రాలు పోస్ట్ గాటతోనే నిర్ణయించుకుంటారు.

కోటికో:- కోల్యా ఇక్కడ ఒక తమాషా నాటక ప్రదర్శన ఆం
భించేడు. కాని, చివరకి అది పేచీలోకి దిగింది.

మైకేలోవు:- (రోమనోవుతో) నువ్వు ఎప్పుడూ తొందరపాటు
చునిపేడే. ఎప్పుడూ హడావిడే.

రోమనోవు:- నేను ఎంతో కాలం బ్రతికేదంటా ఏమిటి!

క్వాసోవు:- (వెక్కిరింతగా) అది మాత్రం నిజం!

మైకేలోవు:- (గిరుస తిరిగి) ఓహో! క్వాసోవా? (క్వాసోవు నమస్కరించుతాడు.) రావయ్యా! డైడోవూ! మనం మీటింగు నాగంభించునాం. (కోరికోను పలకరించి) నిన్నటి మీటింగులో నువ్వెందుకు మాటలాడలేదు? పర్యవసానం ఏలాగ తేలిందో చూసేవా?

కోరికో:- డియిటీ! నువ్వు మాత్రం ఏమిచేయగలుగుదువు? 2 కడేనా నన్ను పిలిచేడా? లేకుంటే మాటలాడనూ?

మైకేలోవు:- తప్పు! చాలా తప్పు! వాళ్ళు పిలిచేదాకా నువ్వు ఎందుకు ఊరుకున్నావు? పరిస్థితులు తప్పుదారిని పడుతూ న్నాయని తెలియగానే నువ్వు లేవవస్తూ.

కోరికో:- దానంతట అదే అణగిపోతుం దనుకున్నా. ఊరిఫే ఒక నిమిషంలో జరిగిపోయింది అంతా.

మైకేలోవు:- ఓహో! (వేదికపైపు వెడతాడు.)

క్వాసోవు:- (గ్రీన్ కిన్ ని పిలిచి) తెచ్చావా?

గ్రీన్ కిన్:- కూడానే వుంది.

క్వాసోవు:- ఎక్కడ?

గ్రీన్ కిన్:- ఇదిగో. (జేబు కుదుపుతాడు.)

క్వాసోవు:- సమయం మించినీకు. వాడు ఆఖరు చేయగానే ఎదట పడాలి. ఆలోచనకి ఖాళీ ఈయకూడదు.

గ్రీన్ కిన్:- ఒక్క దెబ్బతో కున్నా! అనెయ్యాలి.

డైడోవు:- (వేదిక మీదికి ఎక్కుతాడు.) గ్రామస్థులారా! నిన్న కుట్రదారుడయిన ఒక కులకుచేత—వాడిని ఇప్పుడు జైలు లో పెట్టేసేం లెండి.— బంగపరచబడిన మీటింగును మళ్ళీ ఇప్పుడు ప్రారంభించుదాం. (ప్రజలలో సంచలనం కలుగు తుంది.) జిల్లాకమిటీ కార్యదర్శి కామ్రేడ్ మైకేలోవు మాటలాడుతాడు.

మైకేలోవు:- నిరుదు వేసవి కాలంలో ఒకమాటు వచ్చేను, ఇక్కడికి. జ్ఞాపకం వుందా? ధాన్యపు స్పెక్యులేషను జరిపించుకు ఆనాడు ప్రొస్పెక్టును విచారణ చేసేము. కోతలకోజులలో ఆతడు గ్రామంలోని ధాన్యం అంతనీ బుష్కెల్ కి రూబులూ ఇరవయి కోపెక్కుల చొప్పున కొనేసేడు. తరవాత దానిపే నాలుగున్నర రూబుల్స్ చొప్పున మిక్కిలి అమ్మేడు. ఆ విధం గా ఆతడు ఆరో-ఏడో వందల బుష్కెలుల ధాన్యం అమ్ము కున్నాడు. ఎంత లాభం వచ్చిందో తెలుసునా? ఇక్కడవాం చెవరయినా లెక్క కడతారా?

లెండో డైతు:- మిస్కా ఆఫనాకీవు బుర్రలో లెక్కలు ఆడు తూ వుంటాయి.

మిస్కా:- ఆరు వందలయితే — (గొణుగుతూ) పంభొమ్మిని వందల యెనభయి రూబుశూ, అదే ఏడు వందలయితే (మరల గొణుగుతాడు.) ఇరవయి మూడువందల పని.

మైకేలోవు:- ధాన్యం లెక్క సరిగానే కట్టేవు. రెండువేల రూబుళ్ళు లాభం సంపాదించడానికి నిన్న క్వారోవు మీ నోళ్ళు కట్టడానికి చేసినమాదిరిగా నూటఇరవయి వూదల ధాన్యం ఎవడు పడితేవాడు పంచిపెడతాడు. (నిశ్శబ్దం) ఒక్క మాట ఆడుగుతాను చెప్పండి. వ్యవసాయం ఆభివృద్ధి చేయడం కోసమే ప్రభుత్వం ధాన్యం వసూలు చేస్తూంది. ఆదాయనా ధర ఇచ్చి తీసుకుంటూంది. బజారుధర కంటే ఆ ధర తక్కువే అయినా ప్రభుత్వం ఆలాగే కొంటూన్నారు, అమ్ముతూన్నారు. ఈ సంగతి దీక్షరైతులకి తెలుసు. సామాన్యపు రైతుకి మాత్రం తెలియదు? కాని, కులకు తన ధాన్యమే కాకుండా గ్రామంలోని ధాన్యం అంతనీ కూడా ప్రభుత్వానికి చిక్కకుండా తానే కొనేసి, పాతరలు వేసు కుంటూ వున్నాడు. ఎందుకో తెలుసా?

బి.వి.:- నువ్వే చెప్పు.

మైకేలోవు:- చెబితా. తాకాలం వచ్చినప్పుడు రైతులు కాలి నోళ్ళు కొనకొక్కవాలి. బట్టలు కొనకొక్కవాలి. పన్నులు చెల్లించాలి. ఆ మరమ్మే ఈ మరమ్మే చేయించుకోవాలి. కులకులు సమయం కనిపెడతారు. బజారులో ధరలు పెచ్చగానే తరు సరుకుల్ని అమ్ముకొచ్చుతారు, సమయం కనిపెట్టి.

నోమనోవు:- నోధుమపిండి బస్తాలు వేసి, బిళ్లు బజారులోకి తోలు కొస్తారు.

మైకేలోవు:- ఏమంటారు? అదే బాగుంటుందా? రైతు అయి
దో ఆరో రూబుల్స్ కి అమ్ముకున్న దానిని, కులకు పదిపేను
రూబుల్స్ కి అమ్ముకుంటాడు. అది సరి కాదు. మీరు కూడా
ప్రతివారూ చేస్తున్నట్లుగా ప్రభుత్వానికి మీ ధాన్యం మా
మూలు ధర కమ్మండి.

ధ్వనులు:- నిజం! నిజం చెప్పేడు! అందరూ ఆమ్మిన్ స్టే అమ్మాలి.
ప్రజలు వేదిక చుట్టూ మూగుతారు.

గ్రాన్ కిన్:- మా గ్రామంలో కులకు లెక్కరూ లేరు.

మైకేలోవు:- మరీ మంచిది. ఆపద్ధతిలో ధాన్యం అందరి దగ్గరూ
సమానంగా నే వసూలు చేదాం. ఇదిగో నా దగ్గర ఒక పట్టిక
వుంది. చదువుతా. సరిగా వుందో లేదో చెప్పండి. అసలు
పరిస్థితు లివి. మాకు ఏడువేల పూడల ధాన్యం కావాలి. మొ
దట గ్రామంలో నూటికి ఎనభయి మందిని వదిలి, మిగతా
ఇరవైమంది దగ్గరూ ఈ ధాన్యం వసూలు చేయాలనుకున్నా
ము. ఆ ఇరవైమందిలోనూ కూడా బాగా డబ్బున్న కులకుల
దగ్గర నాలుగువేలూ, మిగిలిన వారివద్ద తొమ్మిది ధాన్యమూ
వసూలు చేయాలనుకున్నాం. కాని, మీ గ్రామంలో అసలు
కులకులే లేరంటూన్నారు, గనుక ఇప్పు డీ ధాన్యం ఊరంద
రి నుంచీ వసూలు చేస్తాం.

మైకేలోవు:- ఏమన్నావు? ఊరందరి నుంచీనా?

మొదటి రైతు స్త్రీ:- అబ్బేబ్బే! అది మంచిపని కాదు.

ధ్వనులు:- అదంతా ఆ ఇగవైమంది దగ్గరనే వసూలు చేయండి.

రెండో రైతు:- కులకుల గొంతుక నొక్కండి.

ధ్వనులు:- చేయవలసింది అదే. కులకుల దగ్గరనే వసూలు చేయాలదంతా.

మూడో రైతు:- అందరూ అమ్మినట్లే వారినీ అమ్మమనండి.

ఓల్లా:- క్వాసోవు వద్ద వేయి పూడులున్నాయి. నా దగ్గర పది హేనే వున్నాయి. నేనూ, అతడూ, కూడా పదేసేనా ఈ యడం! అతడు అందమయిన నోలు బూట్లు కొనుక్కుంటూ వుంటే నేను గుడ్డలయినా లేక చిలిలో బాధ పడుతున్నా.

క్వాసోవు:- అప్పుడే మరిచిపోయేవు! నిరుడు నీకు సాయం చేసి నది ఎవరో?

ఓల్లా:- నాకు సాయం చేసేవు, నిజమే! ఆ అప్పు తీసుకోవడంలో నా పాత్రాలు కూడా హరించేవు. వాటిని నీ గాదులలో వేసి తాళం వేసుకున్నావు. (నవ్వుతాడు.)

కోరికో:- నాకు కొంచెం అవకాశం ఇయ్యగలరా?

క్వాసోవు:- కోరికో ఇగ్నట్! రా. వేదిక మీదికి రా.

కోరికో ముందుకి వచ్చేడు.

క్వాసోవు:- (గ్రిన్ కిక్ ను గోకుతాడు.) ఇదే సమయం.

గ్రిన్ కిక్:- ఇదిగో వెళతూన్నా. (గట్టిగా) కామ్రేడ్ మైకేలోవు! నే నొక ప్రశ్న వేయవచ్చునా?

మైకేలోవు:- కానీ.

గ్రాన్ కిన్:- దగ్గరగా రావచ్చునా?

మైకేలోవు:- రా. (జనం తప్పుకుని దారి ఇస్తారు. అతడు నెమ్మదిగా ముందుకి వస్తాడు. అందరూ అతని వైపు చూస్తూంటారు. గ్రాన్ కిన్ వేదిక దగ్గరకిరాగానే జేబులో చేయి పెట్టి, రెండు గుప్పిళ్ళ గింజలు పైకి తీస్తాడు.) ఊ. ఏమిటి!

గ్రాన్ కిన్:- నేనూ నా కొడుకూ వేరు పడ్డాము. నేను పాతపద్ధతులలోనే పని చేస్తూన్నాను. మావాడు నూతన మార్గాలలో పని చేస్తూన్నాడు. ఇవిగో మా యిద్దరి ఫలితాలు, చూడు. ఏవి మంచివో.

మైకేలోవు:- (రెండు చేతులూ బాపుతాడు. చేతులోకి గింజలు తీసుకుని పరీక్షించుతాడు. రెండు నమూనాలూ నిదానంగా పరిశీలించుతాడు. జనం నిశ్శబ్దంగా చూస్తూంటారు.) నన్ను బుట్టలో పెడదా మనుకుంటున్నావేం, పాపం! ఇందులోని ఒకటి వేసవి పంట, రెండోది శీతా కాలపు పంట. (నవ్వుతాడు.) నవ్వు తమాసామనిషి వే! నేనకూడా తమాసాచాపుతా చూడు. (జేబులో చేయి పెట్టి, గుప్పెడు గింజలు పైకి తీస్తాడు.) ఈలాగ వచ్చి ఈ గింజ లొకమారు చూడు.

గ్రాన్ కిన్:- ఓరీ బాబో! ఇవెక్కడి గింజలు?

మైకేలోవు:- మమ్మల్ని కూడా చూడనియ్యండి!

రైతు లంతా దగ్గరగా మూసుతారు. గింజలు ఒకరి తరవాత నొకరు అందుకుంటారు.

మొదటి రైతు:- ఈలాగ ఇయ్యండి!

మూడో రైతు:- కాస్త దారి ఇయ్యండి. —మళ్ళీ ఇంకొ మారు చూడనియ్యండి!

రెండో రైతు:- అవీ ధాన్యం అంటే.

ఒల్లా:- ఏమి ధాన్యం! ఏమి ధాన్యం! అమెరికానుంచి మచ్చుకి తెప్పించేరా?

మైకేలోవు:- లేదు. తెప్పించినవి కాదు. ఇక్కడికి వచ్చేముందు 'లెనిన్ సమిష్టివ్యవసాయక్షేత్రం' మీదుగా వచ్చేను. వారి పంట ఒకటి రెండి పిడికిళ్ళు తెస్తే మంచిదని తోచింది. తీసుకువచ్చేను. మంచి రాలిక రాలింది. కొన్ని ప్రదేశాలలో ఎనభై, కొన్ని చోట్ల తొంభయి.

నోటిక్స్:- తొంభయ్యా! అబద్ధ మేమా!

మైకేలోవు:- అక్కడికి పోయి చూసిరా.

ఒల్లా:- అఖరుకి ఎనభై అయినా మనకంటే మెరుగే.

రోమనోవు:- ఘరవా లేదు. మనమూ ఆలాంటి పంట పండించుకోగలం—

నోటిక్స్:- (వెక్కిరింతగా) కోల్పోజ్ — సమిష్టివ్యవసాయక్షేత్రానికి— మన కోల్కా వారి చూపుతాడు.

నోటిక్స్:- నిన్ను తీసుకువెళ్ళదులే, భయపడకు.

అఫనాశీవు:- నిన్ను గుమ్మంలోకూడా అడుగుపెట్టనియ్యరు.

ఒల్లా:- నువ్వు నన్ను తీసుకువెడతావా?

కోవనోవు:- నీ యంతట నువ్వే వెడతావు. ఊరిఫే వెళ్ళడం కాదు. ఉరకలు వేసుకుంటూ పరుగెడతావు.

ఓల్లా:- నేన?

కోరికో:- ఎందుకు కాదు? నువ్వుకూడా పరుగెడతావు. నాకు ఒక విషయం తెడతూంది. ఈవేళ పొద్దుటే పొయ్యి దగ్గర కంటికదురుగా వున్న కాలి జోళ్ళకోసం రెండు గంటలసేపు తెగ వెతికేను - ఆ సమయంలో తోచింది... చూడండి! ప్రభుత్వానికి ధాన్యం కావాలి. వాసిలీ! నువ్వు ఇల్లు కట్టుకున్నప్పుడు ఏం చేసేవు? అతిక్లుప్తంగా వాడుకుని, దొరికినవోటకల్లా డబ్బు డబ్బుదగ్గరనుంచి అప్పు చేసేవుకదా? అలాగంటిది ప్రభుత్వం తన అయిదేళ్ళ అంచనా పూర్తిచేయాలంటే ఏమి చేయాలో నువ్వే చెప్పు.

ఓల్లా:- నిజం!

కోరికో:- సరిగ్గా అదీ సంగతి. మనకున్న దంతా ప్రభుత్వానికి ఇయ్యకపోతే సర్వనాశనం అయిపోతుంది.

కేకలు:- బాగుంది! నిజం!

కాటన్ నా:- మనం ఏమి చేయాలం?

కోరికో:- మనం కూడా ఒక విషమయిన ఆర్థికప్రణాళిక ననుసరించాలి. నే చెప్పేది కొంచెం శ్రద్ధగా వినండి. మన గ్రామంలో వేయింటికి ఎక్కువగా ఇంటి పెరళ్ళు వున్నాయి. ఎందుకూ పనికి రాకుండా చెత్తతో నిండిన కొంపలు వు

న్నాయి. ఇవన్నీ ఆశుమైశ్య నేల నావరించి వున్నాయి. ఈ భూమి అంతా దున్నుకో గలిగితే ఆలోచించుకోండి...
ఉం. మన పూరి కొండలన్నీ పీకేసుకుని, వానికి బదులుగా ఒకటి రెండు మేడలు వేసుకుంటే...

కాటనీనా:- ఏయ్! ఏయ్! ఏమిటి వాగుడు!

మూడో రైతు:- ఏ!

కోరికో:- మన దగ్గర రెండువేల కుక్క లున్నాయి. లెక్క వెక్కుండి! ఒక్కొక్కటి - గింజల లెక్కలో - రోజుకి అధమం పోను గింజలకి తక్కువ తినదు. అంటే ఏడాదికి ఇరవయ్యి నిండు బళ్ళ ధాన్యం అయిపోతూం దన్నమాట.

పి.లోవు:- కుక్కలకోసం అంత శిచ్చే?

కోరికో:- (నూతన భావాల చేత ఉద్విగ్నడై) ఒక గుర్రం - దేవుడి దయవుంటే ధీయం లేదు - చచ్చిపోతుం దనుకోండి. అంతటితో మనపని అయిపోయినట్లే. కాని అందరికీ సంబంధించిన గుర్రాలు అయిన వందలంటే మన వ్యవసాయం ఎంత బాగుంటుందో ఆలోచించండి! ఇప్పుడు మన భూమి చిన్న చిన్న ఖండాలుగా వుంది. ప్రతి రైతూ అన్ని పనులూ ఇతరుడి సాయం లేకుండా ఒక్కడూ చేసుకోవలసి వస్తూంది. కాని, పొలా పెద్దదిగా వుంటే పనిభారం అందరికీ సమంగా వుంటుంది చీమ చూడండి! - ఎక్కడికో పోయి వెతకనక్కరలేదు. - చీమ కూడా గడ్డిపాకని తానొక్కతే మోయదు.

ఆ చీనుకూడా భగవంతుడి స్పృహ నన్న మాట మరవకండి.

ఇదే నా ఆలోచన.

కోటికిన్:- ముక్తేశ్వర్యా! మిన్నీ ఎవ్వరూ ఉపన్యాసం ఇవ్వ
మనలేదు. ధాన్యం సంగతి చెప్పు.

కోటికిన్:- ఇంక ధాన్యం విషయం! మనం ప్రభుత్వానికి అమ్మవ
లసిందే. ముఖ్యంగా తమ అవసరానికి మించి సరుకుగలవారు
జమీందారీ. మన దగ్గర ఎంత ధాన్యం వుందో మనం ఎరగ
కుండా లేము.

క్వాపోవు:- ఆ మాట బుజువు చేయగలవా?

కోటికిన్:- ఇవాన్! అందరూ ఎరిగిన దానికి సాక్ష్యాలతో పని
లేదు. నూనూడు ప్రొద్దుటే వుదయించుతాడనీ, పగటిపూట
ఆకాశంమీద వుండి సాయంకాలం కాగానే జపానువాళ్ళ
దేశం దగ్గర దిగిపోతాడనీ, నువ్వు బుజువు చేయి చూడండి.
ఏమిటోయీ! మహా బుజువంటావు.

కోటికిన్:- నీ దగ్గర ఆసలు ధాన్యమే లేదనుకుంటాను.

కోటికిన్:- నువ్వు అన్నది యధార్థమే. కాని, కొంచెం లేక పో
లేదు. అయితేనేం, ఆ బాధ్యత ఏదో నా మీదనే వేసివు,
మనకే నేనో మార్గం చెబుతా, వింటావా! నా దగ్గరున్న దా
నిలో సగం ఇస్తాను. నీ దానిలో సగం ఇస్తావా?

క్వాపోవు:- అది న్యాయంగానే వుంది. కోటికిన్! లే. ఐదుపందలూ.

కోటికిన్:- (ధీయంతో) వేయిపూడుల ధాన్యం నా కెక్కడివి!

నా కొంపలో ఎంత వెదికినా ఐదువందలు దొరకవు.

రెండో రైతు:- మిగిలిన ఐదువందలూ తేనెటీగలకి తినిపించేసేడు కాబోలు. (నవ్వు.)

సోటిన్:- మనపని ముగియనియ్యండి. పేర్లు చదవనియ్యండి.

మైకేలోవు:- పోయలాగా! ఆ పట్టిక సంతనీ చదివి మిమ్మ ల్నం దరినీ విసిగించి పనిలేదు. దీనిని మమూలగా సోకియటు కార్యాల గూనికి వప్పచెబుతాము. వారి నే నిగ్గయించనిద్దాం. ఏమంటారు!

షిలోవు:- అదే మంచిది.

రెండో రైతు:- వారు ఆలోచించేటప్పుడు మేం వుంటామో!

మైకేలోవు:- ఒక్క కులకులు మనహాగా అంతా రావచ్చు.

కోటికిన్:- సోదరరైతులారా! వీళ్ళు మనలో మనకే పేదీలు పెంచడానికి ప్రయత్నించు తూన్నారు. గొర్రెల్ని విడదీసిన మాదిరిగా విడదీస్తున్నారు. రైతులలో తెగలు చెప్పాలంటే, సోమరిసోతులు, పనిపాటలు చేసుకొనే వారూ, నని మాత్రం విడదీయాలి. కులకు ల నే మాకు పట్టణవాసుల సృష్టి.

మైకేలోవు:- కోటికిన్!

కోటికిన్:- ఏం!

మైకేలోవు:- ఏమిటో పట్టణవాసు లంటున్నావులే.

కోటికిన్:- నేనా! అబ్బే! మరేమీ లేదు. నా కేవల సందేహాలు వుండిపోయినాయి. సమాధానం చెబుతావా?

మైకేలోవు:- నీ సందేహం ఏమిటో నాకూ తెలుసు. కానీ.

కోటికిన్:- రైతు నెత్తిన ఇంతభారం ఎందుకు మోపుతూన్నాడు.

నగరవాసుల్ని ఇంతగా బాధించరేం? ప్రభుత్వానికి ఫ్యాక్టరీ
కూలీలు కన్నబిడ్డలూ, రష్యాకి తిండి పెట్టే రైతులు సవిత
బిడ్డలూనా?

మైకేలోవు:- అంటే ఫ్యాక్టరీకూలీలు మీ కంటే ఎక్కువగా
నుఖిపడుతూన్నారనా నీ భావం?

ధ్వనులు:- భగవంతుడు మా కంటువంటి జీవితం ఇస్తే చాలును....

మా కంటే ఎక్కువగానేనా? ఔను!... నా వృద్ధేశ్యం ఔ
ననే! ... మేము ఎప్పటి కయినా ఆ విధంగా జీవించగలమా?

ఓం:- మమ్మల్ని కూడా ఆలాగే ఆదరించాలి. మాకూ జీతాలు
ఇయ్యాలి.

మైకేలోవు:- మీకు జీతాలు కావాలా? సరే! బాగానేవుంది.
డైనోవూ! ఒక కాగితం తీసుకుని వ్రాయ్. మా జిల్లాలో
ఒక ఇటీకల ఫ్యాక్టరీ కడుతూన్నాము. ఉన్నవాళ్ళు గాక
అదనంగా రెండువేలవది కూలీలు గావాలి. తన పొలం వద
లుకో దలచిన వారెవరేనా వుంటే, మీ పేరు డైనోవుతో
చెప్పండి. మిమ్మల్ని నగరానికి తీసుకుపోతాము. మీరా ఫ్యా
క్టరీలలో పనిచేయవచ్చును. జీతాలు సరిపాడించుకోవచ్చును.
(చుట్టుతిరిగి చూస్తాడు. రైతులు మొగం తిప్పుకుంటాడు.) ఓం
ఎవ్వరూ రారూ? ఊరిఫే గొలచేయడమేనా? సరే! ఆయిం

దా ఇక్కడికి?

ఓల్గా:- మా పని తీరిందనే తోస్తుంది. మీ పని కానియ్యండి!

మైకేలోవు:- నే పోవాలి. కామ్రేడ్ రాయస్కీ ఇక్కడనే
వుంటాడు. మిగిలిన సంగతులు ఆతనే చూసుకుంటాడు.

డైరీవు:- అంతే!

ఉద్రేకంతో రైతులు వెళ్ళిపోతారు.

మైకేలోవు:- (వేదిక దిగి ఓల్గా-రాయస్కీల వద్దకి వస్తాడు.)

అమ్మయ్య! ఇప్పటికి తెమిలింది. దొమ్మి జరగ నేలేను. ఓల్గా!
నీతో ఒక మాట చెప్పాలి.

రాయస్కీ తప్పుకుంటాడు.

ఓల్గా:- చెప్పు.

మైకేలోవు:- నన్ను 2 కరోజు ఇక్కడుండ వంటావా?

ఓల్గా:- నీ యిష్టం!

మైకేలోవు:- తోచినా వుండొచ్చు. లేదా పోవచ్చును. మనం
ఇద్దరం కోరికో యింట వుందాం.

ఓల్గా:- మనం ఇద్దరం కలిసివుండడం పడదు.

మైకేలోవు:- (ఒక్క నిమిషం పూయకుని) ఓహో! ఆయితే వ్యవ
హారం ఇంతవరకూ వచ్చిందన్న మాట... ఉహూ... ఇది ఈ
లాగవుందా... ఆ సద్యతిలో... బాగుంది. — తిన్నగా వెళ్ళి
పోవడమే మంచిదనుకుంటాను.

ఓల్గా:- నీ యిష్టం...

మైకేలోవు:- కాని, - సరే! ఏదో తిరకాసు వచ్చింది. ... ఆఖరికి ఏలాగ వచ్చింది? ... ఉహూ. మనం ఎంత త్వరగా ఇట నుంచి పోతే అంత మంచిది.... డైడోవూ!

డైడోవు:- ఏమిటి?

మైకేలోవు:- గుర్తొచ్చి సిద్ధంగా వున్నాయా?

డైడోవు:- మీరు చెప్పింటే అన్నీ సిద్ధంగా వున్నాయి.

మైకేలోవు:- కామ్రేడ్స్! మీ అందరికీ ఆలస్యం అవుతూంది.

మైకేలోవు హడావిడిగా వెళ్ళిపోతాడు. డైడోవు లోక్తేవు, జోటోవా, ఇతర కమ్యూనిస్టుయూవకులు, వెంటబడిస్తారు.

రాయస్కీ:- (ఓల్గాని సమీపించి) ఏమిటి మాటాడా లంటాడు.

ఓల్గా:- మరేమీ లేదు. కాని, పావేల్! ఈ మారా గెలుపు ఆతనిదే.

రాయస్కీ:- ఆతనితో చెప్పేవా?

ఓల్గా:- అహా!

రాయస్కీ:- మనం ఈ పరిస్థితుల్ని చక్క వెట్టుకో లేక పోయామని ఆతడు స్వయంగా తెలుసుకున్నాడు.

ఓల్గా:- మనం కాదు. — నువ్వు.

రాయస్కీ:- కొద్దిగంటల క్రితమే కాదు, నువ్వు 'మనం' అని వుపయోగించేవు!

ఓగ్గా:- కాని, వెంటనే ఒక సమావేశం జరిగింది. గానిలో దొమ్మి జరుగుతుందని నువ్వు జంకేవు. ఆ బాధ్యత తీసుకొనడానికి నువ్వు, డైరెక్టర్, కూడా జంకేను. మనం అద్భుతంగా వోడిపోయినాక కూడా ఆతడు సభ జరపడానికి ఏమాత్రం జంక లేదు!

రాయస్కీ:- పోనీ! ఓడిపోయినాం. దేవుడే వున్నా డన్నింటికీ.

ఓగ్గా:- ఏలాగ జరిగిందో యింతవరకు నా కర్థం కాలేదు. హఠాత్తుగా నీ ధైర్యం చెడింది. ఎవరో చిలిపిమనిషిలా అయిపోయినావు. ఎవరూ అనివుండని మాట లాడేవు. నీ ప్రకృతికే విరుద్ధంగా మాటలాడేవు. నువ్వు ఆ రాయస్కీవే కాదు. ఆ మనిషే వేరు. ఇదేమిటి ఈలాగ అయింది. (రాయస్కీ కాలరు మెలి వేస్తూంటాడు.) ఏమి టా పని.

రాయస్కీ:- ఏమీ లేదు. మెడపట్టీ కొంచెం బిగువుగా వుంది. గొంతుక ఒత్తుతూంది. కానీ, చెప్పా.

ఓగ్గా:- 'నెక్ టై' ముడి కొంచెం బిగువుగా వేసుకొని వుంటావు. నెక్ టై? నీ నెక్ టై కూడా అందరికీ ఉన్న మాదిరివే.

ఒక కుర్రాడు:- (పరుగునొచ్చి వచ్చి) బాబుగారూ! మీరు ఈ బాబు ఇచ్చేరు ఆయన ఎవరో గాని.

కాగితం ఇచ్చి పారపోతాడు.

రాయస్కీ:- నాకు ఈ చీటి పంపించిన వారెవరు? (చదివి చాలా ఉద్రేకం పొందుతాడు.) ఏడీ! ఆ కుర్రాడు ఏడీ?

(తిరిగి చూస్తాడు.) డైడోహా! అలారం గంట వాయించి
రైతుల్ని వెనక్కి పిలు.

ఓల్లా:- ఏమి జరిగింది?

రాయస్కీ:- ఆగు... ఏయ్! పిల్లలూ! యువజనసంఘం వారు!
వెళ్ళండి!...ప్రతివాడినీ వెనక్కి పిలవండి!

కమ్యూనిస్టుయువకులు పరుగెత్తి వెడతారు. గ్రా
మంలో అలారంగంట మోగుతుంది. భయంతోటీ,
తీర్చ్యంతోటీ, రైతులంతా మళ్ళీ వస్తారు. రాయ
స్కీ ఒక్కడే వేదికమీద నిలుస్తాడు. విచారంతో
ప్రజల్ని చూస్తూంటాడు.

షిలోవు:- మమ్మల్ని ఎందుకు పిలిచారు?

రాయస్కీ:- (ప్రతిమాట నొత్తి, విస్ఫుటంగా, పలుకుతాడు.)
నా కిప్పుడే ఈ వుత్తరం పంపించేరు. ఇందులో వున్న దిది.
(చదువుతాడు.) “ఓ ప్రతినిధీ! ఒక మీటింగులో నీ కిదివరకు
బుద్ధి చెప్పేము. అయినా నువ్వు ఇక్కడినుంచి వదల లేదు.
మా సలహా విని, నీ శవశేషిక సిద్ధం చేసుకుందుకు తగిన ప్రయ
త్నాలు చేసుకో. నువ్వు ఇంక ఎంతో కాలం బ్రతుకవు. నీ
ప్రాణాలు తీయగల తూటా సిద్ధం చేయబడింది. ధాన్యపు
వనూళ్ళకి పరలోకం పోవలసిన సమయం వచ్చింది. నీ రోజు
లు దగ్గర పడినాయి.” (ఆపలేని కోపంతో) ఈ చీటీ విలువ

చాలా అధికం. దీని కిరీదు రెండువేల పూడులు. తెల్లవారేట
ప్పటికి ఈ చీటి వ్రాసిన మనిషిని నా యెదట పెట్టకపోతే,
మీ రిదివరకు ఇచ్చుకోవాలన్న ఏడువేలకీ, మరి రెండువేల
పూడులు ఇచ్చుకోవాలి. ఇంకా చీటీలు వచ్చేయూ, త్వ నా
లుగు వేలు!

నిశ్శబ్దం.

ఓల్లా:- ఇదేమి టీలాగ వచ్చిపడింది? ఆ జాబు వ్రాసింది ఎవ్వరో
.దేవుడికే తెలియాలి. కాని, దానిని గురించి బాధపడకలసింది
మనమం?

రామస్కీ:- మాటలాడవద్దు. ఆ తూటా ఎవ్వరి కోసం సిద్ధంచేసే
రో నేను చెప్తా.

వేదిక దిగి, అటూ-యిటూ చూడకుండా ప్రజలు
మధ్య నుంచి నడుస్తాడు. వారు దారి ఇస్తారు.

తెర.

ఏడో రంగం.

క్వాసోపు ఇల్లు. ఓల్లా రివాల్వరు నొక దానిని
తుడిచి బాగుచేస్తూంటుంది. రాయస్కీ బల్లవద్ద కూ
ర్చుండి వ్రాసుకుంటున్నాడు. అతని ప్రక్కన జోటో
వా నిలబడివుంది.

రాయస్కీ:- (వ్రాత పూర్తిచేసి, కాగితం జోటోవా కిస్తాడు.)
ఇదిగో. దీనిని తీసుకుపోయి డైరీలోపు చేతికియ్యి. ఏవిధమైన
అలస్యం చేయకుండా మనవారి నందరినీ తీసుకురాండి. మీ
ఆయుధాలన్నీ వెంటతెచ్చుకోండి. ఒక్క తుణుకునా నేనూ
మిమ్మల్ని కలుసుకుంటాను.

ఓల్లా:- ఇప్పుడే వచ్చేస్తాన్నాము.

రాయస్కీ:- ప్రమాదంలాకి రాబోకు ఓల్లా!

ఓల్లా:- బహుశా నేను దోగుకొని వుంటాననే అనుకున్నావా?
ఇదిగో 'హ్యానింగ్' తయారయింది.

రాయస్కీ:- వెడదాం, లే. (జోటోవాతో) మీవాళ్ళు ఏలాం
టివాళ్ళు. నమ్మకాచ్చా!

జొటోవా:- ఆం. నమ్మకచ్చు. ఈ పేచీ వచ్చినప్పటినుంచీ, లో
క్తేవు ఇంటికి తిరుగుతూన్నాడు. అతడు ప్రజల్ని శాంత
పరచడానికి చెడతరుగుతూన్నాడు.

రాయస్కీ:- పిరికిపంద. జొటోవా! నడు.

జొటోవా:- ఇదిగో. తుణుం. (పరుగుడుతుంది.)

రాయస్కీ:- యుద్ధపరిస్థితులు వచ్చేయి. ఓల్గా! నీకు భయంలేదు
గదా!

ఓల్గా:- నా కేమీ భయంలేదు.

రాయస్కీ:- తుపాను వస్తూంది. గుర్రాన్ని పరుగెత్తిస్తా.

ఓల్గా:- శత్రుబిగం లో ప్రవేశిస్తావా యేం?

రాయస్కీ:- 1919 లో తిరుగుబాటుచేసిన ఒకపటాలాన్ని ఎదు
ర్కున్నా. నాతో ఇంకెవ్వరూ లేరు. సైనికులు వాళ్ళ డివి
జన్ కోసం ఎదురుచూస్తూ, యుద్ధానికి తయారవుతున్నారు.
తీర్మానగా వాళ్ళ దగ్గరకి గుర్రాన్ని పరుగెత్తించేను. అందరూ
చూస్తూండగా వారి నాయకుడిని కాల్చిపారేసేను. తరవాత
ఆ బెటాలియనే మా డివిజన్ లో ఒకభాగం అయింది.

ఓల్గా:- నువ్వు పొడుగు ఎదిగినట్లు కనిపిస్తున్నావు.

మైకేలోవు లోనికి వస్తాడు. వస్తూనే తనసామా
ను లొకమూల పడవేస్తాడు. క్వారంటైన్ గదిలో కున్న
ద్వారంవద్దకి వెళ్ళి, తలుపు తెరచి, తొంగిచూస్తాడు.

రాయస్కీ:- ఇంట్లో ఎవ్వరూ లేరు, జోగిని మినహా.

[మైకేలోవు లోనికి వస్తాడు.]

మైకేలోవు:- ఆఖరికి పరిస్థితులు ఇంతవిషమావస్థలోకి తీసుకువచ్చే
 వేమిటి? విచారణ జరిపించుకోవాలని వుందా? 'రాయ్ వో' లో
 వుండగా లోక్మేవు టెలిఫోను చేసేడు. పరుగుత్తుకుని వచ్చేడు.

రాయస్కీ:- మరేమీ కంగారు లేదు.

మైకేలోవు:- గ్రామం అంతా అట్టుడికి పోతూందని ఈ పాటికి
 ప్రహించే వుంటా వనుకుంటా. ఈ వేళ జనం అంతా మసల్ని
 ఎదుర్కో వచ్చు.

రాయస్కీ:- తరుగుపాలుని అణిచి వెయ్యడానికి కావలసిన ప్ర
 యత్నాలన్నీ చేసేను.

మైకేలోవు:- నీ అడ్డుల్ని ఉపసంహరించుకున్నా వనుకుంటారు.

రాయస్కీ:- కమ్యూనిస్టు యువకుల కండక్టి ఆయుధా లిమ్మని
 అజ్ఞాపించేను.

మైకేలోవు:- నీ అజ్ఞని రద్దుచేసు కున్నావా?

రాయస్కీ:- నే నేం పిరికి పందను కాను. ఆవిషయం నీకు బాగా
 తెలుసును.

మైకేలోవు:- ఆ టెలివి తక్కువ అజ్ఞని వెంటనే రద్దు చేసుకొని
 గ్రామంలోని ప్రతి టైతుకీ ఆ విషయం తెలియ పరచ మని
 అజ్ఞాపిస్తూన్నా.

రాయస్కీ:- ఎన్నటికీ జరగదు.

మైకేలోవు:- స్వయంగా. నేనే అపని చెయ్యగలను. కాని, నలు

గురిలోనూ నిన్ను హాస్యాస్పదం చేయడం నాకు ఇష్టంలేదు. ఏదీచిట్టున్నా, ధాన్యం వనూలు చేయడానికి ఇక్కడ వుండే వాడివి నువ్వు.

రాయస్కీ:- (కోపంతో) నా ఆజ్ఞని ఉపసంహరించుకోను.

నిన్ను ఆలాగ చేయనీయను. తిరుగుబాటు వస్తుందని బెదిరించి నంత మాత్రాన చేత ఆజ్ఞని ఉపసంహరించు కోవడమా? వర్తి పీరికిపని. పార్టీకి అప్రతిష్ట కూడాను...

మైకేలోవు:- పావేల్! తొందర పడకు. తెలివి తక్కువ పనులు చేసి మైగా ఆతప్పులు నిర్దుకొనక పోవడం మూలాన పార్టీకి అప్రతిష్ట కలుగుతుండే కాని,...

రాయస్కీ:- చేసింది పొరపాటుని మంచి ఋజువు చెయ్యి. గ్రామస్థులు మన పైనికల్ని పిలిపి నప్పుడు నువ్వే గ్రామం అంత మీదా శిక్షారసుము వనూలు చేసే వాడివి.

మైకేలోవు:- నేను శత్రువులకి శిక్షలు వేసేవాడిని. ఇప్పుడునువ్వు శత్రుమధ్యంలో వున్నావా?

రాయస్కీ:- వాళ్ళు కులకుల్ని మద్దతు చేసినంత కాలం శత్రువులన్న మ.టే.

మైకేలోవు:- వాళ్ళు కులకులతో కలియడం తప్పని సరిగా తెచ్చి పెట్టేవు. గ్రామం అందర్నీ నీకు శత్రువుల్ని చేసుకున్నావు. ధాన్యం వనూలుకీ, శిక్షాధనం వనూలుకీ ఏలాగ ముడిపెట్టేవు? నువ్వెవరివి? తన వలస రాజ్యాలు సరిమాడ వచ్చిన ఇంగ్లీషు

ప్రభువువా? ఈ పట్లన్నీ విదేశాలలో నేర్చేవా?

రాయస్కీ:- అయితేనీ వుద్దేశ్యం చంపతూన్నా వూరుకోవనా?

మైకేలోవు:- కులకులు తిప్ప నిన్ను చంపేది ఎవరు? ఆ కులకులు మనం వాళ్ళ ధాన్యం దోచుకుంటూన్నామనీ, మనం దొంగలమనీ, కంతం పాడి అయేటట్లు ఆరుస్తూనే వున్నాడు. నీశక్తి వంచన లేకుండా వాళ్ళకి సాయం చేసేవు. ఆ పాఠపాటు సర్దుకో. నీజ్జు పార్టీ విధానానికి వ్యతిరేకంగా వుందని నువ్వే చూపాలి.

రాయస్కీ:- అపని చేసి మళ్ళీ ఈవూళ్ళో తలెత్తుకుని తిక్కలనా?

మైకేలోవు:- పార్టీ సిద్ధాంతాన్ని సక్రమంగా అనుసరించడం కంటే నీ వ్యక్తి గౌరవాన్ని కాపాడు కోవడమే ముఖ్యమని టింహిస్తూన్నా వన్న మాట.

రాయస్కీ:- నేను నా జ్ఞానం తగ్గించుకోను.

మైకేలోవు:- తగ్గించుకు తీరాలి.

రాయస్కీ:- ఉహూ.

మైకేలోవు:- ఉపసంహరించుకో. పావేలూ! ఒక్క తుణుకుగాడా వ్యర్థం చెయ్య వలసిన సమయం కాదిది. ఇంకా ఆలస్యం చేస్తే, వెంటనే నిన్ను అరెస్టు చెయ్యవలసి వస్తుంది.

[రాయస్కీ టోపీ తీసుకొని ద్వారాకేసి వెళ్తున్నాడు.]

చలిగా వుంది; కోటు తొడుక్కుపో.

[రాయస్కీ పొట్టి కోటు తొడుక్కుని వెడతాడు.]

ఓల్గా:- మైకేలోవ్! మాట.

మైకేలోవు:- వింటున్నా.

ఓల్గా:- ఇక్కడ ఈలా జరిగిందని ఎవరగానే సంతోషం కలిగిందా?

అనందోద్రేకంచేత నీగుండెలు ఆగిపోలేదు!

మైకేలోవు:- నేను చాలా కంగారుపడి పరుగుతున్నాను వచ్చేను. చాలా గండ్రగోళం జరుగుతుందని భయపడ్డాను.

ఓల్గా:- నాప్రశ్నకి సరిగ్గా సమాధానం చెప్పు. ఆవార్త విన్నప్పుడు నీకు ఆనందం కలగలేదు?

మైకేలోవు:- చాలా చిత్రంగా వుండే. సంతోషం ఎందుకు?

ఓల్గా:- ఎందుకా? మళ్ళీ ఇంకోమారు పావేల్ని అవమాన పరచవచ్చు. నీ కంటే తెలివైన వాడు కనక, - నీకంటే వెయ్యి రెట్లు అండమైన వాడు కనక అతనిమీది అసూయ తీర్చుకొనడానికి మళ్ళీ ఇంకో కారణం దొరికిందని.

మైకేలోవు:- ఓల్గా! ఎంత అవమానకరంగా మాట్లాడుతున్నావో తెలుసునా? ఈనాడ్యే ఎంత నీచమైన విషయాలు నా మీద ఆరోపిస్తున్నావో.

ఓల్గా:- నాకోసమని నువ్వు అతనిమీద పగ తీర్చుకుంటున్నావు. వింటున్నావా? నే చెబుతున్నది వేషంలావున్న నీకు కాదు. నిజమైన మైకేలోవుకి - నీ ఆత్మకి చెబుతున్నా. నాకోసం అతని మీద పగ తీర్చుకుంటున్నావు. అందుకోసమే నువ్వు ఇక్కడికి వచ్చేవు.

మైకేలోవు:- ఎంత నీచం! ఓల్గా! ఇచ్చట జరిగిన పరిస్థితుల్ని సరిగా అర్థం చేసుకోకపోతే - ఇద్దరు ప్రత్యర్థుల మధ్య జరుగుతూ వున్న పోరాటం మాత్రమే ననే అర్థం లాగేటట్లయితే - మనం మాటలాడుకోవలసిన పనే కనపడదు.

ఓల్గా:- అదుగో జిల్లాపార్టీ కార్యదర్శి మాట. మళ్ళీ మైకేలోవు దాంతున్నాడా?

మైకేలోవు:- మైకేలోవులు ఇద్దరు లేరు, వోల్గా! ఆ తెలివితక్కువతనం వాదులు. ఉన్నదాని ఒక్కడే మనిషి.

ఓల్గా:- ఆ వున్న దొక్కడూ పార్టీ కార్యదర్శి.

మైకేలోవు:- ఔను. అతడే జిల్లా కమిటీ కార్యదర్శి.

ఓల్గా:- కాని, మైకేలోవ్! నువ్వు ఓడిపోయేవు. నన్ను ఆతనివీదికి ఎదురు తిప్పుదామని చూసేవు. బలవంతంగా నీకేసి తిప్పుకుందామని చూసేవు. కాని, ఫలితం మాత్రం ఖాస్యం. నువ్వు ఎప్పటికీ - వింటున్నావా? - ఎప్పటికీ, నాకు పరాయివాడివే. నే నతని దగ్గరికే పోతా. నీ చేత అవమానించబడి, వేటాడబడుతూన్న ఆ నిజమయిన మనిషి దగ్గరికే పోతాను. నేను ప్రేమిస్తూన్న ఆతని దగ్గరికే పోతాను. (తొందరగా కోటు తొడుక్కుంటుంది.)

మైకేలోవు:- నిజానికి నేను నిన్ను అర్థం చేసుకోలేదు. ఈతడు కూడా తప్పు... కాని, అగు. ఒక్క ఊణం. క్లబ్బుకి నేనూ వస్తున్నా... వీలు చిక్కినంతమంది రైతుల్ని పోగుచేయమని

లోకేవుతో చెప్పేను.

ఓర్క:- నేను నీతో రాను.

వెనుతుంది.

మైకేలోవు:- ఎవరికి తోచినట్లు వాళ్ళుంటారు....(నిశ్శబ్దం. మైకేలోవు నెమ్మదిగా తన సామాను తీసుకుంటాడు.) కామ్రేడ్ మైకేలోవు! రెండే ప్రశ్నలు! ఊరి నీకూ ఆమెకూ, సరిపడే సామాన్యలక్షణాలు ఏమన్నా వున్నాయో? ఉహుం. లేవు... అయితే ఇంతకాలం ఈ విషయం గమనించకుండా ఏలాగ వుండగలిగేవు?... బాగుంది. ఏలాగో తటస్థపడింది.... సరే. ... జరిగిన దేదో జరిగింది ... ఈ కొత్తవాని విషయంలో నీ భావం ఏలాగవుంది? ... నీవు ఇంకా ఆమెని ప్రేమించగలుగుతావా? ... ఔను, ఔను. ... నువ్వు! ... వేరొక ధ్వనితో) సరే! నేను పోవాలి. ... వారంతా ఈ సాటికి వచ్చి వుంటారు. ... కాని, సమాధానం చెప్పి మరీ కదులు. ...ఓ! బాగుంది. ... పోతా!

వెళ్ళిపోతాడు.

మోక్రీనా:- (లోనికి వచ్చి, పరిశీలనగా చూస్తుంది.) అందరూ పోయేరు.

క్వాసోవు:- (లోపలికి వచ్చి) ఊరి. (కూర్చుంటాడు) అబ్బ! గుండెలు ఏలాగ కొట్టుకుంటున్నాయో! నా వృత్తువు సమీపించింది.

మోక్సీనా:- దేవుడిని ధ్యానించు!

క్వాసోవు:- దేవుడికి మన గోల వినిపించడం లేదు.

మోక్సీనా:- విశ్వాసం-

క్వాసోవు:- -ఉంచాలనే వుంది. అమ్మ! నువ్వొక పని చేసిపెడ
తావా? బండీపాకదగ్గరికి వెళ్ళి తలుపు నెమ్మదిగా తట్టు. వా
రందరినీ ఇక్కడికి రమ్మను. నేను కనిపెట్టుకొని వుంటాను.

మోక్సీనా వెనుతుంది. క్వాసోవు మోకరిలపడి
నెమ్మదిగా ధ్యానిస్తూంటాడు. కోటికిన్, ప్రోస్కిన్,
జుబోవులనూ, వారి పిల్లల్నీ, మరొక ఇద్దరు రైతు
ల్నీ వెంటపెట్టుకుని, మోక్సీనా వస్తుంది. దేవతావిగ్ర
హాలనుందు మోకరిలపడి, అంతా కూర్చుంటారు.

కోటికిన్:- ఇవాన్! మనా వాగుంది. అసలు విషయం ఏమిటి!
(క్వాసోవు మాట్లాడడు.) ఇవాన్! ఓ ఇవాన్! (క్వాసో
ధ్యానంలో వుండి మాట్లాడడు.) ఇవాన్! దేవుడు ఎక్కడికీ
పారిపోడు, లే. మనకి ఒక్క గంటకంటే వ్యవధి లేదు. మే
మంతా వచ్చేము.

క్వాసోవు:- మీ కందరికీ పందనాలు. మైకేలోవు వచ్చేను.

జుబోవు:- ని....జ....హే....!

గ్రీన్ కిన్:- మళ్ళీ?

కోటికిన్:- వాడు మహా జీర్ణులవారి వాడు. మనిషిలో మంచి

దనం అసలు లేదు. ఏదో స్వర్గుపోయేరకం కాదు. మీటింగు లో మరల నందరినీ బుట్టలో వేసేడు. ఇప్పుడు మళ్ళీ తయారయ్యేడు.

పోస్కిన్:- మైకేల్ పు ఇంకా పోస్కిన్ ను మరచివుండడం. పోస్కిన్ ను ఆతడినీ మరచిపోలేదు.

కోటికిన్:- ఇద్దరూ ఒకచోట జీవించియుండగలరా?

క్వాసోవు:- వాదిద్దరి నడుమా పచ్చగడ్డి వేస్తే భగ్గు మంటూంది. ఒకడు అంతకంతకి పేట్రేగి పోతూంటే రెండోవాడు ఏదో విధంగా ఒరగేసుకు పోతున్నాడు.

కోటికిన్:- వాళ్ళని ఒక్క బాకుపోటుతో కడలేస్తేమూ? ఆ సంగతి ఎన్నడయినా ఆలోచించేవా?

క్వాసోవు:- ఇప్పుడు కత్తులు నూరుకుందుకు ఖాళీ లేదు. ఉంటే గండ్రొడ్డలి తియ్యాలి. వాసిలీ! ఎలుగుబంటిలా ఎదుర్కోవలసిన సమయంలో నక్కలా దాగుతానంటావే?

కోటికిన్:- ఎలుగుబంటి ఛాతీ వెడల్పు. తుపాకీగురికి చులకనగా దొరికిపోతుంది.

క్వాసోవు:- దుంగల వెనక దాగు. వేటగాని బాటకి అడ్డంగా దుంగలు పడతాయి. ఆఖరుకి వుడతలు కూడా తిగబడేలా అడివిజంతువు లన్నింటినీ రెచ్చగొట్టు. అడవి విశాలంగా వుంది. వేటగాళ్ళు ఎందరో వుండరు.

కోటికిన్:- అడవిజంతువులలో సామన్యం వుంటే, చెయ్యొచ్చు.

కాని, తోడేలుకీ కుండేలుకీ సామరస్యం కదురుతుందీ?

క్వాసోవు:- కుండేలుని రెచ్చగొట్టి, ఇతర జంతువులతో కలిసేలా చెయ్యాల్సి. (ఊదరితోటీ) మనం ఇక్కడ హాస్యంగా సమావేశం జరుగ్దాము. మన గ్రామంలో మన యింటిలోనే సహాస్యంగా దాగివుంటే వలసివచ్చింది. ఏమీ సంబంధంలేని పరాయి వాళ్ళ మాదిరిగా నడుచుకోవలసి వచ్చింది. ఆసలు మనం ఏలాంటి వాళ్ళం? అన్నిటికీ మనమే ఆధారం. రష్యామాతని పోషించుతూన్నది మనమే. మాస్కో- ప్రజలకి బట్టలు తయారు చేసియిచ్చేది మనం; వారికి కాలిజోళ్ళు చేసియిచ్చేది మనం; పోషించేది మనం. కాని, మన మీద అధికారం సాగించేది ఎవరో తెలుసా? చింకిరిగుడ్డలజోగులు, ముష్టివెధవలు, త్రాగుబోతులు! మాస్కోలో వుంటూన్న దేవరు! వారికి ఏ చీకు చేంతలూ లేవు. ఈ రష్యా అంతా వారికి ఓ పరిశోధనాగారం అయిపోయింది. దానిలో ఒక రకం ఓషధిని యూరపు నుంచి దిగుమతి చేసి, నాటడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నారు. ఆ పొలంలో మనం కలుపు మొక్కలమాదిరిగా కనబడుతున్నాం. మనల్ని తొలగించాలని వారి యత్నం; వేళ్ళకంటా కీకెయ్యాలని వ్రాహ్. మన కిప్పుకు రెండే పద్ధతులు మిగిలినాయి. ఒకటి వారేం చేసినా నోరుమూసుకొని పడివుండి, నశించి పోవడం. లేదా, యూరోపంతా దద్దరిల్లిపోయేలాగ “ఓ మాస్కోపండితులారా! వేము ఆలాగ లొంగిపోవడా

నికి గడ్డిమొక్కలం కాదు. ఇవి మర్రిచెట్లునుమా" అని ఎలు
రెత్తి చెప్ప నయినా చెప్పాలి. (బల్ల గుద్దుతాడు. నిశ్శబ్దం.
ఇంకా స్పష్టంగా) మేము మీ కత్తులు విరిచివేస్తాం. సామ్యం
చెప్పిన తరవాయిగా మందు తయారయింది. నిప్పు గీయడం
ఒక్కటే తరవాయి. ఆ పని మనం కానిద్దాం.

జుబోవు:- ఢేష్!

షిలోవు:- ఇది సమయం కాదేమో.

గ్రీన్ కిన్:- పారపాటు. ఇదే మంచి సమయం. ఆ జాబు చాల
విలువ గలదని, ఎరిగిచెప్పకపోయినా వహించి మాటన్నా
డు, రాయస్కీ. కాని, ఉన్నదేమిటంటే ఆ కిరీడు నిచ్చు
కొనే దెవరు? అనేది వొక్కటే.

పోస్కిన్:- మైకేలోవు ఈవూరు విడువడు. వాడికి ఈవూరు
నీరు పడింది.

క్వాసోవు:- (కోటికిన్తో) నీ అభిప్రాయం ఏమిటి?

కోటికిన్:- నేనేమీ వెనకతియ్యను. కాని, మనం కొంచెం ఆలో
చనతో అడుగువెయ్యాలి. అన్నింటికంటేనూ ముఖ్యమయిన
విషయం నీసా. ఒక్కొక్కప్పుడు అది అద్భుతంగా పనిచేయ
గలదు. లక్షాధికారిని భిక్షాధికారిని, భిక్షాధికారిని లక్షాధికా
రినీ చేయగలదు. కనక సునం గ్రామంలో ఒక విందు చేయ్య
డం మంచిది.

గ్రీన్ కిన్:- ఆ పని చేయవలసిందే. ని...జు.

కోటికిన్:- దేవుడి దయకూడా వుండాలనే విషయం మరచిపో కూడదు. దేవుడు తమ పక్షాన వున్నాడంటే వారికి ఎంతో వుత్సాహం. కాని, మనం ఆపని చాలా చమత్కారంగా నడిపించాలి. రేపు పండగరోజు. అదివారంనాటికంటేనూ రేపు దేవాలయంలో చాలా వనం సమావేశం అవుతారు. 'సా సా' గీతారం కోసం ఒక సమయం ప్రకటించమని ఫాదరుతో చెప్పాం. మన వాళ్ళు, నిజంగా చేసిన వెధవపనులన్నీ దాచి, ఏనాడూ చెయ్యని తప్పు లొప్పుకొనే సమయంలో ఫాదరు నోట — నువ్వు ఆలాగ చెయ్యి, ఈలాగ చెయ్యి, అనిపించినామా వొదిలిపోతుంది. అప్పుడు దేవుని ఆశీర్వాదంతో మన పని ఆరంభించవచ్చు.

క్వాసోవు:- రేపటికి సమయం మించి పోతుంది. ఈ వేళనే, ఈ క్షణంలోనే మనం పని ఆరంభించాలి.

బుబోవు:- ఇప్పుడే యెల్లాగ?

గ్రీన్ కిన్:- ఇప్పుడే నడడంలో నీ అభిప్రాయం ఏమిటి?

షలోవు:- నాకు భయంగా వుంది సుమీ!

కోటికిన్:- ఇవానూ! ఏమిటా మాడావిడి!

క్వాసోవు:- మన మహావీరుని ఆజ్ఞలు రద్దపరచడానికి మైకేలో వున్నాడే. ఈ వేళనే ఐతే ప్రజల కీమాట చెప్పడానికి భాళీ వుండదు. రేపటి కంటే ఊరందరికీ ఉప్పందిపోతుంది. మనమాట వినివా దొక్కడూ వుండదు. ఇదే తిగిసరుగుం.

పోసి, న:- (సగతొ) మైకేలోవు నా వంతు.

క్వాసోవు:- వాడి ఆత్మశాంతికోసం ప్రార్థించుదాం. రండి.

క్రాసు వేస్తాను. నిశ్శబ్దం.

బుబోవు:- అయితే గాయక్కి ఆత్మకో?

క్వాసోవు:- వాడిని మట్ట బోకండి. మైకేలోవు చెచ్చిసోయే
డంటే మనమహావీరుడు వలసినంత అపకారం తెచ్చి పెట్టుకో
గలడు. మన పూర్వోక్తమే కాదు. జిల్లా అంతా ఒక్క
మాటమీద తలగబడి వూరుకుంటుంది...

బుబోవు:- మైకేలోవు కోరికో యింట నున్నాడా?

క్వాసోవు:- ఔను. రైతుల్ని పోలీసుకొని రమ్మని మనవారిని
పంపించుదాం. గ్రామంలో వున్న ఆయుధాలన్నీ జాగ్రత్త
పెట్టించాలి. కోటికిన్ తేనెటీగల దొడ్డిలో కలుసుకుందాం.

కోటికిన్:- బాగా :వచ్చి మైన వాళ్ళని వెంటనే పిలవండి.

క్వాసోవు:- కుర్రవాళ్ళని దీసుకురాండి. పోండి. మీరు దేవుడే
సాయం చేస్తాడు.

షిలోవు:- ఒక్క సముషం...

గ్రెన్ కిన్:- వాస్యో! ఏమిటది?

షిలోవు:- ఒక్క సముషం అగండి ... ఇవానా! ... ఏమిటి

చెయ్యాలని నీ వ్రాసా?... నాకేమీ తెలియడం లేదు.

వాసిలీ:- నీకు తెలియని దేమిటి?

షిలోవు:- మనం ఎందుకు పొరాడుతూంటు? ఆ కాగితం కోసమే?

దానికోసం మరో రెండువేల పూడులు వసూలు చేయడం మంచిది కాదనేకాదూ! — కాని, ఇప్పుడు... మైకేలోవు వాటిని తీసుకో... ఆతనికి అది తప్పని తోచింది. కాని, మనం! (అభినయిస్తాడు.) ఎందుకూ? ఇవాన్! ఆతడు మన పక్షమే కాదా?

గ్రీన్ వుడ్:- నే చెప్తా. నాతో రా. ఒక్కగానెడు పుచ్చుకున్న మీదట నీకే తెలుస్తుంది.

షిలోవు:- కాదు. ఉండు. ఉండు.

క్వాసోవు:- వాసిలీ! కబుర్లు పెట్టుకు కూర్చుండుకు సమయం కాదు. సరాసరి పనిలోకి దిగాలి. మీరంతా ఇక్కడే వుండి పోయేరేం? మన మంతా ఒక్క చోటనుండగా ఎవ్వరూ చూడకూడదు. మన గ్రామంలో మనమే మొగం చూపలేని స్థితికి వచ్చేము. ఎంత దౌర్భాగ్యం!

ఒకరి తరవాత నొకరు వెడతారు.

మోక్సీనా:- ఈ గండ్రగోళాని కంతకీ కారణం ఆ కోల్కాయే. వాడూ ఒక అమ్మ కొడుకే నని పూరుకున్నా గాని, యీ సరికే గొంతు మలిమెయ్యక పోయానా?

క్వాసోవు:- కోల్కా వున్నాడే వాడు గుర్రం కాబోలో నాడం లాంటివాడు. మనం అసలు గుర్రాన్నే చంపేయాలి.

షిలోవు:- ఇవానూ! ఆ గుర్రం ఎవరిది?

క్వాసోవు:- వాసిలీ! వెళ్ళి రా.

గ్రాన్ కిన్ మీగోవుని నడిపించుకు పోతాడు. వాళ్ళని పంపించి, క్వాసోవు తలుపులు వేసుకుంటాడు. ఒక గండ్రగొడ్డలి తీసుకొని, మోకాళ్ళమీద వొంగి బల్ల ఎత్తి, దానిక్రింది నుంచి ఒక రైఫిలూ, రివాల్వరూ, తీసుకుంటాడు.

క్వాసోవు: - మనస్సులో ఎల్లాగో వుంది. ఏమయినా చెప్పుదూ.

మోక్సీనా:- (శివం ఎత్తివట్లుగా) ఇవానూ! నీకేమిటి చెప్పను!

రాత్రీ నాకు కనపడిన విషయం నీకూ చెబుతా. విను. నిన్న సాయంకాలం నా మనస్సు ఏలాగో వుంది. చాలాసేపు వరకూ నిద్ర పట్టలేదు. తోటలలో కుక్కలు ఆరుస్తున్నాయి. పొయ్యి వెనక్కాల చిమ్మట ఒకటి 'క్షీ-క్షు' మంటూంది. అటు తరవాత నిద్ర పప్పుడు వచ్చిందో తెలియదు. కీచురాయి గోల వినిపించడం లేదు. దానికి బదులు సన్నని తీగల మీద- నక్షత్రకాంతి రేఖలతో తయారుచేసిన తీగలమీద- మానవమాత్రు డెన్నడూ చూచి వుండనంత మందగమయిన తీగలమీద- పాడుతూన్న దేవదూతల గానం వినిపించసాగింది. ఆ దేవదూతలు తమ చిన్ని వేళ్ళతో ఆ తీగల్ని అంటి అంటునట్లు తాకుతూన్నారు. నా కళ్ళ యెదుట నిండుగా పూచిన ఉవ్యానవం కనబడింది. జలధారలు పొంగుతూ, మీమీలలాడుతున్నాయి. నిష్కల్మషమయిన చెరువులలో

పడవలు తేలియాడుతున్నాయి. అక్కడి పువ్వులు బాగా
యెత్తున వుండి, స్వర్గంలో తేలియాడుతూన్నట్లు కనపడుతూ
న్నాయి. పరిమళపూరితమయిన గాలి తగిలే టంతకి ప్రాణం
లేచివచ్చింది. మాతాత్తుగా నా కంటిముందు ఒక పేబిలు కన
బడింది. దాని మీద సాచిపురుగు నారాలతో నేనుబడిన
బట్ట పరవబడివుంది. దాని పక్క- ఒక వేపున దేవీప్రమానంగా
దేవదేవుడు కూర్చుని వున్నాడు ఆసక్తికొని ఒక సింహాసనం
మీద మన ప్రభువు కూర్చుని వున్నాడు. నే నాయనకేసి
తల యెత్తి చూడలేకపోయాను. నిలువునా కుప్పకూలిపోయా
ను. అప్పుడు ప్రభువు నన్ను పిలిచి తలయెత్తి చూడమ
న్నాడు. ప్రభువు ముందర మన 'చిన్న జారు' కూర్చుని
వున్నాడు. ఆయన స్వచ్ఛమైనదుస్తులు ధరించేడు. ముత్యా
లతో వాటిమీద లతలు కుట్టబడివున్నాయి. ఆయన తల
మీదినుంచి ఒకవిధమయిన తేజస్సు ఎగచిమ్ముతూంది. ఆయ
నను చూసి 'ఓ మహాప్రభూ! క్రైస్తవవ్యతిరేక ప్రభుత్వా
న్నింకా ఎంత కాలం సాగనిస్తావు? నీ ప్రజలదగ్గరికి మరల
'యెప్పు డొస్తావు?' అని అడిగేను. జారుప్రభువు సింహాసన
ము దిగి చేయిజాపినాడు. నేను...

పాపా గుమ్మంలోకి వచ్చి గోడకి జేరబడి కావ
సోవు న క తేరిపారచూస్తుంది. మోక్షీనా ఆ మరలక
నిశ్శబ్దంగా చూస్తూ నిలబడుతుంది.

క్వాసోవు:- (వెనక్కి తిరిగి చూడకుండానే) అప్పుడు నువ్వు ఏం చేసేవు? (నిశ్శబ్దం) నీ వేం చేసేవు? (తుపాకీ చేతులూ వుండగానే వెనకతిరిగి చూస్తాడు.) ఓం. నా చిట్టి తల్లీ! క్లబ్బుకి పోతానంటూ నువ్వు చేసిన దినా?

పాషా:- అక్కడికంటే ఎక్కువ ఆందకరమయిన ప్రదర్శనం ఇక్కడ నా కంటపడింది.

క్వాసోవు:- నువ్వు తలుపుకి తాళం వేయలేదు టమ్మా!

పాషా:- తాళం వేసే వుంది. కాని, ఆ రైతులతో చీకటిచాటున లోపలికి వచ్చేను.

క్వాసోవు:- ఇక్కడ ఏముందని వచ్చేవు?

పాషా:- (రైఫిలు కేసి తల ఎరవేసి) నువ్వు నుమంటూన్న దాని కంటే ఎక్కువే చూసేను.

క్వాసోవు:- నీ తండ్రిమీద వేగులదానివా?

పాషా:- ఏనో సరదా. నాకు అన్ని సంగతులూ తెలుసుకోడం ఓ సరదా.

క్వాసోవు:- (బెదిరిస్తూన్నట్లు) పాషా!

పాషా:- ఆ పేరు నువ్వు పెట్టినదే!

క్వాసోవు:- కోపం జ్ఞానాన్ని లోపింపచేస్తుంది. ఒక్కొక్కప్పుడు నువ్వు నా మాతూరు వనేది కూడా మరవవచ్చును.

పాషా:- నువ్వు మరవడమే తటస్థించితే శతసహస్ర వందనాలు.

క్వాసోవు:- కుక్కా!

పాపా:- గోరడి మొదట వున్నావు!

క్వాసోవు:- నన్ను చంపుతా.

పాపా:- మైకేలోవుతో తృప్తి లేకన్నమాట.

క్వాసోవు:- ఆ...హా! విన్నావా!

పాపా:- నాకేం చెవులు లేకపోలేదు.

క్వాసోవు:- పాపా! ఎవరే ఇప్పుడేం చేస్తావు?

పాపా:- ఆ పని జరగనియ్యదు! ఆ దారుణస్వభావం జరగకుండా ఆపుతాను. జరిగిన దంతా బయటపడతా.

క్వాసోవు:- నీ తండ్రిని చంపించేస్తావా?

పాపా:- నీ సంకల్పం విడిచి పెట్టుమరి!

క్వాసోవు:- నన్ను మహా బాధ పెడుతూన్నావు.

పాపా:- నువ్వు నన్ను బాధించడం లేదూ! గోరీలో పెట్టివట్టు నన్నీ వెధవకొంపలో అణచివేయలేదు!

క్వాసోవు:- వేచీలు తవ్వకోడాని కిదా సమయం?

పాపా:- ఏం? తొందరపడుతూన్నావు? అతనిని చంపడానికి నీకు ఖాళీ యిస్తాననే? వెడతా. (బయలుదేరుతుంది.)

క్వాసోవు:- ఎక్కడ, డిక్కె? ... పాపా! దక్కనిముషం అగు!... పాపా!

పాపా:- బాధ పెడుతూ నేనెందు కిక్కడ?

క్వాసోవు:- పాపా! నా మాట విను. నా ప్రాణాలు తియ్యడాని కంత తొందర యెందుకు? కష్టపడి, చెరుటోడ్చి, ఈ భూము

లన్నీ దున్నుతూంటు నీ కోసమే కాదా!

పాపా:- ఆ పని చెయ్య మని నేనేం బతిమాలలేదు. (ద్వారం కేసి నడుస్తుంది.)

క్వాసోవు:- ఒక్కమాట విని పో. ఒక్క- మాట!

పాపా:- చెప్పు.

క్వాసోవు:- నవ్వు వెడుతూన్నది ఎవరి కోసం? వాళ్ళు మనల్ని మనుష్యులుగా నైనా చూస్తున్నారా? వాళ్ళ కంటికి మనం పురుగుల కంటేనూ అధమంగా కనబడుతున్నాం. ఉగాహ రణకి చూడు! వాళ్ళు నిన్ను ఎందుకు హేళన చేశాడం?

పాపా:- నన్నా! ఎవరా హేళన చేసేది?

క్వాసోవు:- మీ మహావీరుడు. ఆ పతకం ధరించేమా, వాడూ ఆ తెల్లతోలు తొత్తూ కలిసి.

పాపా:- ఏమని హేళన చేసేరో చెప్పు!

క్వాసోవు:- తన ముండ దగ్గరనే నిన్ను వేళాకోళం చేసేడు.

‘ఎంత పల్లెటూరి గబ్బిడాయి! లావుగా చప్పిడి ముక్కు అదీ నా కోసం దేవుళ్ళాడుతూంది. నేనేనో తనని మనతో సగరానికి తీసుకుపోతా ననే అనుకుంటూంది...’

పాపా:- (రెండు చేతులూ గుండెల కడుముకొని, కళ్ళు తిప్ప తూ) అసత్యం!

క్వాసోవు:- ఆ లంజ నోవ్వంది. “తీసుకురా, పోనీ వంటకయినా డాపయోగిస్తుంది.” అంది అవిడ.

పాపా:- (కన్నీటితో) వంటకా?

క్వారోవు:- దానికి వాడేమన్నానో తెలుసా?... "చూద్దుగాని, కాదూ. నేను చెయ్యమంటే అది వంటకి కూడా సిగ్గుపడుతుంది."

పాపా:- (కంట నీరు పెట్టి) అసత్యం! ఎప్పుడూ అనడు. నన్ను ఆ విధంగా చేయడం.

క్వారోవు:- (తల వంచి) దేవుడి తోడు!... అమ్మ తోడు!...

పాపా:- నోరు ముయ్య! నోరు ముయ్య! నన్ను ఆలోచించనీ!

దాని ముందర నన్ను హేళన చేసేడా?

క్వారోవు:- దాని ముందరే నమ్మా!

పాపా:- నోరు ముయ్య! నోరెత్తకు! సావేర్! ఆపరికి నువ్వు

అందరిలాంటి వాడేనేనా? ఇంకా నీ కోసం నే పాక్షలాడు

తున్నానా? నేను? ఓ మొద్దూ! పాపా! ఓ పేడబామ్మా!

(వీడుస్తుంది.)

మోక్షీ)నా:- వీడు! వీడ్వడలన హృదయ భారం కొంత తగ్గితుంది.

పాపా:- ఏ! ఇంక నవ్వా మొదల? నేనేమీ ఏడవడం లేదు.

నాన్నా! నిష్క్రమిస్తున్నాను!... కానీ!... జ్ఞానం వేడి వాళ్ళ

కి తెలియాలి. ఒక్కడూ తిరిగి ఈ ప్రాంతాలు తొక్కి

చూడకూడదు. ఇక్కడే, నగరానికీ, వధ్యుల ప్రదేశమం

నా దృష్టిపట్టలం కావాలి. వాళ్ళని జ్ఞానంతో ముట్టడించా

లి. కొంపలు కాలి, కిటికీ తలుపులు పరిశీలించి, చూసి

అనందించుచు. వాళ్ళవి ఎంతెంత భవంతలయినా మనం
తగలదెట్టివేయగలం! ఇవి మహావృక్షాలు. కామా?

క్వాసోవు:- అమ్మాయీ! మనం ఉభయలం కలిసే ఆ పని
చెయ్యచ్చు! (పాపా ఆవేగంతో ఒక తుండుగడ్డ తలకి
చుట్టుకొని, కోటు తొడుక్కుంటుంది.) ఎక్కడికి వెడుతు
న్నావు, నవ్వు.

పాపా:- అనుమానించ నక్కర లేదు. లేనె టీగలనొడ్డి దగ్గరికి
వెడుతున్నా.

వెడుతుంది.

మోక్రీనా ఆమెని పంపి తలుపువెయ్యడానికి వెడు
తుంది. క్వాసోవు నెమ్మదిగా మోకరిలబడతాడు.

క్వాసోవు:- దేవదేవీ! ఆపద్బాంధవీ! నా కూతురుతో అసత్యా
లు చెప్పేసని కోపగించకు. తుమించు.

[తేక.]

జనో అంకం.

ఎనిమిదో రంగం.

ఒక రైతు యింటిలో వొక గది. అందులోనే సమిష్టిగ్రంథాలయం వుంది. అచ్చటి బెంచీ లన్నీ ఒక మూలకి చేర్చబడివున్నాయి. జొటోవా, రోమనోవు, మిష్కా అఫనాశీవు, ఇతర కమ్యూనిస్టు యువకులు-యువతులు, ఆ గదినిండా వున్నారు. అందరూ చుట్టలు కాలుస్తున్నారు.

రోమనోవు:- జొటోవా!

జొటోవా:- ఏం?

రోమనోవు:- పహరా మార్చి వేళ కాలేదూ?

జొటోవా:- ఇప్పుడే కాదూ పంపింపేము?

రోమనోవు:- అబ్బ! నా కేమీ పని కనబడడం లేదు.

అఫనాశీవు:- అయితే ఇరుగో చూడు. ఈ మేకు వూడిపోయింది.

ది. నీ కలకాయతో దీనిని గొడలో దిశేసిపెట్టు.

వెద్దనవ్వు. ఇద్దరు రైతులు వస్తారు. ఒకని చేతిలో తుపాకి, మరొకనిచేతిలో ములుగర్ర వున్నాయి.

మొదటి రైతు:- సమస్కారాలు. పోయి, హత మార్చడం ఆరంభించుదామా?

రెండో వాడు:- కోపం చేత వీడికి దేహం తెలియడం లేదు.

రోమనోవు:- అల్లరి చేయకుండా కూర్చోండి.

మొదటి క. యువకుడు:- ఇంకా రాయస్కీ రాడేం!

జోటోవా:- సమయానికి ఆతడే వస్తాడు. మళ్ళీ ఈలోగా మీరు బయటికి ఎక్కడికీ పోకండి.

మొదటి క. యువకుడు:- బయటికి వెళ్ళడం లేదు.

రోమనోవు:- ఇక్కడ మాత్రం ఆ పని చెయ్యకండి.

సవ్య. ఒక దుడ్డుకర్రతో సోటినూ, ఆతనితో మరో కుర్రాడూ, వస్తారు.

సోటిన్:- కామ్రేడ్! జోటోవా! సమస్కారం పోస్క్రిన్ ని నా వంతుకి వదిలెయ్యి. నే నాతని రైతును. ఈ నొప్పిపై ఆతని దగ్గరకుంచి తెచ్చినదే. (దుడ్డుకర్ర తిప్పుతాడు.)

రెండో క. యువకుడు:- నీకు తోచినట్లుగా తిప్పుకు. చస్తాం.

సవ్యతారు.

సోటిన్:- ఎవని కొట్టాలో దానికి నేర్పను. ఫరవాలేదు.

దుడ్డుకర్ర అడ్డంగా తిప్పుతాడు. కొందరు భయంతో అరుస్తారు. సవ్య.

రోమనోవు:- నేనాధిపతి యింకా రాడేం!

మైకేలోవు, కోరికో, ఓల్లాలు వస్తారు.

మైకేలోవు:- దూరంగా వుండండి. ఏమిటిది?

జొటోవా:- మైకేలోవు! ఆశ్చర్యం! ఊరికి పోలేదా?

మైకేలోవు:- మిమ్మల్ని-ముఖ్యంగా నిన్ను-. విడిచిపోగలనా?
బండీ గడుగొయ్యలతో ఏం చెయ్యాలని?

సోటిను:- దీనితో యుద్ధం చేస్తాను.

మైకేలోవు:- ఎవరితోటీ?

సోటిన్:- మనల్ని ఎదిరించిన వాళ్ళతో.

మైకేలోవు:- మీరూనా?

ధ్వనులు:- (ఒకేమారు) మేమూనా!

మైకేలోవు:- మీ మీ యిళ్ళకి పోండి. మరో గంటకి ఉల్లరన్న
మాట ఉండదు. కావేగ్ రాయస్కీ తన ఆజ్ఞ రద్దు చేసు
కున్నాడు.

రోమనోవు:- రద్దుచేసుకున్నాడూ?

జొటోవా:- నాతో ఏమీ చెప్పలేదే!

అఫనాశీవు:- అది తెలివయిన వాడి లక్షణం!

మైకేలోవు:- (చుట్టూ చూసి) ఇక్కడ రైతు లెవ్వరూ కనబడ
రేం? (రోమనోవుతో) పీఠంతా మీ పటాలం జనమా?

రోమనోవు:- ఔను. మా పటాలమే.

మైకేలోవు:- పీఠంతా కమ్యూనిస్టు యువకులా!

జొటోవా:- ఔను!

మైకేలోవు:- ఇక్కడ ఇంకెవ్వరూ లేరూ! రైతులందరినీ ఇక్కడికి పిలుచుకు రమ్మన్నా నే! రాక పోవడానికి కారణం ఏమిటో తెలియకుండా వుండే!

జొటోవా:- లోట్టేవు ఇంటింటికి పరుగుత్తుకున్నాడు!

మైకేలోవు:- అయితే యింకా ఎవ్వరూ రాలేదే! ఏం జరిగిందంటావు? (ఓట్లాతో) ఏమి జరిగింది?

ఓట్లా:- ఏదో గందరగోళం జరుగుతూ వుండివుంటుంది.

మైకేలోవు:- (ఒక కమ్యూనిస్టు ముఠాడితో) వెళ్ళి మైకేలోవుని పిలుచుకు రా. (వాడు పరుగుత్తుతాడు.) ఏమీ బాగా లేదు! ... బాగా లేదు. ... ఇగ్నాట్ వాసిలీవిచ్! ఏం జరుగుతూ వుందంటావు?

కోడికో:- డిమిట్రి! రైతులకి చాలా కోపం వచ్చింది. రైతుల సంగతి నీకు తెలియదు. ఆతనితో సరిగా వ్యవహరించేవా, మొగట కొంచెం మొగం చాటుచేసుకున్నా ఆఖరుకి చెప్పి, నదంతా చేస్తాడు. కాని, వ్యవహారం సరిగా లేకుంటే మాత్రం నానాభీభత్సం చేస్తాడు.

ఓట్లా:- నేనూ అంతే. -నీ సంగతి నాకు తెలిసివుండక పోతే -నిజం చెప్పనద్దు, ఇక్కడికి వచ్చియుండక పోదును. బాక్ బతికివున్న రోజులలో అయితే నేను ఆ పనినే పనిచేసి వుండేవాడిని. కాని, ఇప్పుడు... అబ్బే!

జొటోవా:- ఇది కేవలం విప్లవవ్యతిరేకంగా వుంది.

బిల్లా:- నా కి దేమీ తెలియదు. అయితే కావచ్చునేమో.....

నువ్వంటే స్కూలులో చదువుకున్నావు. కానీ, ఇది చూసే పూ, ఇది నా ప్రభుత్వం. నేను దానికోసం పోరాడేను. కనక ఇది నన్ను అణచి పెయ్యడానికి అంగీకరించను. నువ్వు కుడిచేత పోరాడుతోంటే ఎడమచేయ్యి కంటిలో పొడుచుకోనా?

మైకేలోవు:- ఏమో చిన్న చిన్న తప్పులు జరగకుండా, ఏ మహా

త్యాగాలు జరిగేయి! నీకీ విషయం చెప్పాలా?

బిల్లా:- ఔను, నిజమే. ...మాకు తెలుసు. కానీ, ప్రమాదాలు

మరీ యెక్కువ అవుతూంటే! కనకనే రైతువాడు ఆత్మీయ

ణకోసం రాయో-రప్పో జాగ్రత్త పెడుతూన్నాడు.

మైకేలోవు:- ఆ రాయి ఎవరిమీద విసురుదా మని?

బిల్లా:- అదే కిటుకు... ఆ సంగతి వాళ్ళకి తెలియదు. తెలిసే

వుంటే ఈ పాటి కే విసిరివుండును.

డైడోవు, ఒక కమ్యూనిస్టుయువకుని వెంట

జేట్టుకొని వస్తాడు.

మైకేలోవు:- అందరికీ తెలియపరిచేవా?

డైడోవు:- ఏమని?

మైకేలోవు:- ఆ యాజ్ఞ రద్దు చేసుకున్నా రని.

డైడోవు:- ఆ విధంగా చెయ్యమని ఎవ్వరూ చెప్పలేదు.

మైకేలోవు:- ఏమిటి? రాయస్కీ కనపడలేదా?

డైడోవు:- ఉహూం. నే నాతనిని చూడనేలేదు!

మైకేలోవు:- నిజం!

డైడోవు:- నిజమే!

మైకేలోవు:- అందుకా మీరీ ప్రయత్నాలు!

డైడోవు:- తప్పా?

మైకేలోవు:- నిన్నేమి అడం లేదు. రైతులు రాకపోవడానికి కారణం ఇది! కుర్రవాళ్ళు! ఈలా వినండి. మీరు వెంటనే గ్రామంలోకి సోయి, ప్రితి తలుచూ పిలిచి, 'కామ్రేడ్ రాయస్కీ తన ఆజ్ఞను పసంహరించుకున్నాడు. మైకేలోవు వచ్చేడు. రేపు లిస్టులన్నీ పరిశీలించి, సోవియటుమిటింగులూ ధాన్యం ఎవరివద్ద పనులు చెయ్యవలసిందీ నిశ్చయిస్తారు'— అని చెప్పి రండి పోవాలి. వేం. ఇంక సమయం ఎంతో లేదు కూడాను.....

లోట్టేవు:- (ఆయాసపడుతూ పరుత్తి వస్తాడు. మాటలు తడబడుతున్నాయి.) కులకులంతా మిస్కా క్వారోవుని విడిపి చేరు. చాలామంది పోగయ్యేరు. అంతా తెగతాగి వున్నారు. అందరికీ ఆయుధాలున్నాయి.

డోయోవా:- మనవా దొకిడు కాపలా వుండాలే!

లోట్టేవు:- ఆతడిని చంపేసేరు.

మైకేలోవు:- డైడోవు! మన పనేమి వాగాలేదు.

డైడోవు:- (భయంతో) దొమ్మీ! మొరటినుంచి గోలవేర తూనే వున్నా. ఇప్పుడేమిటి చెయ్యడం?

మైకేలోవు:- ముందు నోరు మూసుకో. (సోటిన్ తో) నువ్వు
తుపాకీ కాల్చగలవా?

సోటిన్:- నేను అన్ని రంగాలలోనూ పనిచేసినవాడినే.

మైకేలోవు:- మాజరుతుపాకీ తీసుకుని ద్వారం కావ్వి. (ఆతనికి
తుపాకీ యిస్తాడు. కోరికో, ఓల్ఫాలతో) మిత్రులారా! చూసే
రూ. మనమీద ఎంతభారం పడిందో. మీ ఉభయలూ ఛెరో
కొండరినీ తీసుకొని, గ్రామంలోకి పోయి, కులకులు రైతుల్ని
కూడగట్టుకోకుండా చెయ్యండి.

కోరికో:- జనాన్ని ఏరు.

ఓల్ఫా:- ప్రజలు ఎన్ని దురంతాలు చేస్తారు!

మైకేలోవు:- జొటోవా! ఐదుగురు యువకుల్ని ఏరు.

రోమనోవు:- నాకో ముగ్గుల్ని ఇయ్యండి. కాపలాదనం విషయం
చూసివస్తాను.

మైకేలోవు:- జొటోవా! జనాన్ని ఏరు.

జొటోవా:- (ఎంచుతుంది.) పెట్రూ! నువ్వు వెళ్ళాలి. నువ్వు!
నువ్వును.

ఒక యువకుడు:- నాకు గ్రామంలోకి పోవాలని లేదు. ఇక్కడే
నీయో వుంటా.

జొటోవా:- సరే! ...నింకా! నువ్వు వెళ్ళు!

నింకా:- నేను రోమనోవుతో వెడతా.

జొటోవా:- సరే! ఆతనితోనే పో.

కోడికోడి:- డిమిటీ! ఆలస్యం అయిపోతూంది.

మైకేలోవు:- సరే! వెళ్ళి రాండి.

జట్టు క్రమబద్ధంగా నడిచి పోతాయి.

జోటోవా:- ఒకమారు అలాంటి గంట వాయిస్తే?

మైకేలోవు:- నేను నిన్న వాయిస్తే!... లోకేష్! ఆయుధాలెక్కడ?

లోకేష్:- ఆయుధాలు ఆ గదిలో వున్నాయి. పార్టీగదిలో.

మైకేలోవు:- ఏమార్గం వుంటాయి! (యువకులతో) మూడుతారేం? కళ్ళు నా కేసి తిప్పండి. వరసగా నిలబడండి.

లోకేష్:- మూడు బెడ్లను తుపాకులు, ఆరు ఒక పాటుతుపాకులు, ఒక మాంట్రీక్రిస్టు రైసిలూను.

మైకేలోవు:- (అఫనాశీవుతో) నవ్వు ఈతనితో పోయి, అవన్నీ ఇక్కడికి తీసుకురా. అడపిల్లలూ! మీరు ఇవతలకి రాండి. పంక్తిలోంచి ఇవతలకి రండి.

మొదటి క. యువతి:- ఉహూం. మేమూ పీల్చతోటే వుంటాం.

రెండో క. యువతి:- మాకూ తుపాకులు కావాలి...

మొదటి క. యువతి:- మ కు...

మైకేలోవు:- ఊరుకోండి. జోటోవా! ఇదేనా మీ శిక్షణ?

జోటోవా:- మమ్మల్ని ఎందుకు అవమానించడం? ఈ మగవాళ్ళకంటే మా తమ్మువేమిటి? మేమూ వెడతాం.

మొదటి క. యువకుడు:- వాళ్ళనీ రానియ్యి. లేకుంటే ఇప్పుడే

సణుగుడు ఆరంభిస్తారు.

మైకేలోవు:- ఆ సంగతి తరువాత మానుకుందాంలే. తూటాలు
అందరికీ ఈయండి.

[అకవాళ్ళు ప్రక్కగదిలోకి వెళ్ళి మారగుడు.
తూటాలతోవున్న పీచాలు ఈడ్చుకువస్తారు. లో
లోవు, అడనాశీరూ, తుపాకీలు తెచ్చి బల్లలూద పెడ
తారు.]

డైడోవు:- సరంగి ఫోనుచేయాలి!... ఫోను!

మైకేలోవు:- ఊ. వెళ్ళు. ఫోను చేయి.

డైడోవు:- ఏలాగ వెళ్ళను. ఫోను సోవియటు మందరంలోవుంది.

వెడితే వాళ్ళు రింజేస్తారు.

మైకేలోవు:- అయితే నోరుమూసుకుని కూర్చో. నీకర్గర రివాల్వ
రు వుందా?

డైడోవు:- వుంది.

మైకేలోవు:- అది నా చేతికి ఈయి.

డైడోవు:- నాకు రివాల్వరుకూడా లేకుండా చేసిపోతే ఏలాగ?

మైకేలోవు:- నిన్ను పరుపుచుట్టలో దాస్తాములే. సరేనా? (అలాడి
రివాల్వరు తీసుకుంటాడు.) అబ్బాయిలూ! మీ తుపాకీలు తీసు
కోండి. (కమ్యూనిస్టు యువకులు బల్లవైపు ఉరుకుతారు.)
ఆగండి! ఏమిటా పని? జోహోవా! మంచి బాగా దెబ్బపాడ

గలవాళ్ళను ఏను.

జోటోవా:- వాంక:- డెడ్లన్ తీసుకో. (అతడు పండ్లి విడిచి వచ్చి ఒక తుపాకీ తీసుకుంటాడు.) మిస్కా!- ఒక డెడ్లన్. మిస్కా:- నాకో 'ఒక సాట్', గన్ ఇయ్యి.

జోటోవా:- చెప్పింది తీసుకో. 'డెడ్లన్' వెయ్యి గజాల వరకు వెళుతుంది.

లోకేష్:- వెయ్యి గజాలే!

జోటోవా:- నువ్వు అడ్డం రాకు. డైప్స్కా!- ఒక ఒక సాట్. ఆండ్రీ!- డెడ్లన్. వాన్యక:- ఒక ఒక సాట్.

లోకేష్:- (తూటాలు ఇస్తూ) కట్టిగా కట్టుకోండి. మై కాగిం నలగనియ్యకండి.

మైకేలోష్:- (లోకేష్తో) సారాసాటదారు ఇక్కడే కాపరు వుంటాడా? కొట్టు పక్కనేనా?

లోకేష్:- జాను...

మైకేలోష్:- (అఫనాశీవుతో) ఆ సాటదారుని పిలుచుకు రా. (మిస్కా వెడతాడు. లోకేష్తో నెమ్మదిగా) వాళ్ళు చాలా మంది వున్నారా?

లోకేష్:- చెప్పడం కష్టం...

మైకేలోష్:- ఈ విషయాన్ని గురించి రైతులు ఏమనుకుంటూన్నారు! నువ్వు ప్రతి యింట్లోకీ వెళ్ళేవా!

లోకేష్:- వాళ్ళేమీ చెప్పలేదు.

మైకేలోవు:- ఏమి అనలేదూ? పక్షిమీద ఏమి బాగు లేవు. (భయపడుతూన్న పాటదారుని వెంటబెట్టుకొని మిస్ట్రా వస్తాడు. రాత్రి) దుస్తుల మీద ఒక కొటు వేసుకొని నిద్ర ముఖంతో వుంటాడు పాటదారుడు.)

నువ్వేనా సారా పాటదారుని?

ఏజంటు:- నాలుగేళ్ళనుంచి. ఇంతవరకూ ఒక్క మాట కూడా పడలేదు.

మైకేలోవు:- నిన్ననూ - ఈ వేళా ఆమ్మకం ఎల్లా వుండ?

ఏజంటు:- చాలా బాగుంది. ఆరు నెలల ఆమ్మకం ఈ రెండు గోడులలోను ఆమ్మింది!

మైకేలోవు:- ఎవరు కొన్నారు?

ఏజంటు:- చాలరుంది కొన్నారు. వాసిలీ ఆఫనా? విచ్ కోట్కిన్ ఒక్కడూ మూడు పదాలు కొన్నాడు. బేరాలు పోతాయేమో నని రాత్రి నిద్ర పోనేలేదు. నా శక్తి కొలచే...

మైకేలోవు:- నీ శక్తి మండిరి. ఇంకా నీ దగ్గర యేమన్నావురా?

ఏజంటు:- ఆట్టేలేదు. అయినా మీ కేమాత్రం కావాలి?

మైకేలోవు:- నీ తెలివి తగలేనినట్టేవుంది... జొలోవా! వెళ్ళి కొట్టులోవున్న వోడ్కా అంతా పారపోసిరా. ఒక్క చుక్క కూడా వుండకు.

ఏజంటు:- ఆ- ఏమిటి! పారపోస్తారా? (జొలోవాతో) ఎక్కడికి వెళుతున్నావ?

జొటోవా:- గిజుకు చావు. [వెనుతుంది.]

రోమనోవు పరుగెత్తి వస్తాడు. అతని వెనుక గుడ్డళ్ళు, గుర్రపాలు, బక్ షాట్ తుపాకులు తీసుకొని చాలమంది రైతులు వస్తారు.

రోమనోవు:- నేను అంతా చూసివచ్చాను. వాళ్ళు ఇంకా కొత్త జంకోసుం చూస్తున్నారు. అందరూ కోటిక్స్ తేనెటీగల దొడ్లలో వున్నారు. రైతులందరూ వాళ్ళు ఎలాగ చెబుతే ఆలాగ వింటున్నారు.

కొత్తవాళ్ళలో ఒకడు:- ఈపుట్టిళ్ళూ ముసురుశూన్నారు.

రెండో కమ్యూనిస్టు యువకుడు:- కామ్రేడ్ మైకేలోవు! మాలో తుపాకులు లేనివాళ్ళం దడివిరిచి, క్రిల్ తీసుకుంటాం, అనుజ్ఞ యిస్తే.

మైకేలోవు:- ఆ కగ్రేలో ఏం చేస్తారు?

నాలుగో కమ్యూనిస్టు యువకుడు: ఊరికే పార్లమెంటులో ఉపయోగిస్తాము. తుపాకీవెళ్ళి తిని ఎవడైనా పడిపోతే, వెళ్ళి వాడి తుపాకీ తెచ్చుకుంటాం.

జొటోవా: కామ్రేడ్ మైకేలోవు! వాళ్ళపనులకి అడ్డం వెళ్ళకు. వాళ్ళని పోనీయి.

రోమనోవు:- అహా! ఎంత సుదీనం. [సోటిస్ తో] పీటరు మామా!

ఒక్కడెట్టె తీద్దాం!

సోటిసు: సర్దిగా నూటిగా తగలాలి!

రోమనోః:- నాకు చచ్చినవాడివి నువ్వు. (మధ్యకెట్టుకుంటాడు)

మైకేలోవు:- ఓరులారా! తమయింండి! ఇరుగో. వింటి. నే
పోయి సంతతులు చూసివస్తా.

జొటోవా:- నిన్ను ఒక్కడినీ పోనిస్తా మననా?

లోట్టేవు:- మైకేలోవు! నేను వెడతా.

మైకేలోవు:- ఓరుకోండి, గోల చెయ్యక. ఇదేమీ వేరొకటవు
భాగోతం కాదు. లోట్టేవు! గ్రామంలోని కమ్యూనిస్టులనానికి
ఆధిపత్యం వీసుకో. నేను గనక మరో పది నిమిషాలలో రా
లేకపోతే వార్తలకోసం మరొకజట్టుని పంపి, వెంటనే రెవ్వు
వుల నెదిరించు. తప్పని సరయితే గాని ఎవరినీ కాల్చు వద్దు.
ఒక వేళ కాల్చడం అవసరం అయితే కులకులకే గురిపెట్టండి.
తెలిసిందా? (గ్నాంకేసి వెడతాడు. లోట్టేవు వెంటబడిస్తాడు.)

లోట్టేవు:- మాకన్న నువ్వు వెడితే ప్రమాదం ఎక్కువ సుమా!-
నీకు! మైకేలోవు! వాళ్ళు చేతుల్లో పడ్డావంటే చింపేస్తారు.

మైకేలోవు:- నేనే వెళ్ళాలి. రాయస్కీ - ఓల్లాల విషయం ఆ
లోచించేవా?

లోట్టేవు:- ఆ మాటే మరిచిపోయేను! వాళ్ళే?

మైకేలోవు:- నేనడుగుతూన్నదీ అదే. వాళ్ళు క్వాసోవు యిం
ట్లోవున్నారు. వాళ్ళు యేమవుతారో ఆలోచించేవా?

లోట్టేవు:- ఆయితే యిప్పుడు నువ్వు వెళ్ళడం మరీ ప్రమాదం.
క్వాసోవు యింటికి నువ్వు ఎళ్లా వెడతావు?

మైకేలోవు:- మంచిది కాదూ? పరిస్థితులు తెగ ఆలోచిస్తూ కూర్చోడం కూడ నేరమే' అన్నాడటలే ఒకడు. (నవ్వుతాడు.)
పోయి వస్తా.

(లోకేవుతో కరస్పర్శ చేసి వెళ్ళిపోతాడు.)

[తెర.]

తోమ్మిదో రంగం.

ఒకటో ఉప రంగం.

కోరికో ఇంటిబయట - ఒకవిధమైన పల్లెటూరి పూరింటి పెరట్లో ఒక భాగం. దుంగలు, కర్రలు ఇతర చెత్తతోను నిండివుంది. కుడిచేతి వైపున వీధివైపు కోరడిలో కొంతభాగం కనిపిస్తుంది. వెన్నెల రాత్రి చాల మనోహరంగావుంది. ఎడమవైపు నుంచి కొంతమంది రైతులు నెమ్మదిగా దొడ్లోకి వస్తున్నారు. వారందరికీ ముందుగా క్వసోవు, పాపాలు నడుస్తూన్నారు. క్వసోవు యింటి దగ్గర కుట్రలో పాల్గొన్న వాళ్ళేగాక కొత్త వాళ్ళుకూడా వున్నారు ఆ జనంలో. క్వసోవు చేతిలో తుపాకీ వుంది. మైకేలు రివాల్వరు పట్టుకున్నాడు. మిగిలినవాళ్ళ చేతుల్లో కూడా కత్తులో తుపాకులో లేకసోలేదు. ఒక్క రైతు కుర్రాడి చేతులో మాత్రం ఆయుధానికి బదులుగా హార్మోనియం వుంది. క్వసోవు, కోటికిన్ లు మిసహాగా విగి

లిన జనం అంతా తప్పుతాగి వున్నారు. మాటలాడ
వలసివస్తే, అతి నెమ్మదిగానే మాట్లాడుతూన్నారు.

క్వాసోవు:- ష... టిరుకోండి.

కోటికిన్:- (మైకేలుతో) కీధిలో ఎవరన్నా వున్నారేమో
చూసిరా.

మైకేలు:- [కీధిమక చూసి] ఎవరూ లేరు.

పోస్కిన్:- నేను... నా హక్కు అవ్!

క్వాసోవు:- ష... కిటికీలోంచి చూస్తూ నుండండి.

[చీకటిగావున్న కిటికీద్గ్రిడికి వెళ్ళి తొంగిచూస్తాడు.]

గ్రిన్ కిన్:- వాడిక్కడ వున్నాడా?

క్వాసోవు:- ఆఁ.

పోస్కిన్:- నే వెడతా.

క్వాసోవు:- పోవేర్ ఇవానోవిచ్! ద్వారం ద్వరుండు.

కోటికిన్:- [ద్వారం తీయబోయి] తలుపులకి గడియలు వేసేరు.

ఒక కత్తువే వాగుండును.

పోస్కిన్:- నేను దీనితో తీస్తానుండు. [సన్నగా, పొడుగ్గా

వున్న శిశువుచే చూపుతాడు.]

క్వాసోవు:- చప్పుడు చెయ్యకు.

పోస్కిన్ ఆ బద్దెను సందులోదూర్చి, గడి
య నెత్తుతాడు. తలుపు తెరుచుకుంటుంది.

పోస్కిన్:- ఇవీ పద్ధతి.

క్వాసోవు:- దేవుడిని తలుచుకుంటూ నడవండి. సోఫ్రాన్ కుజ్మి
కూ! ఒరేయ్! మైకేలూ! పియోట్రా! నవ్వు పో.

జబోవు:- పియోట్రా వరీ కుర్రాడు. వాడిని పంపకు.

క్వాసోవు:- నా కొడుకుని పంపడం లేదూ? పాకేలూ! నీవాళ్ళని
దాచుకోకు.

పియోట్రా:- నే వెడతా.

క్వాసోవు:- వెళ్ళు. కాని, నే చెప్పింది మరచిపోకండి. ఎవరినీ
కాల్చకండి. మరో దారి లేకపోతే తప్ప. స్మృతి తప్పేలాగ
బుర్ర పగలెయ్యండి. మిమ్మల్ని గుర్తు పడితేమాత్రం వదిలె
య్యకండి.

గ్రీన్ కిన్:- కగ్రతో ఎందుకు కొట్టడం!

క్వాసోవు:- ఆ తేనెమాటలకి బహుమతీ. మరచిపోకు సోఫ్రాన్!

పోస్కిన్:- మరచిపోలేదు.

షిలోవు:- నాకు భయంగా వుంది.

క్వాసోవు:- రెండో ద్వారం తెరవగానే హఠాత్తుగా మిద
సాగ్రంభించాలి. చప్పుళ్ళు, కేకలు, తుపాకీ కాల్పులు, ఏమీ
వినబడకుండా చెయ్యాలి.

మైకేలు:- చక్కని పదం పాడాలి.

తలుపు దగ్గరికి వెడతాడు.

మైకేలు:- ఆ కీర్తి దేవుడే రక్షిస్తాడు.

వారంతా శిలువలు తమంత తామే గీసుకుంటారు. తలుపు తెరచివుంచేసి ప్రోష్కిన్, మైకేలు, పియోట్కాలు ఇంట్లోకి వెడతారు. నిశ్శబ్దం.

షిలోవు:- [గొణుగుతూ] నాకు భయంగా వుంది.

గ్రీన్ కిన్:- [వెళ్లి సంతోషంతో] నాకు మహాసంతోషం... చాలా సంతోషంగా వుంది.

ఒక్క ఊణందాకా నిశ్శబ్దం. తరువాత ఇంట్లో రెండోతలుపు తెరిచిన చప్పుడు వినిపిస్తుంది.

క్వాసోవు:- ఆండ్రీకా!

ఆ రైతుకుర్రాడు హార్మోనియం వాయిచడం ఆరంభిస్తాడు. మొదట పాట కలియక పోయినా సాగినకొలదీ రక్తికడుతుంది. ధ్వని సౌచ్ఛ్యమైపోతుంది. ఉత్సాహకరంగా కూడా వుంటుంది. ఇద్దరు రైతులు తాగుబోతుల మాదిరిగా నాట్యం ప్రారంభిస్తారు. నాడాలు వేసిన బూట్లతో 'ధమ్మ ధమ్మ' మనిలయ వేస్తూంటారు.

ఆండ్రీకా:- [పాడతాడు]

దాక్షిణ్యసారా వొద్దు * ఇప్పకల్లా శుద్ధ

బిగపట్టి బందూకు * పేల్చరో రయ్యా!

పోడకా కల్లయితె * గొంతుకారేస్తాది
బలము నిలబెట్టుకొని * పోరాడ రమ్యా!

అందరూ:- [అందుకుంటారు.]

పేదవోళ్ళా పాట్లు * ఖైదీల పాట్లూను
వర్ణింప దరముకా * దయ్యాయి!
కటికి నీకటి గదుల * ఖైదీల సంకెళ్ళు
గట్టిగా తెంచాలి * రయ్యాయి!
మన కించె కాడున్న * మద్ది సెట్టూ నీడ
మన కదే వేడలో * రయ్యాయి!
కటికనీకటిలాంటి * గోరీలలో మనము
కమ్మగా తొంగుంద * మోరయ్యా!

అంద్రీక:- [పాడుతాడు.]

తాగండి జమలార! * తాగండి మిరింక
సచ్చిపాయ్యేదాక * తాగండోయ్!
బందూకు పట్టుకొని * సంతోషముగ పాడి
దునమండి రిపుల నో * రయ్యాయి!
తడి భూమితెల్లియే * తప్పకుండా మీదు
కడప్రాణమును మింగు * నోరయ్యా!
దుమ్మ రేగేటట్లు * దృఢముగా ఆడుగేసి
పోరాడితీరాలి * రోరయ్యా!

అందరూ:- [పల్లవి అందుకుంటారు.]

వాళ్ళు పాడుకుంటూండగా రాయస్కీ-బిల్గా
లు కోరడిదగ్గిరికి పరుగెత్తవస్తారు. పెరట్లోకి వాళ్ళు
కనపడరు. వాళ్ళు కంగారుగా మార్గముకుంటూన్నా
పాట నడుస్తూనే వుంటుంది.

రాయస్కీ:- ఆతడు ఈ యిల్లోనే వున్నాడు. వాళ్ళు అలాడిని
చంపుతూండి వుంటారు.

బిల్గా:- ఆతడు ఇక్కడ వుండడు...

రాయస్కీ:- అదిగో తలుపు తీసివుంది. ...ఆతడు లోపలేవున్నా
డు. వాళ్ళు అతణ్ణి చంపేస్తూన్నారు.

బిల్గా:- వద్దు ... బహుశా ... అల్లా వద్దు. ఉండడు...

ఆంధ్రీక:- (మరింత తెంపరితనంతో)

తెల్లవారేసరికి * కోళ్ళన్ని ఒకమారు

కొక్కురోయని * కూయా నోరయ్య

బందూకుబిగబట్టి * సంతోషముగ పాడి

దునమాలి రిఫల నో * రయ్యోయి!

వల్లకాటికి చేరు * కున్నాక మనపాట

బంధింప బడతదో * రయ్యోయి!

దుమ్మి రేగేటట్లు * దృఢముగా అడుగేసి

పోరాడితీరాలి * రోరయ్యా!

రాయస్కీ:- బిల్గా! నన్ను పోనీ. నేను ఒంటరిగానే వాళ్ళ పని

పడతాను.

ఓల్గా:- పావేల్! ఓద్దు! నిన్ను చంపేస్తారు. నవ్వు ఒక్కడివి
ఏం చెయ్యగలవు?

రాయస్కీ:- తప్పదు. ...నీకు తెలియడం లేదా! ... అంత
గొంతుక పిసికివేస్తూన్నారు.... ఎక్కడో పోలేకుండా కాలు
కుంటి కూడాను.

అందరూ:- (అందుకుంటారు.)

పేదవోళ్ళా పాట్లు * ఖైదీల పాట్లూను

కర్ణింప దరము గా * దయ్యాయి!

ఓల్గా:- (రాయస్కీని బలవంతంగా అపడానికి ప్రయత్నిస్తూ)
నిన్ను పోనియ్యను. నీది కట్టి వెళ్ళి. అదిగో చూడు. అందరి
దగ్గరా ఆయుధాలున్నాయి చూడు. వూరు వూరంతా తిరు
గబడింది. మనం తప్పించుకు పోదాం. చులకనగానే ఊరి వెలు
పలకి చేరగలం. ... ఓ బండీ కుదుర్చుకుందాం. పైన్యాలతో
మళ్ళీ రావచ్చు.

రాయస్కీ:- నేను వాడితోనే ఉస్తా.

బలవంతంగా విడిచించుకుంటాడు.

అండ్రీ)కా:- (సాడతాడు.)

తాగండి! జనులారా! * తాగండి మీరింక!

* * * *

పోరాడి తీరాలి * రోజయ్యా!

రాయస్కీ:- పారిపోవడమా! అది వాడు చేయవలసిన పని. నేను కాదు. (ఓల్గాని తోసేసి, చేతిలో రివాల్వరు దృఢంగా పట్టుకుని, కంచె దుముకుతాడు. కొన్ని సెకనుల పాటు సంగీతం ఆగుతుంది.) వెధవల్లారా! మీ రంతా ఏం జేస్తూన్నారెక్కడ?

కోటికిను:- ఇక్కడన్న వాళ్ళంతా రైతులే! వెధవలు లేరు. వారు రాయస్కీని చుట్టుకుంటారు. మరల సంగీతం ఆరభించ బడుతుంది.

రాయస్కీ:- మైకేలోవు ఏడీ?

క్వాసోవు:- ఆతడిని మేం కాపలా కాయడం లేదు. అయినా నీ కాలని పనేమిటి? (హఠాత్తుగా తుపాకిమడమతో రాయస్కీ జబ్బుమీద కొడతాడు. చేతిలోని రివాల్వరు కిందపడిపోతుంది. వెనకనుంచి రైతులు కర్రలతో రాయస్కీ- తలమీద కొడతారు. ఆతడు కింద పడతాడు. నలుగురూ కలియపడి పట్టుకుంటారు. ఓల్గా వెక్రికేక పెట్టి మూర్ఛపోతుంది.) వాడి చేతులు కట్టెయ్యండి. (రాయస్కీని గట్టిగా కట్టేస్తారు.)

కోటికిన్:- వాడి నోట్లో ఈ గుడ్డ కూరండి.

క్వాసోవు:- కోరడి దగ్గర పారేసి చావకొట్టండి.

(రాయస్కీని తీసుకుపోయి కంచెమీద పారేస్తారు.)

అందరూ:- (పాడుతూంటారు.)

జేడవోళ్ళా పాట్లు * ఖైదీల పాట్లూను,

వర్ణింప తరము కా * దయ్యాయి!

*

*

*

ఇ-టి లోపలిభాగం కనిపించేవరకూ వేదిక
నెమ్మదిగాతిరుగుతుంది. సంగీతం ఇప్పుడు వినిపించదు.

రెండో ఉపరంగం.

కటిక చీకటి. ఇంటి వెలుపలనుంచి గానమూ,
హార్మోనియం చప్పుడూ వినిపిస్తుంది. తలుపుకిర్రు,
జాగ్రత్తగా వేస్తూన్న అడుగుల చప్పుడూ వినిపిస్తుంది.

మైకేలు:- తలుపు వేసేయ్యండి; లేకపోతే పారిపోతాడు.

ప్రోస్పెక్టర్:- పారిపోలేడు. ఆ సంగతి నాకు వదిలేయ్యండి.

పీయోటూక:- నేను ఎక్కడికి వెళ్ళను?

మైకేలు:- మళ్ళాడను.

ప్రోస్పెక్టర్:- నేను మంచం దికి వెళతాను. అగ్గిపుల్ల...

పీయోటూక:- అగ్గిపుల్ల గియ్యకండి.

మైకేలోవు కంఠం:- పాపం - మీకు దీపం కానాలేం?

(నిశ్శబ్దం.) దీపం ఇయ్యమంటారా ఏమిటి? మళ్ళాడరేం?

ప్రోస్పెక్టర్:- అవసరం లేదు. దీపం లేకుండానే నిన్ను పట్టుకో
కలను.

మైకేలోవు:- ఓ హా హా! నవ్వా! పోస్కి నూ! ఇంత ఆలస్యమయిందేం?

పోస్కి:- అయితే నన్న గర్భం పేవు?

మైకేలోవు:- ఎంత మాట! దానికేం గాని, విశేషా లేమిటి?

పోస్కి:- నీకు రెండు వేల పూడుల ధాన్యం తెచ్చేము తీసుకో.

మైకేలోవు:- అంతేకదా- ఇంకో జాబేమేనా తెచ్చేవేమో ననుకున్నాను.

మైకే:- ఇంకా మొదటిదాని లెక్క పూర్తి చేయిందేనా?

పోస్కి:- (కోపంతో) అవి సరిచూసేద్దాం. ఎక్కడున్నావు? (నడుస్తాడు. ఒక బల్ల తగిలి బోల్తా పడతాడు.) నిన్ను తగలేసి రిరా!

మైకేలోవు:- కొంచెం నెమ్మదిగారా. అంత సాదావిడి ఎందుకు? నా గొంతుక కోయడానికి వలసి సంతకేలేవుంది. అబ్బాయిలూ! ఎందుకరా నన్ను చంపడం! (నిశ్శబ్దం.) మిమ్మల్నే! — ఎందుకు, అంటున్నా!

పోస్కి:- ఎందుకంటే—

మైకేలోవు:- ఊ.

పోస్కి:- నవ్వు చస్తూంటే చూడాలనివుంది.

మైకేలోవు:- ఇంకా చిన్న వాడిని కదా నన్ను వదలకూడమా!

పోస్కి:- ఈ బ్రతికింది చాలులే. మిమ్మా! లోపలికి వెళ్ళు.

మైకేలోవు! తుపాకి కాల్చేవా జాగ్రత్త! మేము చెప్పినట్లు

వింటే నన్ను ఏడిపించము. కాల్చేవా - చిత్తశుద్ధి చేస్తాం.

నేను అన్నంతపని చేస్తానునుమీ!

మైకేలోవు:- ఆ విషయం నాకు మాత్రం తెలియదా? ఎందుకు

కాలుస్తాను? ఉండండి; దీపం వెలిగిస్తా.

అగ్గిపుల్లగీసి కొవ్వవత్తి వెలిగిస్తాను.

గది వెలుతురుతో నిండుతుంది. గోడలవలన నని

మైకేలోవు పక్క, బల్లదగ్గర అన్నిమూలలా రైతు

లూ, కమ్యూనిస్టుయునకులూ తమ తుపాకులు వీరి

కేసి గురిపెట్టి నిలుచున్నారు. అంతా నిశ్శబ్దంగావుంది.

బయటనుంచి పాట స్పష్టంగా వినిపిస్తుంది.

మైకేలు:- ఆరి నీ మోహం మందా. (తుపాకీ దించుతాడు.)

మైకేలోవు:- వాళ్ళని పట్టుకోండి.

దాడి వచ్చిన వారిని చుట్టుముట్టి ఆయుధా

లు లాగి వేసుకుంటారు. సోటిను ప్రోస్కిను దగ్గరకు

వెళ్లి కొగిలేసి పట్టుకుంటాడు.

సోటీన్:- నీ కోసం చాలా రోజులనుంచి కనిపెట్టాను కూర్చు

న్నానురా సోఫానూ.

మనిషిని గబగబా పూపేస్తాడు.

వేదిక నెమ్మదిగా తిరుగుతుంది.

మూడో ఉపకాండ.

మళ్ళీ యింటిబయటనే; పాట అప్పుడే ఆఖర వ్రతుంది. కులకులంతా తలుపుల దగ్గర మూగుతారు.

షిలోవు - ఓరి నాయనా! ఏం చేస్తూన్నారు లోపల?

క్వాసోవు:- మరీ మండకొడిగా వున్నారే?

జుబోవు:- ఎక్కడా చప్పుడేలేదు.

ఒక చిన్నరైతు:- (సందులోంచి చూసి) దీపం వెలిగించేరు.

గ్రెగ్ కిన్:- ఏమి చేస్తూన్నారు?

వారంతా చూడడానికి కిటికీ దగ్గర మూగుతారు.

ఒక రైతు:- ఓలమ్మో! ఓ ఇవానూ! కమ్యూనిస్టు యువజనసంఘం

అంతా ఇక్కడేవుంది. పిళ్ళ మోసపోయేరు.

షిలోవు:- పారిపోడరా?

కిటికీ దగ్గరనుంచి జనం పరుగెత్తు తారు.

క్వాసోవు:- ఆగండి. ఎక్కడికి? ఎవరికి భయపడి పారిపోతారు?

ఆగండి.

కోటిన్:- ఇప్పుడేదో చూడాలి. వాడు మహా జిత్తులమారి!

సక్క! వాడే - జిల్లా నాయకుడు!

క్వాసోవు:- మన కంటెనూ ఎత్తులగాడు కాదు. లేవండి! యీ

ఇంట్లోంచి ఒక్కడూ బయటికి పోకూడదు. ఆ దుంగలు తీసి

ద్వారాలకీ- కిటికీలకీ అడ్డంగా వేర్చండి.

చెప్పినట్లుగానే కులకులంతా దుంగలు పేరు
స్తారు. ఇంట్లో వాళ్లు కిట్టేకీలూ- ద్వారాలు విరగకొ
ట్టడానికి ప్రయత్నిస్తూంటారు.

పాపా:- అహా హా! ఊ. కొట్టండి. మీరు కాల్చేస్తా మనుకుంటూ
న్నారు కదూ? కానీండి. ఊ! అంటించండి.

క్వాసోవు:- నేను వారిని అంటించేస్తా. మైకేలోపు! నాకంటే
వెద్దవత్తులు వేయలేవు. కిరొసిను పోయిందోయి!

ఒక రైతు కుర్రాడు పరుగెత్తి కిరొసిరుచూ నె
తెచ్చి దుంగలమీద పోస్తాడు. దూరాన ఆలారం
గంట వినిపిస్తుంది. ఏదో అద్దం బద్దలయిన ధ్వని. లోప
లవున్న వాళ్ళ తోపులకు పడిపోకుండా కులకులు
దుంగలు అణిచి పట్టుకున్నారు.

మోక్సీనా:- క్రైస్తవ సోదరులారా! వాళ్ళని అంటించండి. నిష్ప
మంటలలో సాదెక్కండి. మాడి, బాధపడి చావనీయండి!
పాపిష్టి పీనుగులు!

క్వాసోవు:- త్వరగా. త్వరగా. ఆలారం మోగుతూంది. వినబ
డడం లేదూ?

కోటికిన్:- ఇవానూ! నీ కొడుకు లోపలనే వున్నాను....

క్వాసోవు:- [హఠాత్తుగా జ్ఞాపకం తెచ్చుకుని] లోపలనా...

పోనా:- నాన్నా! చిచ్చు పెట్టాలని ప్రార్థించి, నవ్వే వెనక
ఆడుతావేం?

ఇంటిలోని వారు తలుపులు పగలగొట్టడానికి ప్రయత్నిస్తుంటారు. కులకులు దొంగలు అదే ముతూంటారు.

జుబోవు:- [వీధివంక చూస్తూ] ఏమిటి? జనం అంతా అలాగే గంటకేసి పరుగుతు నూన్నారు.

క్వాసోవు:- జయ మాతా! ఇల్లు అంటించండి. దుంగలకి నిప్పు తగిలించండి. తగలబెట్టండి. వేగంగా.

షిలోవు:- ఒక్క నిమిషం ఆగండి. ఇవానూ! ప్రితీవున్నవాళ్ళని తగులబెట్టడం ఏలాగ?

గ్రీన్ కిన్:- ఏమర్నోయి! ఏమిటి చేస్తూన్నావని?

మొదటిరైతు:- ఆగండి.

రెండో రైతు:- ఏమిటి చేస్తూన్నాం, మనము?

మోక్రినా:- వాళ్ళని కాల్చేయండి! కాల్చేయండి! కాల్చేయండి.

గ్రీన్ కిన్:- ఏమర్నోయి! ఒక్క నిమిషం వుండండి. నన్ను కాస్త అలాగే చించ నీయండి.

క్వాసోవు:- (గ్రీన్ కిన్ తో) కుక్కని చెంపిపట్టు చంపుతా. నోరు మూయి!

మూడో రైతు:- ఎందుకు ఇదంతా?

జుబోవు:- వాళ్ళంతా వొస్తూన్నారు. కోల్కా రోమనోవు
తీసుకొస్తూన్నాడు.

క్వాసోవు:- వాళ్ళని తగలబెట్టండి. మంగలకు నిప్పు!

రెండోరైతు:- నీ తగం!

గ్రెన్ కిన్:- క్వాసోవు! నువ్వు సారా యిచ్చిసందుకు నమస్కారాలు. కాని, నిన్ను ఈ యింటికి నిప్పుపెట్టనీయను.

క్వాసోవు:- నువ్వు పెట్టనీయవు?

కొందరు రైతులు క్వాసోవుమీద పడతారు.

మిగిలినవాళ్ళు చుట్టూ నిలబడి కాపలా వుంటారు.

రెండోరైతు:- పట్టుకోండి! తేకుంటే ఎవరనేనా చంపుతాడు.

క్వాసోవు గ్రెన్ కిను ముఖమీద కొట్టి పడ
తోస్తాడు. అందరూ గలిభీ పడతారు. కిటికి తలుపులు
విరిగిపోయి మైకేరోవు తుపాకీ చేతపట్టుకుని కిటికీలో
కూర్చుంటాడు. మద్దు కర్రతో సోటిన్ మరొక కిటికీ
లో ప్రత్యక్షం అవుతాడు. రోమనోవు చేతరివాల్వరు
పట్టుకొని, కంచె దాటి వస్తాడు. అతని వెనక్కాలే
అతని పటాలమూ - మిగిలిన రయితులూ నచ్చేస్తా
రు. కోరడి విరిగిపోతుంది. కమ్యూనిస్టు యువకులు
కిటికీలలోంచి వురికి పోరాటంలో కలుస్తారు. మలకుల

గుంపు చావడెట్టలు తిరిగారు.

మైకేలోవు:- వాళ్ళందరినీ కట్టేయండి!

కులకుల్ని కట్టేస్తారు. క్వాసోపుని తాళ్ళతో
లిగించి సోటిన్ కట్టి వేస్తాడు.

సోటిన్:- [వెళ్ళిస్తూ] కష్టంగా వుంటుంది. వుంటే చెప్ప,
ఇవానూ! కొంచెం వదులుచేస్తా.

క్వాసోవు:- [పిడికిళ్ళు లిగించి] బాగానే వుంది. అలాగ వుంచు.

దీగ్గా:- (తేరుకొని) రాయస్కీ ఏడి!

మైకేలోవు:- నే చూడలేదు.

నిశ్శబ్దం. జరులు ఆరాటం చూపుతారు.

గ్రీన్ కిన్:- ఓహో! అతడా! అక్కడవున్నాడు.

రోమనోవ్నా మరొక కమ్యూనిస్టు యువకు
డూ రాయస్కీ కల్లు విప్పతారు.

రోమనోవు:- ఓరి బాబూ! ఇక్కడ ఏలాగ పడ్డావోయి!

మైకేలోవు:- (నట్టిగా) నీ అబ్బని యెందుకు రద్దీ చేసుకోలేదు?

రాయస్కీ:- దానిని గురించి తర్వాత మాట్లాడుకుందాం.

మైకేలోవు:- తప్పకుండా. నిన్న వెళ్ళికి రమ్మన్నారు. వెంటనే
బిల్లా ఆఫీసుకి వెళ్ళు.

దీగ్గా:- నీ కోసమే చావుకి సిద్ధం అయ్యేడు. ఒక్కడూను. నీ
కోసమే ఒక్కడూ ఇంతమందిని ఎదురుకున్నాడు. ... ఇంక

నువ్వు! ఇదేనా నువ్వనవలసిన మాట!

మైకేలోవు:- ధ్యాంకు. సావేత్! అయినా నువ్వు విచారణకి సిద్ధం కావలసిందే. [తుంచేసికట్లు] ఓల్లా! నీతో మాటాడడానికి తగిన ఆవకాశం లేనందుకు చాలా విచారిస్తూన్నా.

ఓల్లా:- [క్వారోవుని సమీపించి] జరిగింది యిది. ... మీరూ మేమూ బుర్రలు పగలకొట్టుకుంటూంటే క్వారోవు సోవియటు ప్రభుత్వాన్నే తగలబెట్టడానికి సిద్ధం అయ్యేడు. — [మైకేలోవుని చూపించి] ఈతల్లో.

మైకేలోవు:- నిజం! నిజం!

ఓల్లా:- ఇంక మనం! వీడికే సాయం చెయ్యడం? అసంభవం! ఇది సరయిన పని కాదు. ... మనలో మనమే ఒకటిరెండు విషయాలు ఆలోచించుకోవలసి యుంటుంది. నాకు నేనే ఏదై పూడుల ధ్యాం అపరాధపుపన్ను వేసుకుంటున్నా. ఇదిగో ఇప్పుడే బండీకి ఎక్కిస్తా. మీరంతా కూడా నాలాగే చెయ్యవని కోరుతున్నా.

మైకేలోవు:- నిజం. వాస్తా! ... నేను ఏకైక పూడులిస్తా.

క్రిస్టిన్:- హేరులారా! నా వద్ద భాగ్యం వుంది. క్వారోవు నా యింట భాగ్యం పోసి, ఎవరేనా అడుగుతే 'నాజీ' నని చెప్పమన్నాడు. అది నాదే గనక నయితే అంతా ప్రభుత్వాలే! ... ఇంక నామటుకి నేను ఓ వందపూడు లిస్తా.

మైకేలోవు:- వెంటనే బయలుదేరితే ఉదయం అయ్యేటంతే వచ్చి

చేరుకుంటాం.

కోమనోవు:- సగరానికా! ఆహాహా! నగరజీవనం ఎంత మధురం!

మైకేలోవూ! ఈ కులకుల్ని ఏం చేద్దాం?

మైకేలోవు:- అవతలకి ఈ డ్బెయ్యండి.

క్వాసోవు:- తొందరపడకండి. అప్పుడే అవలేదు. మైకేలోవూ!

ఈ లోకంలో నువ్వేనా వుండాలి. మేమయినా వుండాలి.

ఇద్దరికీమాత్రం చోటు చాలదు.

మైకేలోవు:- నువ్వే పోతావని నా భయం. క్వాసోవు! లెక్క

తప్పు వేసేవు. మైకేలోవుని చంపాలని చూసేవు. కాని, పాపం

నీ అంచనా కుదరలేదు. మైకేలోవు ఒక్కడే నని నీ వ్రాహ్మ:

—కాని, మైకేలోవులు లెక్కలేనంద రున్నారు. ఇదుగో!

చూసేవు? [చుట్టూవున్న జనాన్ని చూపుతాడు.] ఈ మూల

మరికొంద రున్నారు, చూడు. వీళ్ళందరినీ మంట బెట్టడం నీ

తరం కాదు.

[తె.]

విశ్వసాహిత్యమాల

మా యితర గ్రంథాలు.

లింగ్ టూల్ స్టాయి	* 0-3-0
హిందూదేశము: క్రైస్తవ ప్రభుత్వనిర్మాణతత్వం	* 0-8-0
ఇటలీ	0-4-0
ఫాసిజం: కమ్యూనిజం: స్త్రీలు	* 0-4-0
సందేశం	* 0-2-0
కారల్ మార్క్స్ ఉపదేశాలు	§ * 0-6-0
సోషలిజం ఎందుకు	+ 1-0-0
నా రష్యాయాత్ర	0-8-0
సోవియటు కమ్యూనిజం	0-6-0
రష్యా విప్లవం	§ * 0-6-0
విప్లవగీతాలు	* 0-0-6
లెనిన్ ఉపదేశాలు	0-6-0
పారిస్ కమ్యూన్	0-6-0
నాడు-నేడు	1-4-0
కమ్యూనిస్టులతో-	0-1-6
రాజ్యాంగయంత్రం	0-2-0

విష్ణవ సందేశం	0-2-0
చీనా కథలు	0-4-0
పల్లెటూళ్లలో	0-6-0
కూలి-పని: పెట్టుబడి	0-6-0
అర్థశాస్త్ర మూలనూత్రాలు	0-1-0

* ప్రతులు లేవు.

గ్ నిషేధించబడింది.

+ తిరిగి ముద్రించబడుతుంది.

తెనుగు భాషలో వెలువడే నిత్యమాతగ్రంథాలు కావలసి వుంటే వెంటనే మాకు వ్రాయండి. ఒకేచోటనుంచి అన్ని గ్రంథాలూ తెప్పించుకోడం వలన కనపడని ఖర్చు లెన్నో కలిసి వస్తాయి.

వెంటనే మా క్లెర్కుకు వ్రాయండి:-

విశ్వ సాహిత్య మాల

ముంగండ్,

(వయా) అంబాజీ పేట, తూ. గో. జిల్లా.

మనమ ఫౌండేషన్ పుస్తకాల పరిశీలనాపట్టిక

పుస్తకం పంఖ్య	TPLA114B183
పుస్తకం పేరు	పరిశీలనలో
తారీఖు	26/10/24
ముందు లెక్క	NO
వెనుక లెక్క	NO
మొత్తం పేజీలు	183
పెద్ద పైకా పేజీలు	NO
ఖాళీ పేజీలు	no
లేని పేజీలు	no
తయారు చేసినది	Nazma
పేజీలు విడదీసినది	Nazma
ప్రొఫ్ చేసినది	ch. Ramya
పరిశ్ల చేసినది	pragathi
పేజీలు పరిశూనినది	
లైండింగు చేసినది	
ప్యాకింగు చేసినది	NO
పరిస్థితి	good